

ประมาณการ เศรษฐกิจไทย | 2565

รอบไตรมาสที่ 2/2565

THAILAND'S
ECONOMIC OUTLOOK
Quarter 2/2022

สารบัญ

ประมาณการเศรษฐกิจไทย

บทสรุปผู้บริหาร ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2565	3
Executive Summary Thailand's Economic Projections for 2022.....	6
สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2565	10
ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2565	27

Thailand's Key Economic Indicators

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators).....	39
--	----

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง ในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณ 2565 (ตุลาคม 2564-มีนาคม 2565).....	42
---	----

ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาส 1 ปี 2565	48
--	----

บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ: Macroeconomic Analysis Briefings

ถอดบทเรียนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะในต่างประเทศ.....	54
การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน กุญแจขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืน.....	64
การท่องเที่ยวไทยกับโอกาสในการกระจายรายได้.....	71
วิกฤตเศรษฐกิจศรีลังกา และนัยยะต่อเศรษฐกิจไทย.....	78
เจาะลึกการท่องเที่ยวไทย:ฟื้นตัวแล้วหรือยัง.....	84

บทสรุปผู้บริหาร ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2565

**“เศรษฐกิจไทยปี 2565 คาดว่าจะขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.5 ต่อปี
โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการใช้จ่ายภายในประเทศและภาคการท่องเที่ยว
อย่างไรก็ดี สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน
ส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อปรับตัวสูงขึ้นและเศรษฐกิจโลกชะลอตัว”**

เศรษฐกิจไทยปี 2565 คาดว่าจะขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.5 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.0 ถึง 4.0) ปรับลดลงจากประมาณการครั้งก่อน ณ เดือนมกราคม 2565 ที่ร้อยละ 4.0 ต่อปี เนื่องจากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ส่งผลให้เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยชะลอตัว โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา และส่งผลกระทบให้ราคาพลังงานและอัตราเงินเฟ้อปรับตัวสูงขึ้น โดยคาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2565 จะอยู่ที่ร้อยละ 5.0 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.5 ถึง 5.5) ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อน อย่างไรก็ดี เศรษฐกิจไทยยังคงมีแนวโน้มฟื้นตัวได้จากปี 2564 ที่ขยายตัวร้อยละ 1.5 ต่อปี โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการใช้จ่ายภายในประเทศที่ขยายตัวต่อเนื่อง โดยคาดว่าจะการบริโภคภาคเอกชนจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.3 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.8 ถึง 4.8) และภาคการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะขยายตัวได้เพิ่มขึ้นหลังจากมีการผ่อนคลายมาตรการเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศมากขึ้น โดยคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย จำนวน 6.1 ล้านคน เพิ่มขึ้นมากจากปี 2564 ที่มีจำนวนเพียง 0.4 ล้านคน ในขณะที่การส่งออกสินค้าคาดว่าจะขยายตัวได้ต่อเนื่องที่ร้อยละ 6.0 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 5.5 ถึง 6.5)

นอกจากนี้ การดำเนินนโยบายของภาครัฐจะมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนเศรษฐกิจไทยอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 ภาครัฐจะมีการใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2565 วงเงิน 3.1 ล้านล้านบาท และงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจประจำปี 2565 วงเงิน 3.18 แสนล้านบาท รวมทั้งเงินกู้ตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท ในส่วนที่เหลือที่คาดว่าจะมีการเบิกจ่ายได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย และเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบในทุกกลุ่มอย่างตรงจุด รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ควบคู่ไปกับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจต่าง ๆ โดยคาดว่าจะการลงทุนภาครัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.6 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.1 ถึง 5.1) ทั้งนี้ แรงสนับสนุนจากมาตรการภาครัฐ จะส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการลงทุนภายในประเทศให้ปรับตัวสูงขึ้น โดยการลงทุนภาคเอกชนคาดว่าจะขยายตัวได้ร้อยละ 4.5 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.0 ถึง 5.0) ในด้านเสถียรภาพภายในประเทศ แม้ว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปคาดว่าจะเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 5.0 ต่อปี แต่การปรับเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าดังกล่าวยังคงเป็นผลจากราคาในกลุ่มพลังงานและอาหารสดเป็นสำคัญ ซึ่งรัฐบาลได้มีการดำเนินมาตรการเพื่อลดภาระค่าครองชีพให้แก่ประชาชนและลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบอาชีพในภาคขนส่ง รวมถึงดูแลประชาชนผู้มีรายได้น้อย กลุ่มแรงงานและกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว

สำหรับปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยที่ยังต้องติดตามอย่างใกล้ชิด ได้แก่ 1) ความยืดหยุ่นของสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ส่งผลกระทบต่อราคาพลังงาน 2) ความไม่แน่นอนของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ทั้งสายพันธุ์ที่ระบาดในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นใหม่ในอนาคต 3) ความเสี่ยงจากความผันผวนของเศรษฐกิจและการเงินโลก อาทิ การส่งสัญญาณปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ย

นโยบายของธนาคารกลางในหลายประเทศจากแรงกดดันด้านเงินเฟ้อ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการไหลออกของเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศและส่งผลกระทบต่อค่าเงินบาท 4) ปัญหาข้อจำกัดในห่วงโซ่อุปทานการผลิต (Supply Disruption) เช่น การขาดแคลนอุปกรณ์เซมิคอนดักเตอร์ในอุตสาหกรรมยานยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น และ 5) ตลาดแรงงานยังคงฟื้นตัวไม่เต็มที่ จึงเป็นข้อจำกัดสำหรับการใช้จ่ายใช้สอยของประชาชน และความสามารถในการชำระหนี้สินของภาคครัวเรือนที่ยังคงมีความเปราะบาง

ทั้งนี้ กระทรวงการคลังจะได้มีการติดตามและประเมินผลกระทบจากปัจจัยต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด และพร้อมที่จะดำเนินมาตรการทางการคลังและการเงินที่เหมาะสมเพื่อให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจเป็นไปอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงในทุกภาคส่วนของเศรษฐกิจ

ตารางสรุปสมมติฐานและผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2565

	2563	2564	2565f	
			ณ เม.ย. 65	
			เฉลี่ย	ช่วง
ผลการประมาณการ				
1) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)	-6.2	1.5	3.5	3.0 ถึง 4.0
2) อัตราการขยายตัวของการบริโภค				
- การบริโภคภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	-1.0	0.3	4.3	3.8 ถึง 4.8
- การบริโภคภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	1.4	3.2	-0.2	-0.7 ถึง 0.3
3) อัตราการขยายตัวของการลงทุน				
- การลงทุนภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	-8.2	3.3	4.5	4.0 ถึง 5.0
- การลงทุนภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	5.1	3.8	4.6	4.1 ถึง 5.1
4) อัตราการขยายตัวของปริมาณส่งออกสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	-19.7	10.4	7.5	7.0 ถึง 8.0
5) อัตราการขยายตัวของปริมาณนำเข้าสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	-14.1	17.9	7.3	6.8 ถึง 7.8
6) ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	40.9	40.0	30.0	27.4 ถึง 32.6
- มูลค่าสินค้าส่งออกในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	-6.5	18.8	6.0	5.5 ถึง 6.5
- มูลค่าสินค้านำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	-13.8	23.4	11.3	10.8 ถึง 11.8
7) ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	21.2	-10.6	-4.4	-7.0 ถึง -1.7
- ร้อยละของ GDP	4.2	-2.1	-0.8	-1.3 ถึง -0.3
8) อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (ร้อยละ)	-0.8	1.2	5.0	4.5 ถึง 5.5
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (ร้อยละ)	0.3	0.2	1.9	1.4 ถึง 2.4
สมมติฐานหลัก				
สมมติฐานภายนอก				
1) อัตราการขยายตัวเฉลี่ย 15 ประเทศคู่ค้าหลัก (ร้อยละ)	-3.0	5.3	4.0	3.5 ถึง 4.5
2) ราคาน้ำมันดิบดูไบ (ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล)	42.3	69.2	99.5	94.5 ถึง 104.5
สมมติฐานด้านนโยบาย				
3) อัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ)	31.3	32.0	33.1	32.1 ถึง 34.1
4) รายจ่ายภาคสาธารณะ (ล้านล้านบาท)	3.80	4.00	4.14	4.04 ถึง 4.24
5) จำนวนนักท่องเที่ยว (ล้านคน)	6.7	0.4	6.1	5.1 ถึง 7.1

Executive Summary

Thailand's Economic Projections for 2022

The Thai economy is expected to expand by 3.5 percent in 2022 (within the range of 3.0 to 4.0 percent), from a previous projection as of January 2022 at 4.0 percent due to the impact of the conflict between Russia and Ukraine that caused the economy of Thailand's key trading partners to slow down, especially countries in the European Union and the United States, and affecting energy prices and rising inflation. Headline inflation in 2022 is projected to be at 5.0 percent (within the range of 4.5 to 5.5 percent), increase from the previous year. However, Thai economy continues to recover from 2021, which expanded by 1.5 percent, supported by continual expansion of domestic spending. As a result, private consumption is expected to grow at 4.3 percent (within the range of 3.8 to 4.8 percent) and the tourism sector that is expected to expand, after the relaxation of measures for foreign tourists, it is expected that there will be 6.1 million foreign tourists, sharply increase from 0.4 million in 2021, while merchandise exports are expected to grow at 6.0 percent (within the range of 5.5 to 6.5 percent)

Moreover, government expenditure would play an important role in supporting the economic recovery in the period ahead. The FY2022 annual budget of 3.1 trillion Baht and the state-owned enterprises' capital budget of 318 billion Baht in 2022 as well as the additional Emergency Degree of 500 billion Baht would be continuously disbursed. These supports will have continued to relief the affected group in a target manner and strengthen local economy as well as promote investment in special economic zones at both local and regional levels thoroughly. Under these circumstances, public investment is expected to grow at 4.6 percent (within the range of 4.1 to 5.1 percent). At the same time, government measures would help restore private sector confidence and boost private investment for the rest of 2022. These would lead private investment to grow at 4.5 percent (within the range of 4.0 to 5.0 percent). For the internal stability, although headline inflation is expected to increase by 5.0 percent from the previous year, the increase is still a result of the price in energy and fresh food. Moreover, the government has taken measures to reduce the burden of living expenses for the people and reduce the burden of the cost of professionals in the transportation sector, including taking care of low-income people and farmers.

Thailand's economic outlook could be affected by the following relevant factors: (1) the protracted conflict between Russia and Ukraine that affects energy prices, (2) the prolonged outbreaks and virulent virus mutations both the existing and new variants, (3) global economic and financial uncertainties such as some central banks are likely to raise policy rates further throughout 2022 in response to reflation risks which may lead to capital outflows, (4) ongoing supply chain disruption which may affect the automotive and electronics industries, and (5) vulnerable labor markets which may have an impact on consumer spending and debt burden of households,

However, The Ministry of Finance will closely monitor the impact of various factors and ready to implement fiscal and monetary measures to promote stability along with sustained and inclusive growth of the Thai economy.”

Major Assumptions and Economic Projections for 2022

	2020	2021	2022f	
			as of Apr 22	
			Avg	Range
Projections				
1) GDP Growth Rate (percent y-o-y)	-6.2	1.5	3.5	3.0 to 4.0
2) Real Consumption Growth (percent y-o-y)				
- Real Private Consumption (percent y-o-y)	-1.0	0.3	4.3	3.8 to 4.8
- Real Public Consumption (percent y-o-y)	1.4	3.2	-0.2	-0.7 to 0.3
3) Real Investment Growth (percent y-o-y)				
- Real Private Investment (percent y-o-y)	-8.2	3.3	4.5	4.0 to 5.0
- Real Public Investment (percent y-o-y)	5.1	3.8	4.6	4.1 to 5.1
4) Export Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	-19.7	10.4	7.5	7.0 to 8.0
5) Import Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	-14.1	17.9	7.3	6.8 to 7.8
6) Trade Balance (USD billion)	40.9	40.0	30.0	27.4 to 32.6
- Export Value of Goods in USD (percent y-o-y)	-6.5	18.8	6.0	5.5 to 6.5
- Import Value of Goods in USD (percent y-o-y)	-13.8	23.4	11.3	10.8 to 11.8
7) Current Account (billion U.S.)	21.2	-10.6	-4.4	-7.0 to -1.7
- Percentage of GDP	4.2	-2.1	-0.8	-1.3 to 0.3
8) Headline Inflation (percent y-o-y)	-0.8	1.2	5.0	4.5 to 5.5
Core Inflation (percent y-o-y)	0.3	0.2	1.9	1.4 to 2.4
Major Assumptions				
<u>Exogenous Variables</u>				
1) Average Economic Growth Rate of Major Trading Partners (percent y-o-y)	-3.0	5.3	4.0	3.5 to 4.5
2) Dubai Crude Oil Price (U.S. dollar per Barrel)	42.3	69.2	99.5	94.5 to 104.5
<u>Policy Variables</u>				
3) Exchange Rate (Baht per U.S. dollar)	31.3	32.0	33.1	32.1 to 34.1
4) Public Expenditure (Trillion Baht)	3.80	4.00	4.14	4.04 to 4.24
5) Number of foreign tourists (Million)	6.7	0.4	6.1	5.1 to 7.1

ข้อสมมติฐานสำคัญในการ ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี

2565

สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2565

1. อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของ 15 ประเทศคู่ค้าหลักของไทย

สศค. ประเมินภาพรวมอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ ในปี 2565 จะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 4.0 ต่อปี (YoY) โดยลดลงจากปี 2564 (อยู่ที่ร้อยละ 5.3) เนื่องจากยังคงได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ต่อเนื่องจากปีก่อน รวมทั้งสงครามรัสเซียและยูเครนที่ทำให้เกิดการชะลอตัวที่สำคัญของการเติบโตในหลาย ๆ ประเทศ โดยได้รับผลกระทบจากอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้น ทำให้ราคาเชื้อเพลิงและราคาอาหารเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ หลายประเทศยังมีนโยบายการคลังที่จำกัดเพื่อรองรับผลกระทบของสงครามเกี่ยวกับเศรษฐกิจ อีกทั้งผลกระทบการล็อกดาวน์ในศูนย์กลางการผลิตและการค้าที่สำคัญในจีนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอาจทำให้เกิดการหยุดชะงักของอุปทานในประเทศต่าง ๆ อย่างไรก็ดี เศรษฐกิจโลกในช่วงครึ่งหลังปี 2565 หลาย ๆ ประเทศยังคงได้รับแรงสนับสนุนจากการดำเนินมาตรการการเงินการคลังอย่างต่อเนื่องของแต่ละประเทศ ประกอบกับการเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติมากขึ้น จะเป็นส่วนช่วยขับเคลื่อนภาคธุรกิจและภาคการท่องเที่ยวได้ในอนาคต

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยของเศรษฐกิจคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ (ร้อยละ)

ประเทศคู่ค้าหลักเรียงตามสัดส่วนการส่งออกปี 2564	2563	2564				2564	2565 Q1	ทั้งปี 2565F
		Q1	Q2	Q3	Q4			
15 ประเทศคู่ค้า (80.1%)	-2.9	3.8	10.6	3.4	4.4	5.3	N.A.	4.0
1.สหรัฐฯ (15.4%)	-3.4	0.5	12.2	4.9	5.5	5.7	3.6	3.3
2.จีน (13.7%)	2.2	18.3	7.9	4.9	4.0	8.1	4.8	4.8
3.ญี่ปุ่น (9.2%)	-4.5	-1.8	7.3	1.2	0.4	1.6	0.2	2.4
4.ยูโรโซน (6.9%)	-6.5	-0.9	14.6	4.1	4.7	5.4	5.2	3.0
5.เวียดนาม (4.6%)	2.9	4.7	6.7	-6.0	5.2	2.6	5.0	6.1
6.มาเลเซีย (4.4%)	-5.6	-0.5	16.1	-4.5	3.6	3.1	5.0	5.5
7.ฮ่องกง (4.3%)	-6.5	8.0	7.6	5.5	4.8	6.4	-4.0	2.0
8.ออสเตรเลีย (4.0%)	-2.2	1.3	9.6	4.0	4.2	4.7	N.A.	4.0
9.สิงคโปร์ (3.3%)	-5.4	1.6	15.3	7.1	6.1	7.2	3.4	3.9
10.อินโดนีเซีย (3.3%)	-2.1	-0.7	7.1	3.5	5.0	3.7	5.0	5.1
11.อินเดีย (3.1%)	-7.0	1.6	20.1	8.4	5.4	8.2	N.A.	8.0
12.ฟิลิปปินส์ (2.6%)	-9.5	-3.9	11.8	7.1	7.7	5.6	8.3	6.1
13.เกาหลีใต้ (2.2%)	-0.9	1.9	6.0	4.0	4.1	4.0	3.1	2.8

14.ได้วัน (1.7%)	3.4	9.2	7.8	4.4	4.9	6.4	3.1	3.6
15.สหราชอาณาจักร (1.3%)	-9.3	-5.0	24.5	6.9	6.6	7.4	8.7	3.8

ที่มา : รวบรวมและประมาณการโดย สศค.

1.1 เศรษฐกิจสหรัฐฯ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 1 ของไทย : สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 15.4 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2564)

➡ เศรษฐกิจสหรัฐฯ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2565 (ตัวเลขเบื้องต้น) ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้ามาอยู่ที่ร้อยละ 3.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นการหดตัวร้อยละ -0.4 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อน (จัดผลทางฤดูกาลแล้ว) เป็นผลจากการบริโภคภาคเอกชนและการส่งออกขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 4.7 และ 4.1 ตามลำดับ โดยการบริโภคภาคเอกชนเป็นเครื่องยนต์หลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสหรัฐฯ ด้วยขนาดร้อยละ 68.7 ของขนาดเศรษฐกิจรวม ทางด้านการใช้จ่ายและการลงทุนของภาครัฐหดตัวที่ร้อยละ -1.6 และ -3.9 ตามลำดับ ขณะที่ การนำเข้าปรับตัวเพิ่มขึ้น ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจยังอยู่ในเกณฑ์ดี บ่งชี้จากอัตราการว่างงานของสหรัฐฯ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2565 เฉลี่ยที่ร้อยละ 3.8 ของกำลังแรงงานรวม โดยในเดือนมีนาคม 2565 อัตราการว่างงานลดลงต่ำสุดในรอบ 2 ปี ที่ร้อยละ 3.6 ของกำลังแรงงานรวม สำหรับเสถียรภาพด้านราคา อัตราเงินเฟ้อเริ่มปรับตัวสูงขึ้นต่อเนื่องเกินเป้าหมายระยะกลางของธนาคารกลางสหรัฐฯ ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 2.0 โดยอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในไตรมาสที่ 1 ปี 2565 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 8.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ปรับตัวขึ้นจากไตรมาสก่อนที่อยู่ที่ร้อยละ 4.7 ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุให้ที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินของสหรัฐฯ (Federal Open Market Committee: FOMC) เมื่อวันที่ 15 - 16 มีนาคม 2565 มีมติปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายมาอยู่ที่ร้อยละ 0.25 - 0.50 ต่อปี ซึ่งนับเป็นการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยครั้งแรกหลังเกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

➡ ในปี 2565 คาดว่า เศรษฐกิจสหรัฐฯ จะขยายตัวร้อยละ 3.3 หรือในช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.8 - 3.8 ขยายตัวชะลอลงจากปี 2564 เนื่องจากขาดปัจจัยฐานต่ำ และคาดว่าเศรษฐกิจสหรัฐฯ จะยังคงได้รับผลกระทบบางส่วนจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 สายพันธุ์โอมิครอน ขณะเดียวกันสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่มีความตึงเครียดเพิ่มมากขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อราคาพลังงาน ราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลก และอัตราเงินเฟ้อให้เพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับการดำเนินมาตรการ Zero-COVID ในจีน ได้หนุนให้ปัญหาห่วงโซ่อุปทานชะงักงัน และการขาดแคลนวัตถุดิบนำเข้าเป็นกังวลมากขึ้น นอกจากนี้ การชะลอการเบิกจ่ายงบกระตุ้นเศรษฐกิจขนาดใหญ่ Build Back Better คาดว่าจะทำให้นโยบายการคลังสหรัฐฯ อ่อนคลายน้อยกว่าคาด อย่างไรก็ตาม ตลาดแรงงานสหรัฐฯ ที่ฟื้นตัวอย่างแข็งแกร่ง เป็นปัจจัยที่ทำให้ธนาคารกลางสหรัฐฯ ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายและใช้นโยบายการเงินที่เข้มงวดเพิ่มขึ้นเพื่อดูแลสถานการณ์เงินเฟ้อ ทั้งนี้ คาดว่า เศรษฐกิจสหรัฐฯ มีแนวโน้มจะทยอยปรับตัวดีขึ้นในช่วงปลายปี ภายหลังวิกฤติต่าง ๆ บรรเทาลง ขณะเดียวกัน ยังต้องติดตามประเด็นความเสี่ยงจากปัญหาด้านภูมิรัฐศาสตร์ และความขัดแย้งระหว่างประเทศ

1.2 เศรษฐกิจจีน (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 2 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 13.7 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมปี 2564)

➡ เศรษฐกิจของจีนในไตรมาสที่ 1 ปี 2565 ขยายตัวร้อยละ 4.8 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 8.1 และคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 1.3 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (ขจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) โดยในไตรมาส 1 จีนได้รับผลกระทบบางส่วนจากการใช้มาตรการล็อกดาวน์เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ระลอกใหม่ ที่ขยายวงกว้างในหลายพื้นที่ ส่งผลให้การบริโภคภายในประเทศของจีนชะลอตัวลง สะท้อนจากยอดค้าปลีกเฉลี่ยหดตัวลงร้อยละ -3.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หลังจากขยายตัวร้อยละ 3.5 ในไตรมาสก่อนหน้า ประกอบกับการส่งออกที่ขยายตัวที่ร้อยละ 15.6 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ชะลอลงต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 4 ทางด้านการลงทุนและการผลิตภาคอุตสาหกรรมเริ่มส่งสัญญาณชะลอตัวลง บ่งชี้จากการลงทุนในสินทรัพย์คงทนที่ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 9.7 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ ผลผลิตภาคอุตสาหกรรมเดือน มีนาคม 2565 ขยายตัวชะลอลงจากเดือนก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 5.0 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน สำหรับด้านเสถียรภาพภายในประเทศพบว่า อัตราเงินเฟ้อทั่วไปมีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยในเดือนมีนาคม 2565 เพิ่มขึ้นจากเดือนก่อนหน้ามาอยู่ที่ร้อยละ 1.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน และอัตราว่างงานในพื้นที่เขตเมืองเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้ามาอยู่ที่ร้อยละ 5.5 ของกำลังแรงงานรวม

➡ ในปี 2565 คาดว่าจีนจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือในช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.3 – 5.3 ขยายตัว ชะลอลงจากปีก่อนหน้า เนื่องจากขาดปัจจัยฐานต่ำ ประกอบกับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 สายพันธุ์โอมิครอนระลอกใหม่ ขณะที่ รัฐบาลจีนยังคงใช้นโยบายควบคุมการระบาดให้เป็นศูนย์ (Zero-COVID) ยังเป็นปัจจัยท้าทายหลักที่สำคัญต่อการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของจีน ขณะที่ ปัญหาห่วงโซ่อุปทานติดขัด ค่าระวางเรือที่เพิ่มสูงขึ้น และการขาดแคลนวัตถุดิบการผลิตยังไม่คลี่คลาย ทำให้ภาคการผลิตชะลอตัวลง อย่างไรก็ดี คาดว่าเศรษฐกิจจีนจะกลับมาฟื้นตัวต่อเนื่องได้ภายหลังสถานการณ์แพร่ระบาดคลี่คลายลง โดยในช่วงเดือน เมษายน 2565 ทางการเงินได้ออก 23 มาตรการเพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจและช่วยเหลืออุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบจากการล็อกดาวน์ ซึ่งรวมถึงแนวทางการปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์และการให้ค้ำประกันว่าจะช่วยให้บริษัทต่างๆ ให้สามารถใช้เงินหยวนเพื่อแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศได้ง่ายขึ้น รวมทั้งการเข้าถึงแหล่งเงินทุน อีกทั้ง ธนาคารกลางจีนได้ปรับลดสัดส่วนการกันสำรองของธนาคารพาณิชย์ (RRR) เพื่อสนับสนุนภาคธุรกิจเป็นรายภาคส่วน ซึ่งจะช่วยให้จีนมีพื้นที่ในการรับมือกับความเสี่ยงเมื่อธนาคารกลางสหรัฐฯ (เฟด) เริ่มปรับเปลี่ยนนโยบายการเงิน ขณะเดียวกันจีนยังคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายหรืออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระยะกลาง (MLF) ระยะ 1 ปี เพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ

1.3 เศรษฐกิจญี่ปุ่น (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 3 ของไทย : สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 9.2 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2564)

➡ เศรษฐกิจญี่ปุ่นไตรมาส 1 ปี 2565 ขยายตัวร้อยละ 0.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สะท้อนจากมูลค่าการส่งออกสินค้าไตรมาสแรก 2565 ที่ขยายตัวร้อยละ 14.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน อีกทั้งอุปสงค์ในประเทศที่ขยายตัว บ่งชี้จากยอดค้าปลีกในไตรมาสแรก 2565 ที่ขยายตัวที่ร้อยละ 0.3 ขณะที่อัตราเงินเฟ้อในเดือนมีนาคม 2565 เพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 3 มาอยู่ที่ร้อยละ 1.2 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่การใช้จ่ายของภาคครัวเรือนญี่ปุ่นในเดือนมีนาคม 2565 ลดลงร้อยละ -2.3 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

สาเหตุจากสงครามระหว่างรัสเซียและยูเครนส่งผลให้ราคาพลังงาน อาหาร และสินค้าโภคภัณฑ์ประเภทอื่น ๆ พุ่งสูงขึ้น

➔ ในปี 2565 คาดว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 3.1 เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ทั้งนี้ เศรษฐกิจญี่ปุ่นกำลังเผชิญกับความท้าทายหลายด้าน ได้แก่ ปัญหาการอ่อนค่าของเงินเยน ซึ่งอาจเป็นปัจจัยขัดขวางไม่ให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นฟื้นตัวจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เนื่องจากการอ่อนค่าของเงินเยนทำให้ต้นทุนการนำเข้าสูงขึ้น และส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายของผู้บริโภค รวมไปถึงปัญหาห่วงโซ่อุปทาน และปัญหาราคานำเข้าที่ปรับตัวสูงขึ้นยังได้เพิ่มแรงกดดันต่อภาคธุรกิจและภาคครัวเรือน ซึ่งจากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ดังกล่าว จำเป็นที่จะต้องจับตาอย่างใกล้ชิดเพราะอาจส่งผลให้มีความจำเป็นต้องปรับตัวเลขการประมาณการเศรษฐกิจญี่ปุ่นในครั้งถัดไป

1.4 เศรษฐกิจยูโรโซน 19 ประเทศ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 4 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 6.9 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2564)

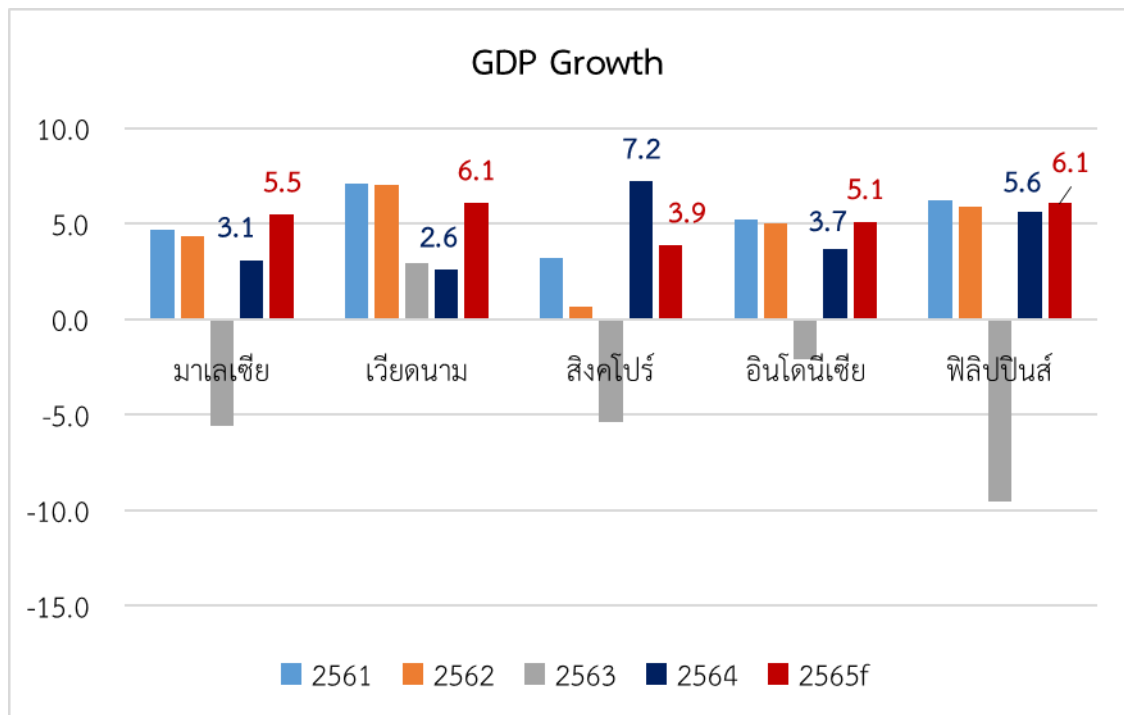
➔ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2565 เศรษฐกิจยูโรโซน ขยายตัวที่ร้อยละ 5.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (เบื้องต้น) ขยายตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 4.7 โดยเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจยูโรโซน โดยรวมยังคงแสดงถึงสัญญาณการฟื้นตัว สะท้อนจากเครื่องชี้สำคัญด้านอุปทาน ดัชนีฯ (PMI) ภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยไตรมาสที่ 1 ปี 2565 อยู่ที่ระดับ 57.8 จุด ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ระดับ 58.2 จุด อย่างไรก็ตาม ระบุว่าดัชนียังคงอยู่เหนือระดับ 50 จุด สะท้อนถึงภาคอุตสาหกรรมในยูโรโซนที่ยังคงสามารถขยายตัวได้ ด้านดัชนีฯ (PMI) ภาคบริการเฉลี่ยไตรมาสที่ 1 ปี 2565 อยู่ที่ระดับ 54.1 จุด ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ระดับ 54.5 จุด อย่างไรก็ตาม ระบุว่าดัชนียังคงอยู่เหนือระดับ 50 จุด สะท้อนถึงภาคบริการในยูโรโซนที่ยังคงมีแนวโน้มขยายตัว เมื่อพิจารณาเครื่องชี้ที่สำคัญด้านอุปสงค์ ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคเฉลี่ยไตรมาสที่ 1 ปี 2565 อยู่ที่ระดับ -13.6 จุด ปรับตัวลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ระดับ -7.6 จุด ทางด้านยอดค้าปลีกเฉลี่ยไตรมาส 1 ปี 65 ขยายตัวที่ร้อยละ 4.8 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เติบโตขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวที่ร้อยละ 4.2 นอกจากนี้ เสถียรภาพเศรษฐกิจได้ปรับตัวดีขึ้น โดยอัตราการว่างงานเฉลี่ยไตรมาส 1 ปี 65 อยู่ที่ร้อยละ 6.9 ของกำลังแรงงานรวม ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 7.1 ของกำลังแรงงานรวม อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยในไตรมาสที่ 1 ปี 2565 อยู่ที่ร้อยละ 6.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 4.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้นได้รับปัจจัยหนุนจากราคาสินค้าประเภทพลังงานที่เพิ่มขึ้นสูง จากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างยูเครนและรัสเซีย

➔ ในปี 2565 คาดว่า เศรษฐกิจยูโรโซนจะขยายตัวร้อยละ 3.0 โดยเศรษฐกิจยูโรโซนยังคงมีแนวโน้มที่จะสามารถขยายตัวได้ แม้ว่าจะเป็นการขยายตัวแบบชะลอลงโดยได้รับแรงกดดันจากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างยูเครนและรัสเซีย มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ระหว่างยูโรโซนและรัสเซีย ราคาพลังงาน ราคาสินค้าโภคภัณฑ์ต่าง ๆ และอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งฝั่งผู้ผลิต และผู้บริโภค ส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น รวมถึงความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจที่ลดลง นอกจากนี้ ทางธนาคารกลางยุโรปยังมีแนวโน้มดำเนินมาตรการทางการเงินแบบเข้มงวดเพิ่มขึ้นเพื่อรับมือกับอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่น การยุติการซื้อพันธบัตรภายใต้โครงการ Asset Purchase Programme (APP) ในไตรมาสที่ 3 ปี 2565 และหลังจากมีการยุติการซื้อพันธบัตรในโครงการดังกล่าว ธนาคารกลางยุโรปจะเริ่มพิจารณาการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย

อย่างไรก็ดี เศรษฐกิจยูโรโซนยังคงได้รับแรงสนับสนุนจากปัจจัยต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น มาตรการควบคุมโรคโควิด-19 ที่ผ่อนคลายเป็นพิเศษจากประเทศสมาชิกต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลในเชิงบวกต่อการบริโภคภายในยูโรโซน และกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้กลับมาดำเนินการได้ตามปกติ อีกทั้งเศรษฐกิจยูโรโซนยังได้รับการสนับสนุนจากการดำเนินมาตรการทางการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจจากคณะกรรมการการยุโรป คือ งบประมาณ NextGenerationEU ซึ่งมีวงเงินประมาณ 8 แสนล้านยูโร ซึ่งดำเนินการครอบคลุมตั้งแต่ปี 2565 ถึง 2566 โดยมีเป้าหมายในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของยุโรปหลังจากวิกฤตโควิด-19 ซึ่งจะเน้นส่งเสริมเศรษฐกิจใน 5 ด้านหลักคือ 1) ด้านดิจิทัล 2) ด้านสิ่งแวดล้อม 3) ด้านสาธารณสุข 4) ด้านการศึกษาและการส่งเสริมการจ้างงาน 5) ด้านความเท่าเทียมของโอกาสทางสังคม

1.5 เศรษฐกิจอาเซียน 5 ประเทศ (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 18.3 ของมูลค่าการส่งออกรวมปี 2564)

ภาพที่ 1 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน (%)

ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

➡ เศรษฐกิจอาเซียนไตรมาสล่าสุด ปี 2565 เริ่มกลับมาฟื้นตัวต่อเนื่องแม้ว่าจะขยายตัวในอัตราที่ชะลอตัวจากไตรมาสก่อน สะท้อนจากตัวเลขการขยายตัวเศรษฐกิจของ 5 ประเทศ ได้แก่ 1) เศรษฐกิจเวียดนามไตรมาสที่ 1 ปี 2565 ขยายตัวที่ร้อยละ 5.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอตัวจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 5.2 เนื่องจากการกลับมาดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มากขึ้น โดยมีกิจกรรมปรับตัวดีขึ้นทั้งภาคอุตสาหกรรมและการก่อสร้าง (ขยายตัวร้อยละ 6.4 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 5.6) แม้ว่าภาคบริการยังคงได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ที่เกิดขึ้น โดยภาคบริการขยายตัวร้อยละ 4.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวที่ร้อยละ 5.4 อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจประเทศฟิลิปปินส์ไตรมาสที่ 1 ปี 2565 ขยายตัวที่ร้อยละ 8.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวที่ร้อยละ 7.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน เนื่องจากการ

ผ่อนคลายข้อจำกัดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้การใช้จ่ายภาคครัวเรือน (สัดส่วนร้อยละ 75.3 ต่อ GDP) ขยายตัวร้อยละ 10.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน รวมถึงยังคงมีปัจจัยหนุนจากการภาคการลงทุน (สัดส่วนร้อยละ 21.5 ต่อ GDP) ขยายตัวที่ร้อยละ 10.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ทั้งนี้ธนาคารกลางฟิลิปปินส์ (BSP) มีมติขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ระดับร้อยละ 2.25 ต่อปี เป็นการขึ้นครั้งแรกนับตั้งแต่ ธ.ค. 61 เพื่อมุ่งเน้นที่จะควบคุมสถานการณ์เงินเฟ้อในปัจจุบัน เศรษฐกิจประเทศอินโดนีเซียไตรมาสที่ 1 ปี 2565 ขยายตัวที่ร้อยละ 5.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน คงที่ไตรมาสก่อนหน้า โดยมีปัจจัยมาจากการบริโภคภายในประเทศ และภาคการลงทุนที่ขยายตัวที่ร้อยละ 4.3 และ 4.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน แม้ว่ารายจ่ายรัฐบาลหดตัวร้อยละ -7.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากในไตรมาส 4 ปี 2564 เศรษฐกิจมาเลเซียไตรมาสที่ 1 ปี 2565 ขยายตัวที่ร้อยละ 5.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เติบโตขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวที่ร้อยละ 3.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นการขยายตัวที่ร้อยละ 3.9 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) ได้รับปัจจัยหนุนมาจากการบริโภคภาคครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งการใช้จ่ายภาครัฐที่เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า รวมถึงภาคการลงทุนที่กลับมาขยายตัวอีกครั้ง เศรษฐกิจประเทศสิงคโปร์ไตรมาสที่ 1 ปี 2565 ขยายตัวที่ร้อยละ 3.4 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวที่ร้อยละ 6.1 ได้รับปัจจัยหนุนจากการผลิตที่มีการขยายตัวในทุกภาคส่วน ยกเว้นเคมีภัณฑ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คลัสเตอร์อิเล็กทรอนิกส์และวิศวกรรมความแม่นยำยังคงบันทึกการเติบโตของผลผลิตที่แข็งแกร่ง โดยได้แรงหนุนจากความต้องการเซมิคอนดักเตอร์และอุปกรณ์เซมิคอนดักเตอร์ทั่วโลกที่ยังยืนตามลำดับ อีกทั้งภาคการก่อสร้างและบริการขยายตัวต่อเนื่องแม้ว่าจะขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า

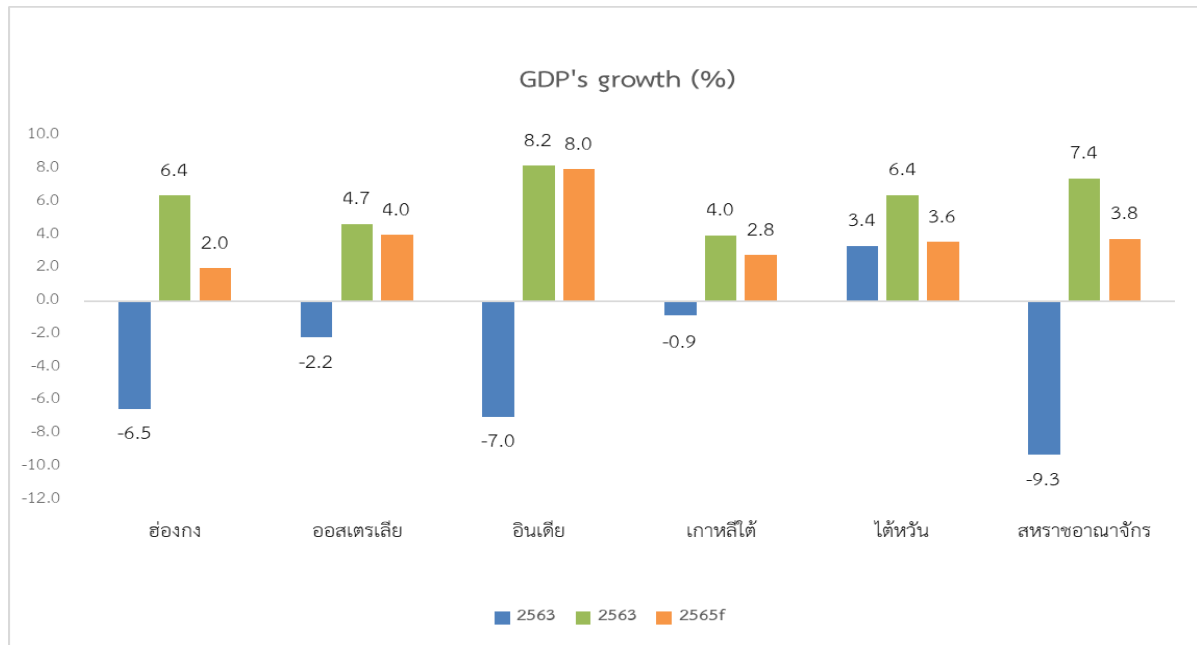
➡ ในปี 2565 คาดว่าเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ เวียดนาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย จะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 6.1 6.1 5.5 3.9 และ 5.1 ตามลำดับ ยังคงมีแนวโน้มที่จะขยายตัวแม้ว่าจะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างยูเครนและรัสเซีย ที่ส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อทั่วโลกสูงขึ้น และส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามเศรษฐกิจอาเซียนยังมีปัจจัยส่งเสริมมาจาก 1) การผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 2) การเปิดประเทศและรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 3) การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก ส่งผลให้การค้าระหว่างประเทศมีแนวโน้มที่ดีขึ้น และ 4) การดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ

1.6 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ในเอเชีย ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 16.6 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2564)

➡ ในไตรมาส 1 ปี 2565 ภาพรวมเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ในเอเชีย (ฮ่องกง เกาหลีใต้ ไต้หวัน และอินเดีย) ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร เป็นแบบผสม โดยเศรษฐกิจประเทศส่วนใหญ่ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า ได้แก่ ฮ่องกง เกาหลีใต้ และไต้หวัน เป็นผลจากการแพร่ระบาดระลอกใหม่ของไวรัสโควิด-19 เป็นสำคัญ โดยฮ่องกงและไต้หวันได้มีการบังคับใช้มาตรการจำกัดทางสังคมที่เข้มงวด นอกจากนี้ เกาหลีใต้ยังได้รับผลกระทบจากความไม่แน่นอนที่เกิดจากการทำสงครามระหว่างรัสเซียและยูเครนด้วย ขณะที่เศรษฐกิจ สหราชอาณาจักรขยายตัวเร่งขึ้น เนื่องจากได้รับแรงสนับสนุนจากการผ่อนคลายมาตรการควบคุมโควิด-19 ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สามารถกลับมาดำเนินการได้เหมือนกับช่วงก่อนโรคโควิด-19 ระบาดอีกครั้ง ส่วนเศรษฐกิจออสเตรเลียและอินเดียยังคงรอการแถลงตัวเลขการขยายตัวทางเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 1 ปี 2565 ซึ่งมีแนวโน้มที่จะขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าเช่นกัน เนื่องจากเศรษฐกิจได้รับแรงกดดันจากปัจจัยสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย

และยูเครน ราคาพลังงานและอัตราเงินเฟ้อที่มีทิศทางเพิ่มสูงขึ้น ภัยธรรมชาติภายในประเทศ เช่น พายุ น้ำท่วม และคลื่นความร้อน

ภาพที่ 2 การเติบโตทางเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ในเอเชีย
(ฮ่องกง ออสเตรเลีย อินเดีย เกาหลีใต้ ไต้หวัน และสหราชอาณาจักร)

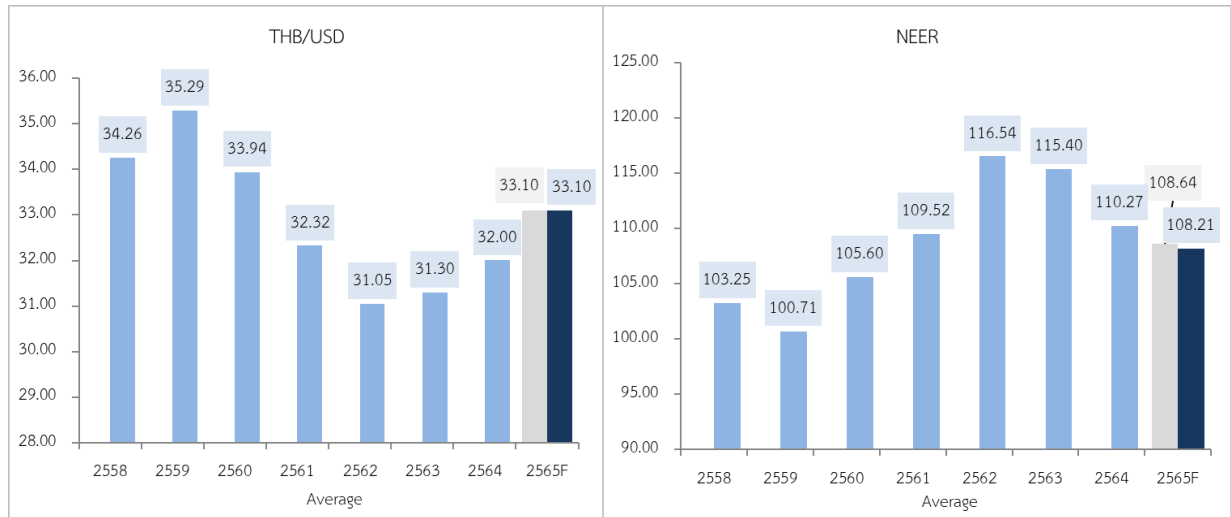
ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

➔ ในปี 2565 คาดว่าการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ได้แก่ ฮ่องกง เกาหลีใต้ ไต้หวัน และสหราชอาณาจักรจะยังคงมีการขยายตัว แต่ในอัตราที่ชะลอลงจากปี 2564 เนื่องจากขาดปัจจัยฐานต่ำ ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่ยืดเยื้อ และผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ส่งผลให้ราคาสินค้าประเภทพลังงาน และสินค้าโภคภัณฑ์ปรับตัวสูงขึ้น รวมถึงส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อของแต่ละประเทศปรับตัวเพิ่มขึ้นด้วย อีกทั้งยังเป็นปัจจัยกดดันต่อการบริโภคภายในประเทศ นอกจากนี้ กลุ่มประเทศที่พึ่งพาการส่งออกเป็นหลักจะยังคงต้องเผชิญความท้าทายจากอุปสงค์ในตลาดโลกที่อ่อนแอ เนื่องจากเศรษฐกิจหลักของโลก ทั้งสหรัฐฯ ยุโรป และญี่ปุ่นจะยังคงฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในขณะที่จีนจะยังคงขยายตัวได้ในอัตราชะลอลง จึงอาจทำให้อุปสงค์ต่อสินค้าส่งออกไม่เพิ่มขึ้นมากเท่าที่ควร ในขณะที่เศรษฐกิจของประเทศที่พึ่งพาการบริโภคภาคเอกชนเป็นหลักอย่างอินเดีย ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร จะเผชิญปัจจัยเสี่ยงด้านเงินเฟ้อสูงเป็นสำคัญ โดยธนาคารกลางของทั้งสามประเทศได้ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพื่อดูแลสถานการณ์เงินเฟ้อในประเทศ นอกจากนี้ วิกฤตคลื่นความร้อนที่รุนแรงจะส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะในอินเดีย

2. อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาท

“ในปี 2565 คาดว่าเงินบาทจะอ่อนค่าต่อเนื่องจากปีก่อนหน้า โดยเฉลี่ยทั้งปีที่ 33.10 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ หรืออ่อนค่าลงร้อยละ -3.4 จากค่าเฉลี่ยปีก่อนหน้า และดัชนีค่าเงินบาทปี 2565 จะอ่อนค่าลงร้อยละ -1.9 เนื่องจากดอลลาร์สหรัฐที่คาดว่าจะแข็งค่าขึ้นเป็นสำคัญ” (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 สมมติฐานค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาทเฉลี่ยในปี 2565

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) รวบรวมโดย สศค.

หมายเหตุ: ดัชนีค่าเงินบาท จากการคำนวณของ สศค.

➔ การเปรียบเทียบเงินบาทกับเงินสกุลหลักและเงินสกุลอื่นๆ ในภูมิภาคพบว่า ในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2565 เงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐอ่อนค่าลงในอัตราที่มากกว่าค่าเงินสกุลหลักส่วนมาก โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 33.23 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ หรืออ่อนค่าลงร้อยละ -3.8 จากค่าเฉลี่ยปีก่อนหน้า ค่าเงินบาทปรับตัวแข็งค่าขึ้นในช่วง 2 เดือนแรกของปี 2565 ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยและความเชื่อมั่นที่เพิ่มขึ้นจากแผนการเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยวผ่านระบบ Test & Go และต่อมา ทิศทางเงินบาทมีความผันผวนและทยอยปรับตัวอ่อนค่าลง เป็นผลจากเงินดอลลาร์ที่แข็งค่าขึ้น ความกังวลต่อสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ตึงเครียดเพิ่มมากขึ้น และส่งผลให้นักลงทุนหันไปถือสินทรัพย์ปลอดภัย ประกอบกับธนาคารกลางสหรัฐฯ ได้ดำเนินนโยบายการเงินแบบเข้มงวดมากขึ้น หลังเผชิญแรงกดดันด้านเงินเฟ้อ ท่ามกลางการฟื้นตัวของตลาดแรงงานและเศรษฐกิจสหรัฐฯ ที่แข็งแกร่ง อีกทั้ง ตลาดมีความกังวลต่อการยึดมั่นในนโยบาย Zero-COVID 19 ของจีน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลก นอกจากนี้ ดัชนีค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate: NEER) ที่คำนวณโดย สศค. เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 108.80 จุด คิดเป็นการอ่อนค่าลงร้อยละ -1.3 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยปี 2564

➔ ในปี 2565 คาดว่าในภาพรวมเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐจะอ่อนค่าลงจากปี 2564 โดยเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 33.10 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 32.60 – 33.60 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ) หรือคิดเป็นอ่อนค่าลงร้อยละ -3.4 จากค่าเฉลี่ยปี 2564 อย่างไรก็ตาม ค่าเฉลี่ยของเงินบาทดังกล่าวแข็งค่ากว่าค่าเฉลี่ยเดือนมกราคม-เมษายน 2564 เล็กน้อย เนื่องจากคาดว่าเงินบาทอาจมีแนวโน้มจะทยอยแข็งค่าขึ้นในช่วงปลายปี 2565 ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยหลังสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน รวมถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดคลี่คลายลง ซึ่งจะทำให้ไทยกลับมาเปิดประเทศได้เต็มรูปแบบ

มากยิ่งขึ้น การส่งออกจะเติบโตได้ดี ดุลบัญชีเดินสะพัดมีแนวโน้มขาดดุลลดลง และสถานการณ์อัตราเงินเฟ้อที่คาดว่าจะบรรเทาลง นอกจากนี้ ด้วยเสถียรภาพทางการเงินการคลังที่แข็งแกร่งของไทย ทำให้ประเทศไทยจะยังคงสามารถคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ในระดับต่ำได้ เพื่อช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับเงินสกุลอื่นๆ ที่เป็นคู่ค้าหลักของไทย คาดว่าเงินบาทมีโอกาสจะอ่อนค่าลงมากกว่าหลาย ๆ ประเทศที่มีการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจที่ดี และมีการฉีดวัคซีนแล้วในวงกว้าง เนื่องจากประเทศไทยมีสัดส่วนในการพึ่งพาการท่องเที่ยวสูง จึงทำให้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดค่อนข้างมาก **จึงคาดว่าดัชนีค่าเงินบาทในปี 2565 จะเฉลี่ยที่ 108.21 จุด คิดเป็นการอ่อนค่าลงร้อยละ -1.9 จากค่าเฉลี่ยปี 2564** ทั้งนี้ ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อค่าเงินบาทและค่าเงินสกุลอื่นๆ ได้แก่ สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ยืดเยื้อ การกลายพันธุ์ของไวรัส โควิด-19 และการแพร่ระบาดระลอกใหม่ รวมถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดในจีน ความสามารถในการสร้างภูมิคุ้มกันหมู่ สถานการณ์อัตราเงินเฟ้อที่ยังคงเพิ่มสูงขึ้น ความไม่แน่นอนทางการเมือง รวมถึงความขัดแย้งระหว่างประเทศมหาอำนาจของโลก เช่น สหรัฐฯ และจีน เป็นต้น

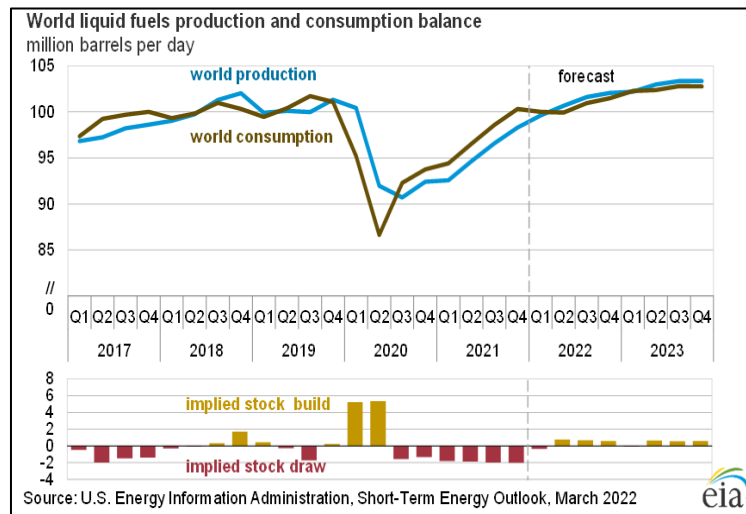
3. ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก

สถานการณ์ราคาน้ำมันดิบในไตรมาสที่ 2 ปี 2565 ปรับเพิ่มสูงขึ้นเหนือระดับ 100 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล โดยมีสาเหตุสำคัญจากอุปทานน้ำมันของโลกที่ตึงตัว จากสงครามระหว่างรัสเซียและยูเครนที่มีแนวโน้มยืดเยื้อและขยายวงกว้าง ตลอดจนมาตรการคว่ำบาตรต่อรัสเซียของสหรัฐอเมริกา และบรรดาชาติพันธมิตร ซึ่งแม้จะยังไม่ได้มีการประกาศใช้มาตรการคว่ำบาตรในธุรกิจพลังงานของรัสเซีย เนื่องจากความกังวลเกี่ยวกับภาวะเงินเฟ้อและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับตลาดน้ำมัน แต่ได้ส่งผลให้อุปทานน้ำมันจากรัสเซียลดลง นอกจากนี้ ตลาดน้ำมันยังรับแรงกดดันจากอุปทานที่ตึงตัว เนื่องจากกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันดิบและชาติพันธมิตร หรือโอเปกพลัสยังคงประสบปัญหาในการเพิ่มกำลังการผลิตให้ได้ตามเป้าหมาย ทั้งนี้ การประชุมโอเปกพลัสครั้งที่ 26 เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2565 กลุ่มโอเปกพลัสยังคงยึดตามข้อตกลงเดิมต่อเนื่องจากปี 2564 ในการเพิ่มกำลังการผลิตน้ำมันเพียง 400,000 บาร์เรล/วัน ในแต่ละเดือน จนถึงเดือนเมษายน 2565 โดยปฏิเสธการผลิตน้ำมันเพิ่มขึ้นเพื่อชะลอการสูงขึ้นของราคาน้ำมัน ตามข้อเรียกร้องของสหรัฐอเมริกา และบรรดาชาติพันธมิตร ทั้งนี้ โอเปกพลัสจะเพิ่มกำลังการผลิตน้ำมันเป็น 432,000 บาร์เรล/วันในเดือนพฤษภาคม 2565

อย่างไรก็ดี ประเทศสมาชิกองค์การพลังงานสากลระหว่างประเทศ (IEA) ได้ประกาศว่าจะปล่อยน้ำมันดิบจากคลังสำรองทางยุทธศาสตร์ (SPR) ในปริมาณ 120 ล้านบาร์เรล เพื่อทำให้ราคาน้ำมันดิบทรงตัว โดยเกาหลีใต้ได้ปล่อยน้ำมันจากคลังสำรองแล้ว 4.42 ล้านบาร์เรล นิวซีแลนด์ 369,000 บาร์เรล และออสเตรเลียให้คำมั่นว่าจะปล่อยน้ำมัน 1.7 ล้านบาร์เรล ซึ่งส่งผลทำให้ความตึงตัวในตลาดน้ำมันบรรเทาลง ด้านอุปสงค์น้ำมันได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มชะลอตัวลงจากสถานการณ์ความตึงเครียดระหว่างรัสเซียและยูเครน ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 สายพันธุ์โอไมครอน นโยบาย Zero Covid ของจีนโดยการประกาศปิดเมือง มีส่วนทำให้ความเสี่ยงด้านอุปสงค์สูงขึ้นและกดดันราคาน้ำมันดิบให้ลดลง ตลอดจนความไม่แน่นอนด้านอุปทานการผลิตน้ำมันเนื่องจากสภาพอากาศ

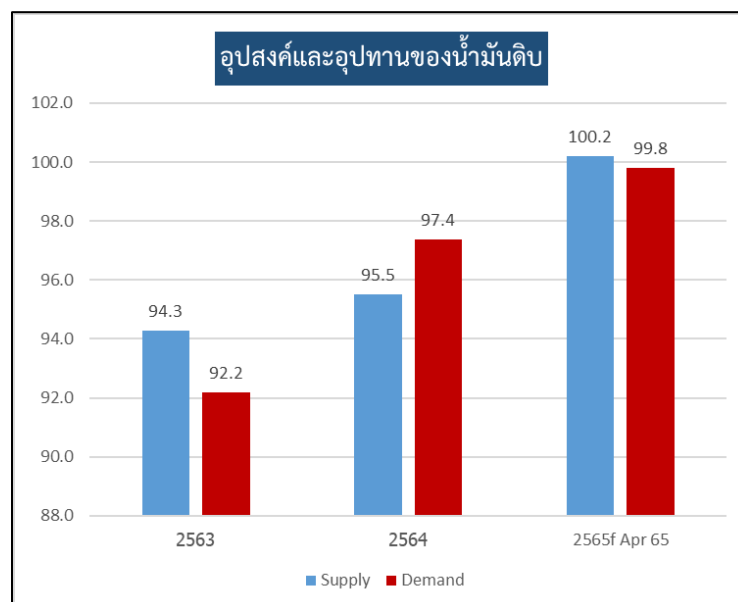
นอกจากนี้ สำนักบริหารสารสนเทศพลังงานของสหรัฐ (EIA) ได้คาดการณ์เมื่อเดือนมีนาคม 2565 ว่าการผลิตน้ำมันจะเพิ่มสูงกว่าการบริโภคตั้งแต่ไตรมาสที่ 2 ปี 2565 เป็นต้นไป ซึ่งเป็นไปตามที่ EIA ได้เคยคาดการณ์ไว้เมื่อเดือนมกราคม 2565 จากการผลิตน้ำมันของโลกที่ยังคงสูงเพิ่มขึ้นในอีก ๑ ส่วนใหญ่มาจากสหรัฐอเมริกาและโอเปก

ภาพที่ 4 กราฟการผลิตและการบริโภคเชื้อเพลิงเหลวของโลก

สำหรับปัจจัยพื้นฐานสำนักบริหารสารสนเทศพลังงานของสหรัฐ (EIA) คาดการณ์เมื่อเดือนมีนาคม 2565 ว่าการบริโภคปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงเหลวทั่วโลกในปี 2565 จะเฉลี่ยอยู่ที่ 99.8 ล้านบาร์เรลต่อวัน และการผลิตปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงเหลวทั่วโลกปี 2565 จะเฉลี่ยอยู่ที่ 100.2 ล้านบาร์เรลต่อวัน ปรับลดจากที่เคยคาดการณ์ไว้ในเดือนมกราคม 2565 ว่า การบริโภคปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงเหลวทั่วโลกในปี 2565 จะเฉลี่ยอยู่ที่ 100.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน และการผลิตปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงเหลวทั่วโลกปี 2565 จะเฉลี่ยอยู่ที่ 101.1 ล้านบาร์เรลต่อวัน เป็นผลจากการปรับลดคาดการณ์การเติบโตทางเศรษฐกิจและความต้องการเชื้อเพลิงที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลกระทบจากนโยบาย Zero Covid ของจีน

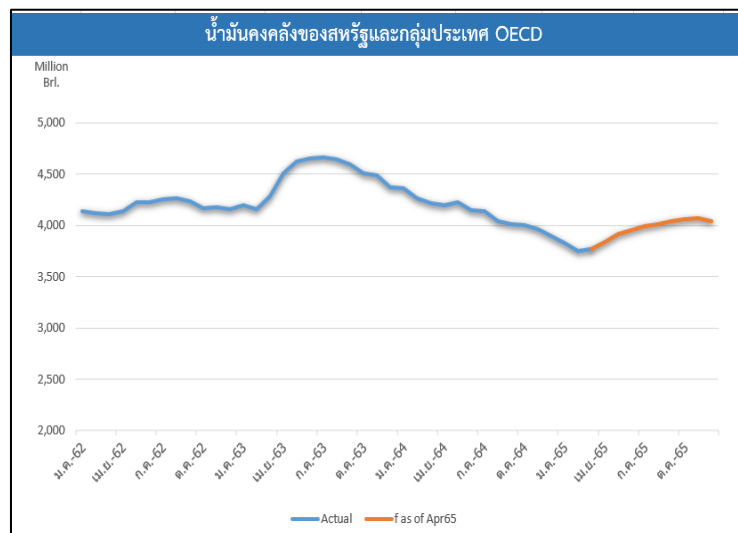
ภาพที่ 5 กราฟอุปสงค์และอุปทานของน้ำมันดิบ

ที่มา: International Energy Agency : IEA

รายงานของ EIA ประจำเดือนมีนาคม 2565 ระบุว่า แม้ว่าจะปรับลดปริมาณการผลิตน้ำมันของรัสเซีย ในการคาดการณ์แล้ว คลังน้ำมันโลก (Stockpiles) จะยังคงเพิ่มขึ้นเฉลี่ยอยู่ที่ 0.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน นับจาก ไตรมาสที่ 2 ปี 2565 ส่งผลให้น้ำมันคงคลังเพิ่มสูงขึ้น และคาดว่าน้ำมันคงคลังทั่วโลกจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนถึงสิ้นปี 2566 ซึ่งคาดว่าจะช่วยให้ราคาน้ำมันดิบปรับตัวลดลง

ภาพที่ 6 กราฟน้ำมันคงคลังของสหรัฐและกลุ่มประเทศ OECD

ที่มา: International Energy Agency : IEA

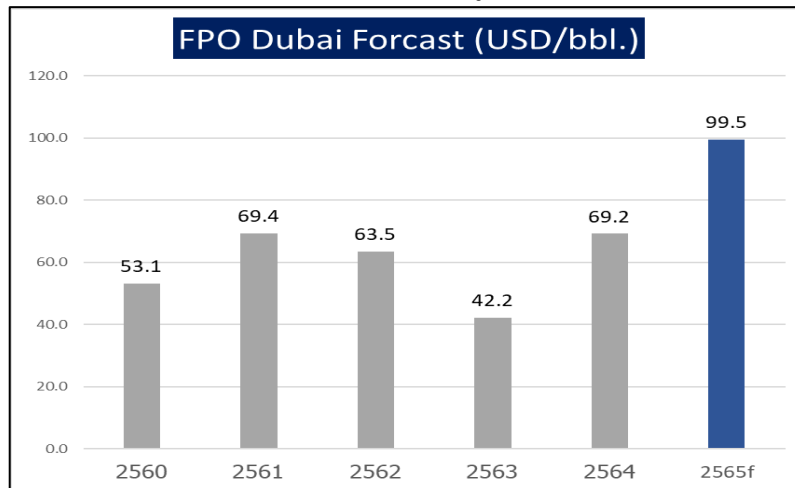
ทำให้ในปี 2565 สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) คาดว่าราคาน้ำมันดิบจะเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 99.5 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ปรับเพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 43.8 จากที่เคยคาดการณ์ไว้ในเดือนมกราคม 2565 ว่าราคาน้ำมันดิบจะปี 2565 เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 72.5 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล โดยเป็นผลจาก

ด้านอุปทาน ได้รับผลกระทบจากสงครามระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ยืดเยื้อ มาตรการคว่ำบาตรต่อ รัสเซียของสหรัฐ และชาติพันธมิตร ส่งผลให้อุปทานน้ำมันจากรัสเซียลดลง

ด้านอุปสงค์ ที่เพิ่มขึ้นจากเศรษฐกิจโลกที่ฟื้นตัวจากผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของ ไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้ความต้องการบริโภคน้ำมันเพิ่มขึ้น ทั้งภาคการผลิต ภาคการขนส่ง และภาคการ ท่องเที่ยว ประกอบกับการเปลี่ยนจากก๊าซธรรมชาติมาใช้น้ำมันในการผลิตไฟฟ้าเพิ่มขึ้น มีส่วนทำให้อุปสงค์ เพิ่มขึ้น ซึ่งปัจจัยด้านอุปสงค์ดังกล่าว ได้อยู่ในคาดการณ์ของ สศค. เมื่อเดือนมกราคม 2565 ด้วย

อย่างไรก็ตาม ยังมีความไม่แน่นอนที่อาจส่งผลกระทบต่อราคาน้ำมันดิบ เช่น สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่าง รัสเซียและยูเครนที่ยืดเยื้อและขยายวงกว้าง อาจทำให้เกิดวิกฤติพลังงานขาดแคลนระดับโลก สถานการณ์การ แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 สายพันธุ์โอมิครอน ที่ยังคงแพร่ระบาดอย่างหนักในหลายประเทศ โดยเฉพาะ ประเทศทางฝั่งเอเชีย รวมทั้งประเทศจีน อาจทำให้อุปทานโลกหยุดชะงัก และส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าให้ ปรับตัวสูงขึ้น ทำให้โลกเผชิญภาวะอัตราเงินเฟ้อสูง และการตอบสนองของธนาคารกลางประเทศต่าง ๆ เพื่อควบคุมเงินเฟ้อที่อาจส่งผลกระทบต่อการเงินของเศรษฐกิจโลก และความต้องการบริโภคน้ำมัน

ภาพที่ 7 คาดการณ์ราคาน้ำมันดิบดูไบปี 2565 ของ สศค.

ที่มา: Reuters และประมาณการโดย สศค.

4. จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

ภาคการท่องเที่ยวของไทยในปัจจุบันเริ่มเห็นสัญญาณของการกลับมาฟื้นตัวอีกครั้งจากการที่รัฐบาลได้มีการผ่อนคลายมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยในส่วนของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ รัฐบาลก็ได้มีการผ่อนคลายมาตรการการเดินทางระหว่างประเทศ โดยเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศผ่านการลงทะเบียน Thailand Pass ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 เป็นต้นมา อย่างไรก็ตาม ในช่วงเดือนมกราคม 2565 ได้มีการระงับการลงทะเบียนดังกล่าวจากผลของการแพร่ระบาดของสายพันธุ์โอมิครอน แต่หลังจากที่มีการเปิดให้ลงทะเบียน Thailand Pass อีกครั้งในเดือนกุมภาพันธ์ 2565 ก็พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเดินทางเข้ามาเที่ยวประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง

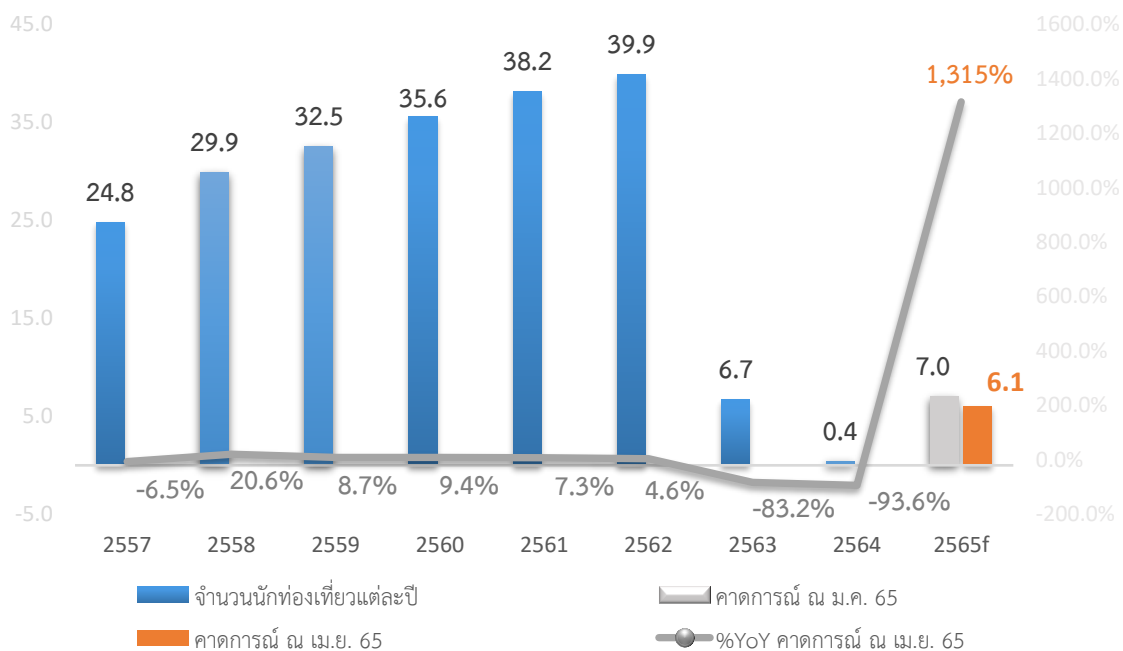
ทั้งนี้ ตัวเลขจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่รายงานโดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจะสะท้อนให้เห็นว่า ในช่วงไตรมาส 1 ปี 2565 มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาเที่ยวไทยแล้ว 5.0 แสนคน ขยายตัวร้อยละ 2,367.2 (จากปัจจัยฐานต่ำ) โดยส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากยุโรปและอเมริกา แม้ว่าจะยังอยู่ในระดับต่ำกว่าช่วงก่อนการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 อยู่มาก แต่ถือว่าเป็นตัวเลขที่สูงกว่าทั้งปี 2564 ที่มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเพียง 4.3 แสนคน และสูงกว่าที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) คาดการณ์ในครั้งก่อน ซึ่งเป็นผลจากการผ่อนคลายมาตรการการเดินทางระหว่างประเทศไปข้างต้น นอกจากนี้ในวันที่ 22 เมษายน 2565 ที่ผ่านมา ที่ประชุมศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) ยังได้มีการแถลงมาตรการผ่อนคลายการเดินทางระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น โดยจะมีการยกเลิกมาตรการ Test and Go (ยกเลิกวิธีการตรวจหาเชื้อด้วยวิธี RT-PCR สำหรับนักท่องเที่ยวที่ฉีดวัคซีนครบ 3 เข็มตามหลักเกณฑ์ขององค์การอนามัยโลก และยกเลิกนโยบายการไม่ต้องกักตัว) ทำให้หลักเกณฑ์ในการยื่นขอลงทะเบียนเข้าประเทศผ่านระบบ Thailand Pass ลดลงไปด้วย รวมทั้งมีรายละเอียดอื่น ๆ ที่มีความผ่อนคลายมากขึ้น ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวจะมีผลตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2565 ซึ่งกระทรวงการคลังก็คาดว่าจะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย สะท้อนจากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเบื้องต้นที่รายงานโดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่ามีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาเที่ยวประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 1-27 พฤษภาคม 2565 ที่มีจำนวน 408,781 คน (เฉลี่ยวันละ 15,140 คน ขณะที่เดือนเมษายน 2565 มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามา 293,350 คน เฉลี่ยวันละ 9,778 คน) ขณะเดียวกันหลายประเทศ เช่น สิงคโปร์ อินเดีย ฟิลิปปินส์ และเกาหลีใต้ ก็เริ่มมีการ

ผ่อนคลายมาตรการการเดินทางระหว่างประเทศด้วยเช่นกัน รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านที่เริ่มมีการเปิดด่านชายแดนระหว่างประเทศ ซึ่งก็คาดว่ามาตรการเหล่านี้จะเป็นปัจจัยสนับสนุนภาคการท่องเที่ยวในระยะถัดไป

สศค. จึงคาดว่าในระยะถัดไปภาคการท่องเที่ยวจะค่อย ๆ ปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่อาจจะเห็นภาพการฟื้นตัวที่ชัดเจนมากขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี 2565 เนื่องจากปัจจุบันแม้จะมีสัญญาณของการฟื้นตัว แต่ยังคงมีปัจจัยเสี่ยงและแรงกดดันในเรื่องต่าง ๆ อาทิ ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียลดลง สะท้อนจากนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียมีจำนวนลดลง เมื่อเทียบกับช่วงก่อนความขัดแย้ง (เดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2565) ที่มีสัดส่วนเป็นอันดับ 1 (ร้อยละ 14.5) ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมดที่เดินทางเข้ามา คิดเป็นจำนวน 41,622 คน ขณะที่ข้อมูลเดือนมีนาคม 2565 พบว่ามีชาวรัสเซียเดินทางเข้าประเทศไทยเพียง 9,197 คน และ 5,223 คน ตามลำดับ โดยสถานการณ์ความขัดแย้งดังกล่าว ยังส่งผ่านไปยังภาวะเงินเฟ้อจากแรงกดดันด้านพลังงานและสินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ทั่วโลกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ขณะที่การดำเนินนโยบายโควิด-19 เป็นศูนย์ของจีน และการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่คาดว่าจะดำเนินต่อไป ทำให้มีการปรับลดคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวในช่วงไตรมาส 3 และ 4 ลงจากครั้งก่อน

จากปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไปข้างต้น สศค. ได้ประเมินสถานการณ์และแนวโน้มต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต จึงคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาเที่ยวไทยในปี 2565 ทั้งสิ้น 6.1 ล้านคน ขยายตัวร้อยละ 1,315 ต่อปี ปรับลดลงจากครั้งก่อนที่คาดว่าจะอยู่ที่ 7.0 ล้านคน และปรับลดรายรับจากนักท่องเที่ยวต่างชาติลงมาอยู่ที่ 3.7 แสนล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 883 ต่อปี ลดลงจากครั้งก่อนที่คาดว่าจะอยู่ที่ 4 แสนล้านบาท ทั้งนี้ คาดว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อทริปอยู่ที่ 61,047 บาท ลดลงจากปี 2564 เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในปี 2564 เป็นนักท่องเที่ยวจากตลาดที่มีศักยภาพการใช้จ่ายค่อนข้างสูง ขณะที่ในปี 2565 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคัดกรองผู้ติดเชื้อโควิด-19 ที่ลดลง

ภาพที่ 8 คาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ปี 2565 (ล้านคน)

5. รายจ่ายภาคสาธารณะประจำปี 2565

“ปี 2565 รายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 4,142,535 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 3.5 ต่อปี (ตารางที่ 9) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,009,581 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 2.3 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,132,955 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 6.6 ต่อปี”

5.1 รายจ่ายของรัฐบาล

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 วงเงิน 3.1 ล้านล้านบาท คาดว่าจะเบิกจ่ายได้ 2,890,921 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายที่ร้อยละ 93.3 แบ่งออกเป็น (1) รายจ่ายประจำ สามารถเบิกจ่ายได้ 2,488,945 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -3.7 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 99.8 (2) รายจ่ายลงทุน สามารถเบิกจ่ายได้ 401,976 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -6.2 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 66.5 ขณะที่รายจ่ายเหลือปีสามารถเบิกจ่ายได้ 224,210 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.1 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 95.0

ในส่วนของการเบิกจ่ายรายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้ โดยในปี 2565 มีพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 วงเงินไม่เกิน 1 ล้านล้านบาท ซึ่งคาดว่าจะมีการเบิกจ่ายในปีงบประมาณ 2565 จำนวน 91,466 ล้านบาท โดยมีโครงการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการคนละครึ่ง ระยะที่ 3 โครงการเราเที่ยวด้วยกัน โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ระยะที่ 3 โครงการเยียวยานายจ้างและผู้ประกันตนตามมาตรา 33 เป็นต้น และพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสน

ล้านบาท ซึ่งคาดว่าจะมีการเบิกจ่ายในปีงบประมาณ 2565 จำนวน 373,345 ล้านบาท โดยมีโครงการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการจัดหาวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 โครงการพัฒนาศักยภาพหน่วยบริการด้านสาธารณสุข โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ระยะที่ 4 โครงการคนละครึ่ง ระยะที่ 4 โครงการเราเที่ยวด้วยกัน เป็นต้น

ตารางที่ 2 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายของรัฐบาลปีงบประมาณ 2565

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2564	ปีงบประมาณ 2565 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2565
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2+1.3)	4,284,464	3,967,514
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	3,208,640	3,115,131
1.1.1 รายจ่ายประจำ	2,583,786	2,488,945
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	428,357	401,976
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1.1.1)+(1.1.2)	3,012,143	2,890,921
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	91.7	93.3
1.1.3 รายจ่ายเหลือปี	196,497	224,210
1.2 รายจ่ายนอกงบประมาณ	680,007	464,811
1.2.1 พ.ร.ก. กู้เงินฯ พ.ศ. 2563	571,042	91,466
1.2.2 พ.ร.ก. กู้เงินฯ พ.ศ. 2564	108,965	373,345
1.3 รายจ่ายกองทุนนอกงบประมาณ	395,817	387,572

5.2 งบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

การเบิกจ่ายงบประมาณของ อปท. ในปีงบประมาณ 2565 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 551,263 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -4.3 ต่อปี โดยการดำเนินงานของ อปท. จะอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะในระดับพื้นที่ (Area) และสอดคล้องกับข้อเสนอของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่อปท. รวมทั้งสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปรายได้ของ อปท. เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น และก่อให้เกิดความยั่งยืนทางการคลังของท้องถิ่น

ตารางที่ 3 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณ 2565

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2564	ปีงบประมาณ 2565 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2565
รายจ่ายท้องถิ่น	576,291	551,263

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค (สคม.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

5.3 งบประมาณรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ในปีงบประมาณ 2565 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 254,955 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -17.8 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 80.3 ของวงเงินรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ โดยมีมาตรการการเร่งรัดการเบิกจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อกระตุ้นการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 4 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ 2565

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2564	ปีงบประมาณ 2565 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2565
รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	310,027	254,955

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.)

คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

5.4 สรุปรวมรายจ่ายภาคสาธารณะ

สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะปีงบประมาณ ดังกล่าว ทำให้คาดว่าในปีงบประมาณ 2565 จะเบิกจ่ายได้ 4,744,123 ล้านบาท ตามลำดับ

ตารางที่ 5 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะในปีงบประมาณ 2564

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2564	ปีงบประมาณ 2565 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2565
1. รายจ่ายรัฐบาล	4,284,464	3,967,514
2. รายจ่ายท้องถิ่น	576,291	551,263
3. รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	310,027	254,955
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	5,170,782	4,773,732

คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

5.5 สรุปสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

จากสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบปีงบประมาณข้างต้น สามารถนำมาประมาณการเป็นรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ (System of National Accounts: SNA) ที่ลงสู่ระบบเศรษฐกิจจริงได้ดังนี้

ตารางที่ 6 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

(หน่วย: ล้านบาท)	ปี 2564	ปี 2565 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2565
1. การบริโภคภาครัฐบาล	3,002,979	3,009,581
อัตราการขยายตัว	3.3	2.3
2. การลงทุนภาครัฐบาล	1,144,819	1,132,955
อัตราการขยายตัว	5.3	6.6
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	4,147,797	4,142,535
อัตราการขยายตัว	3.8	3.5

คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2565

ณ เดือนเมษายน 2565

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)

การบริโภค

	2564	2565f
การบริโภคภาคเอกชน	0.3	4.3
การบริโภคภาครัฐ	3.2	-0.2

การลงทุน

	2564	2565f
การลงทุนภาคเอกชน	3.2	4.5
การลงทุนภาครัฐ	3.8	4.6

อัตราเงินเฟ้อ

	2564	2565f
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป	1.2	5.0
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน	0.2	1.9

การค้าระหว่างประเทศ

	2564	2565f
ปริมาณส่งออกสินค้าและบริการ	10.4	7.5
ปริมาณนำเข้าสินค้าและบริการ	17.9	7.3
ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	40.0	30.0
มูลค่าสินค้าส่งออกในรูป USD	18.8	6.0
มูลค่าสินค้านำเข้าในรูป USD	23.4	11.3
ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	-10.6	-4.4

หมายเหตุ: ข้อมูลอัตราการขยายตัวของมูลค่าแท้จริง (Real term)
ยกเว้น อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าส่งออกและนำเข้าสินค้าที่คิดจาก USD term
ตามระบบ BOP

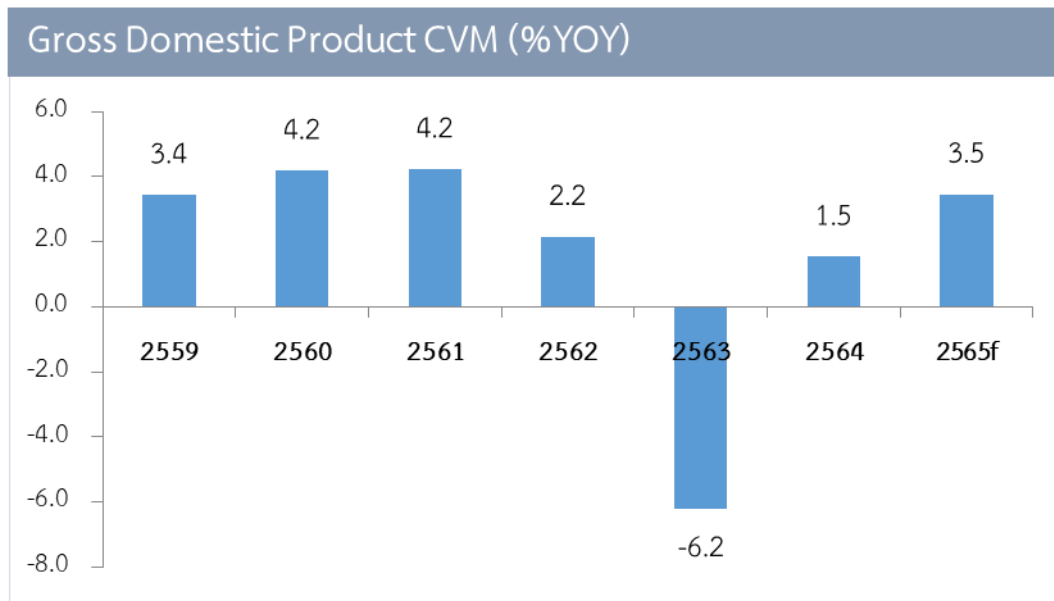
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2565

➔ สำหรับเศรษฐกิจไทยในปี 2565 คาดว่าจะขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.5 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.0 ถึง 4.0) ปรับลดลงจากประมาณการครั้งก่อน ณ เดือนมกราคม 2565 ที่ร้อยละ 4.0 ต่อปี เนื่องจากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ส่งผลให้เศรษฐกิจประเทศ คู่ค้าสำคัญของไทยชะลอตัว โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา และส่งผลกระทบต่อให้ราคาลงงาน และอัตราเงินเฟ้อปรับตัวสูงขึ้น โดยคาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2565 จะอยู่ที่ร้อยละ 5.0 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.5 ถึง 5.5) ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อน อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจไทยยังคงมีแนวโน้มฟื้นตัวได้จากปี 2564 ที่ขยายตัวร้อยละ 1.5 ต่อปี โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการใช้จ่ายภายในประเทศที่ขยายตัวต่อเนื่อง โดยคาดว่าจะการบริโภคภาคเอกชนจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.3 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.8 ถึง 4.8) และภาคการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะขยายตัวได้เพิ่มขึ้นหลังจากมีการผ่อนคลายมาตรการเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศมากขึ้น โดยคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย จำนวน 6.1 ล้านคน เพิ่มขึ้นมากจากปี 2564 ที่มีจำนวนเพียง 0.4 ล้านคน ในขณะที่การส่งออกสินค้าคาดว่าจะขยายตัวได้ต่อเนื่องที่ร้อยละ 6.0 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 5.5 ถึง 6.5) นอกจากนี้ การดำเนินนโยบายของภาครัฐจะมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนเศรษฐกิจไทยอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 ภาครัฐจะมีการใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2565 วงเงิน 3.1 ล้านล้านบาท และงบลงทุนของรัฐบาลประจำปี 2565 วงเงิน 3.18 แสนล้านบาท รวมทั้งเงินกู้ตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท ในส่วนที่เหลือที่คาดว่าจะมีการเบิกจ่ายได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย และเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบในทุกกลุ่มอย่างตรงจุด รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ควบคู่ไปกับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจต่าง ๆ โดยคาดว่าจะการลงทุนภาครัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.6 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.1 ถึง 5.1) ทั้งนี้ แรงสนับสนุนจากมาตรการภาครัฐ จะส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการลงทุนภายในประเทศให้ปรับตัวสูงขึ้น โดยการลงทุนภาคเอกชนคาดว่าจะขยายตัวได้ที่ร้อยละ 4.5 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.0 ถึง 5.0) โดยมีรายละเอียดขององค์ประกอบทางเศรษฐกิจ ดังนี้

ภาพที่ 9 ประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายถึง f หมายถึงประมาณการ

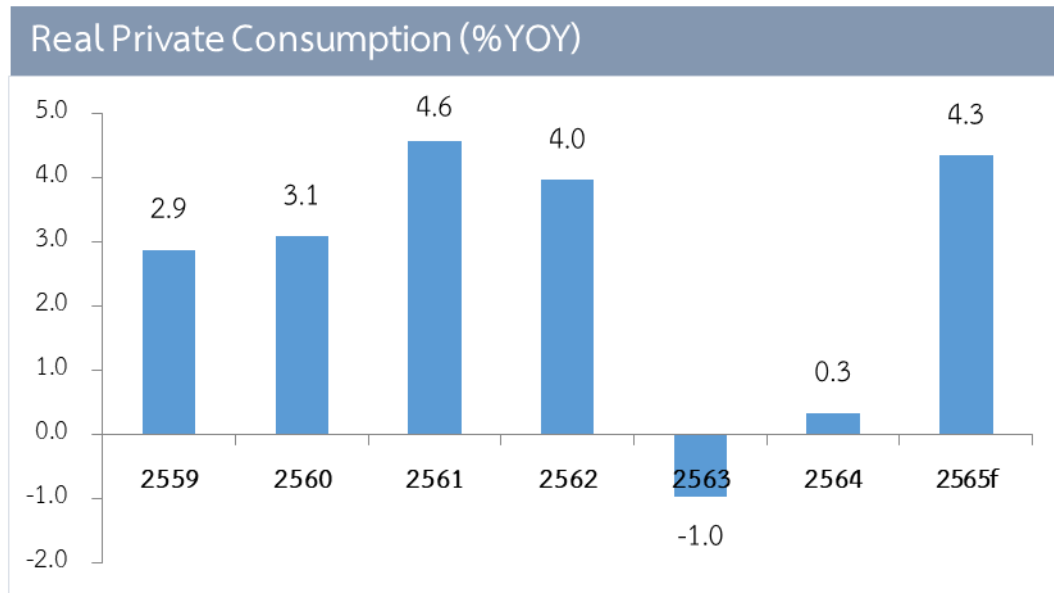
1. การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ สำหรับในไตรมาสที่ 1 ปี 2565 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ ขยายตัวที่ร้อยละ 3.9 ต่อปี โดยได้รับแรงสนับสนุนจากมาตรการรักษาระดับการบริโภคภายในประเทศ ประกอบด้วยโครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ระยะที่ 4 โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ระยะที่ 2 และโครงการคนละครึ่ง ระยะที่ 4 ประกอบกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่กลับมาเข้าสู่ภาวะปกติมากขึ้น แม้ว่าการบริโภคภายในประเทศยังคงเผชิญกับสถานการณ์ค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้นและราคาสินค้าที่ปรับตัวสูงตามต้นทุนสินค้าที่เพิ่มขึ้น แต่เครื่องชี้ทางด้านการบริโภคภาคเอกชนในไตรมาสที่ 1 ปี 2565 ยังคงมีการปรับตัวดีขึ้นในทุกเครื่องชี้ ประกอบด้วย รายได้จากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ระดับราคาคงที่ขยายตัว ขยายตัวที่ร้อยละ 14.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ปริมาณการจำหน่ายรถยนต์นั่ง ขยายตัวที่ร้อยละ 16.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ปริมาณรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ขยายตัวที่ร้อยละ 3.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และปริมาณนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคขยายตัวที่ร้อยละ 5.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

➔ สำหรับในปี 2565 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 4.3 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.8 ถึง 4.8) โดยคาดว่าจะรายได้ของประชาชนจะเพิ่มขึ้นตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะจากภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจากการเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้มากขึ้น และจากภาคการส่งออกสินค้าและบริการตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก แม้ว่าจะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์สถานการณ์ค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้นจากราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงตามความไม่แน่นอนของสถานการณ์สงครามระหว่างรัสเซียและยูเครน และราคาสินค้าที่ปรับตัวสูงตามต้นทุนสินค้าที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม คาดว่ามาตรการรักษาระดับการบริโภคภายในประเทศและมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐจากเม็ดเงินคงเหลือจากพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา

เศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท จะมีส่วนช่วยสนับสนุนการบริโภคภายในประเทศในปี 2565 ให้ฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป

ภาพที่ 10 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

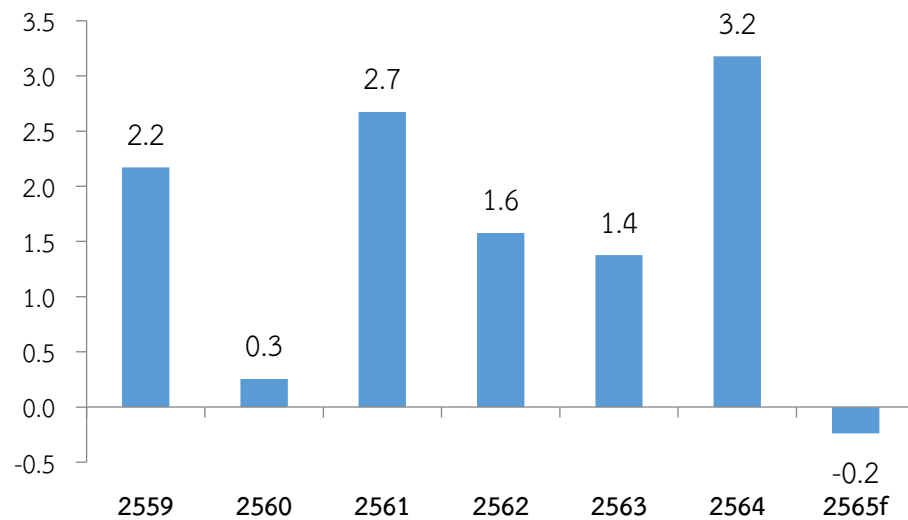
* หมายถึง 2565f หมายถึงประมาณการ

2. การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➡ ในไตรมาส 1 ปี 2565 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ขยายตัวร้อยละ 4.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ชะลอลงจากการขยายตัวร้อยละ 8.1 ในไตรมาสที่ 4 ปี 2564 โดยค่าตอบแทนแรงงาน และรายจ่ายค่าซื้อสินค้าและบริการลดลงร้อยละ 2.6 และร้อยละ 3.8 จากการขยายตัวร้อยละ 0.4 และร้อยละ 11.4 ในไตรมาสที่ 4 ปี 2564 ตามลำดับ ขณะที่การโอนเพื่อสวัสดิการสังคมที่ไม่เป็นตัวเงินสำหรับสินค้าและบริการในระบบตลาดขยายตัวร้อยละ 74.5 แรงตัวขึ้นจากการขยายตัวร้อยละ 38.5 ในไตรมาสก่อนหน้า ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรขยายตัวร้อยละ 0.6 สำหรับรายได้จากการขายสินค้าและบริการให้ครัวเรือนและผู้ประกอบการลดลงร้อยละ -1.3

➡ ในปี 2565 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะหดตัวที่ร้อยละ -0.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -0.7 – 0.3) โดยเป็นผลจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 วงเงิน 3.1 ล้านล้านบาท ซึ่งคาดว่าจะรายจ่ายประจำปีจะเบิกจ่ายได้ 2.49 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 99.8 ลดลงร้อยละ -3.7 ต่อปี เนื่องจากกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 รวมถึงในช่วงไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2564 มีการเร่งเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายด้านสาธารณสุขของกองทุนนอกงบประมาณค่อนข้างมาก อย่างไรก็ตาม ในปี 2565 มีการเบิกจ่ายเม็ดเงินจาก พ.ร.ก. กู้เงินฯ เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท เช่น โครงการค่าบริการสาธารณสุข โครงการจัดหาวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 เป็นต้น ซึ่งส่วนหนึ่งของมาตรการดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนการบริโภคภาครัฐในปี 2565

ภาพที่ 11 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาคครัวเรือนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ ปี 2565 ร้อยละ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

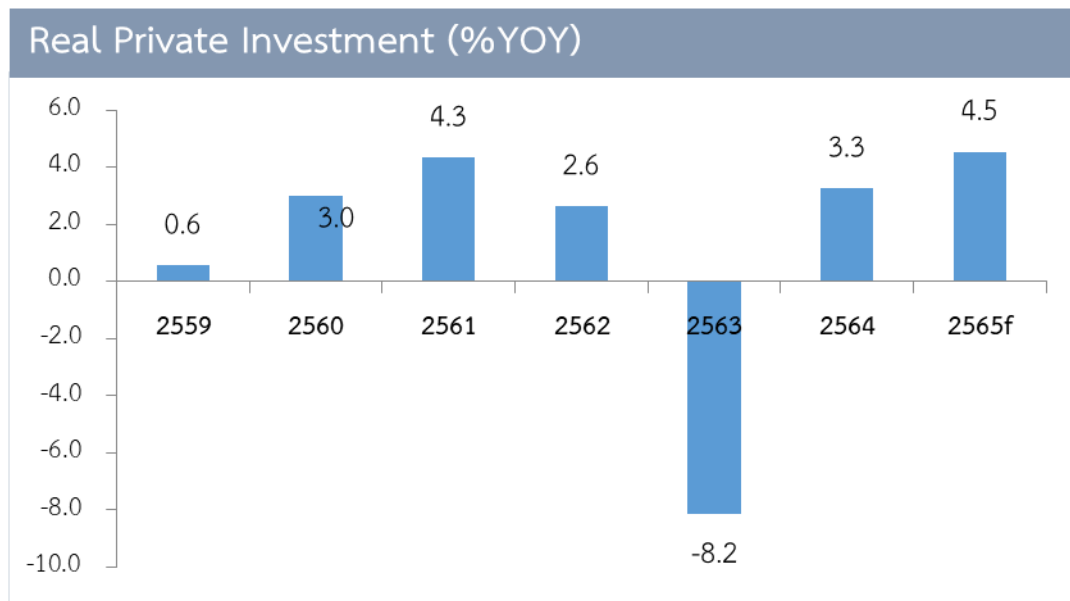
* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

3. การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง

การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงในไตรมาสที่ 1 ปี 2565 ขยายตัวร้อยละ 2.9 ต่อปี จากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ -0.8 ต่อปี โดยมีปัจจัยสำคัญจากการขยายตัวของการลงทุนในหมวดเครื่องมือเครื่องจักร ที่ขยายตัวร้อยละ 5.4 ต่อปี จากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ -0.9 ต่อปี โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากเศรษฐกิจโลกที่ฟื้นตัวต่อเนื่อง ส่งผลดีต่อภาคการผลิตและการส่งออกของไทย ขณะเดียวกัน การผ่อนคลายมาตรการควบคุมโควิดของรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง และการเปิดประเทศเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว มีส่วนช่วยให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจฟื้นตัวมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การลงทุนด้านก่อสร้างในไตรมาสที่ 1 ปี 2565 หดตัวแรงขึ้นอยู่ที่ร้อยละ -8.0 ต่อปี จากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ -0.7 ต่อปี เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิดสายพันธุ์ใหม่ที่ยังไม่คลี่คลาย อีกทั้งราคาวัสดุก่อสร้างที่ปรับตัวขึ้นตามราคาต้นทุนวัตถุดิบ (น้ำมัน เหล็ก และอลูมิเนียม) จากภาวะสงครามรัสเซีย - ยูเครน ส่งผลให้ต้นทุนการก่อสร้างเพิ่มขึ้น กระทั่งกับบรรยากาศการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ให้ชะลอลง

สำหรับทั้งปี 2565 การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง คาดว่าจะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 4.5 ต่อปี ปรับลดลงจากระดับ 5.0 ในการประมาณการครั้งก่อน จากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย - ยูเครนที่ยังคงยืดเยื้อ ทำให้ราคาพลังงานยังลอยตัวอยู่ในระดับสูง เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ต้นทุนการผลิตและการขนส่งสินค้าปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลไปยังราคาสินค้าและกระทบกับบรรยากาศการใช้จ่ายในช่วงที่เหลือน้อย อย่างไรก็ตาม การออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เห็นแนวโน้มฟื้นตัวได้มากขึ้นตามการผ่อนคลายมาตรการควบคุมโควิด และภาคการค้าระหว่างประเทศที่ยังคงขยายตัวได้ดี จะช่วยหนุนภาคการผลิตและการลงทุนได้ในระยะถัดไป

ภาพที่ 12 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

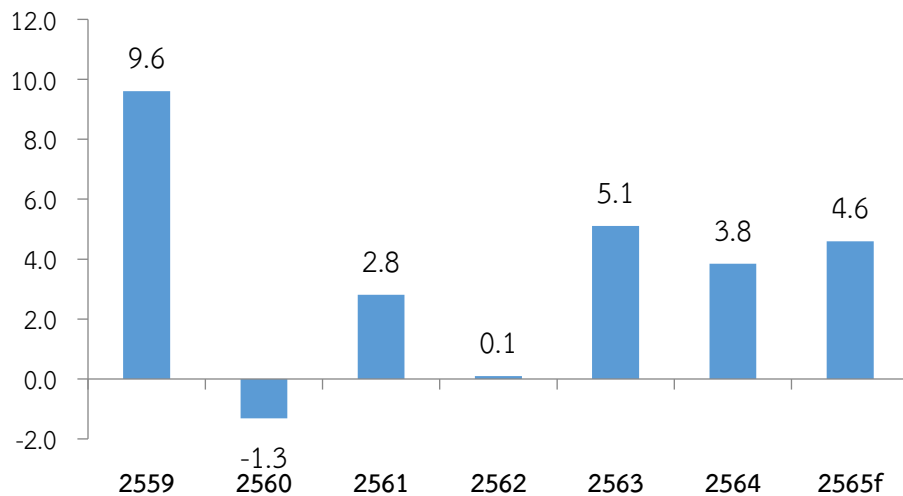
* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

4. การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➡ ในไตรมาส 1 ปี 2565 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ลดลงร้อยละ -4.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน เทียบกับการขยายตัวร้อยละ 1.7 ในไตรมาสก่อนหน้า โดยการลงทุนของรัฐบาลลดลงร้อยละ -6.5 จากการขยายตัวร้อยละ 11.6 ในไตรมาส 4 ปี 2564 ขณะที่การลงทุนของรัฐวิสาหกิจลดลงร้อยละ -2.1 ปรับตัวดีขึ้นจากการลดลงร้อยละ -15.9 ในไตรมาส 4 ปี 2564 โดยการลงทุนภาครัฐแบ่งเป็นการลงทุนด้านการก่อสร้างลดลงร้อยละ -3.9 ต่อเนื่องจากการลดลงร้อยละ -0.7 ในไตรมาส 4 ปี 2564 ปัจจัยสำคัญมาจากการก่อสร้างของรัฐบาลลดลงร้อยละ -2.1 จากการขยายตัวร้อยละ 6.1 ในไตรมาสก่อนหน้า ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อการก่อสร้างถนน สะพาน รวมถึงสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ มีมูลค่าลดลง ขณะที่การก่อสร้างรัฐวิสาหกิจลดลงร้อยละ -6.9 จากการลดลงร้อยละ -14.8 ในไตรมาสที่ 4 ปี 2564 และการลงทุนด้านเครื่องจักรเครื่องมือลดลงร้อยละ -7.0 จากการขยายตัวร้อยละ 10.0 ในไตรมาสที่ 4 ปี 2564 โดยการลงทุนด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลลดลงร้อยละ -26.3 จากที่ขยายตัวร้อยละ 35.1 ในไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่การลงทุนด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐวิสาหกิจขยายตัวร้อยละ 7.6 แรงตัวขึ้นการลดลงร้อยละ 18.3 ในไตรมาสที่ 4 ปี 2564

➡ ในปี 2565 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงคาดว่าจะขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 4.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.1 – 5.1) ตามวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2565 วงเงิน 3.10 ล้านล้านบาท ซึ่งคาดว่าจะรายจ่ายลงทุนจะเบิกจ่ายได้ 0.40 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 66.5 ประกอบกับรายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจปีปฏิทิน 2565 คาดว่าจะเบิกจ่ายได้ 0.28 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 7.2 ต่อปี นอกจากนี้ ในปี 2565 ยังมีการเบิกจ่ายเม็ดเงินจาก พ.ร.ก. กู้เงินฯ เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท ซึ่งส่วนหนึ่งของมาตรการดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนการลงทุนภาครัฐในปี 2565

ภาพที่ 13 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ ปี 2565 ร้อยละ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

5. มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

➔ ในไตรมาส 1 ปี 2565 มูลค่าการส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ มีมูลค่า 73,288 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยยังคงขยายตัวในเกณฑ์สูงต่อเนื่องเฉลี่ยที่ร้อยละ 14.6¹ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ขยายตัวต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนซึ่งขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 21.3 จากอุปสงค์ประเทศคู่ค้าที่ยังคงขยายตัวต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการผ่อนคลายมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในหลายประเทศ ที่ส่งผลบวกต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ประกอบกับราคาสินค้าส่งออกบางรายการที่ปรับตัวสูงขึ้นในช่วงดังกล่าว นอกจากนี้ การส่งออกสินค้าทองคำที่อยู่ในระดับสูง เป็นปัจจัยสนับสนุนให้การส่งออกโดยรวมในไตรมาส 1 ปี 2565 ขยายตัวได้ดี ทั้งนี้ สินค้าส่งออกที่ขยายตัวได้ดีในไตรมาส 1 ปี 2565 อาทิ ข้าว ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป น้ำตาลทราย อาหารสัตว์เลี้ยง ไขมันและน้ำมันจากพืชและสัตว์ สินค้าเกี่ยวเนื่องกับน้ำมัน เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ แผงวงจรไฟฟ้า อัญมณีและเครื่องประดับไม่รวมทองคำ เครื่องโทรสาร โทรศัพท์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เป็นต้น หากพิจารณาในด้านมิติรายประเทศ พบว่าการส่งออกไปยังตลาดสำคัญส่วนใหญ่ขยายตัวต่อเนื่อง อาทิ สหรัฐฯ จีน กลุ่มอาเซียน สหภาพยุโรป อินเดีย เป็นสำคัญ

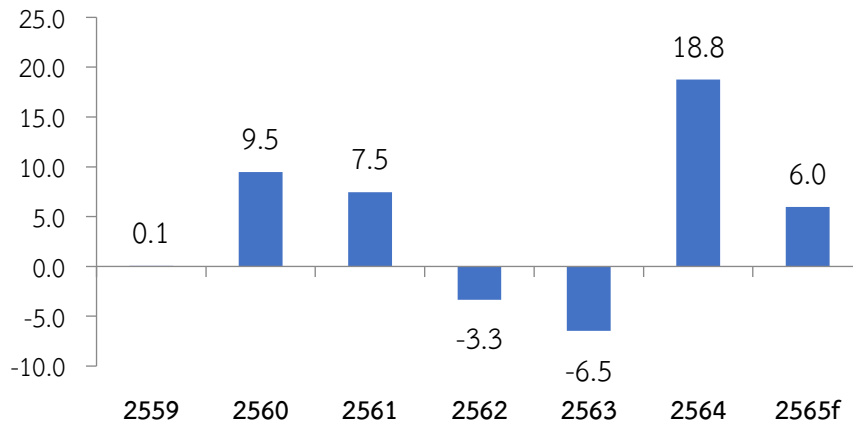
➔ ในปี 2565 สศค. คาดว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐกลับมาขยายตัวในสภาวะปกติ โดยขยายตัวที่ร้อยละ 6.0² (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 5.5 ถึง 6.5) ทั้งนี้ เป็นการปรับเพิ่มขึ้นจากการประมาณการในครั้งก่อน เป็นผลจากอุปสงค์ประเทศคู่ค้าที่ขยายตัวต่อเนื่องตามภาวะเศรษฐกิจที่ทยอยฟื้นตัว ประกอบกับแนวโน้มการผ่อนคลายมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่มีมากขึ้นในหลายประเทศ ส่งผลให้การส่งออกสินค้าของไทยในช่วงไตรมาส 1 ปี 2565 ขยายตัวได้ดีกว่าที่คาดการณ์ไว้เดิม อย่างไรก็ดี ภาคการส่งออกสินค้าในช่วงที่เหลือของปี 2565 ยังคงมีปัจจัยเสี่ยง ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดต่อการเติบโตของเศรษฐกิจการค้าโลกที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิดต่อไป อาทิ การล็อกดาวน์ในบางพื้นที่ของจีนตามนโยบายโควิดเป็นศูนย์ (Zero Covid) ที่อาจส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการผลิตและห่วงโซ่อุปทานโลก

¹ ฐานข้อมูลดุลการชำระเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย

² มูลค่าการส่งออกสินค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (BOP basis) (คำนวณโดย สศค.)

และสงครามระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ยังคงยืดเยื้อซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อบรรยากาศการค้าการลงทุนโลกในระยะต่อไปได้

ภาพที่ 14 ประมาณการอัตราการขยายตัวของมูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา : สศค.

หมายเหตุ: อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้า คิดจาก USD Term ตามระบบดุลการชำระเงิน

6. มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

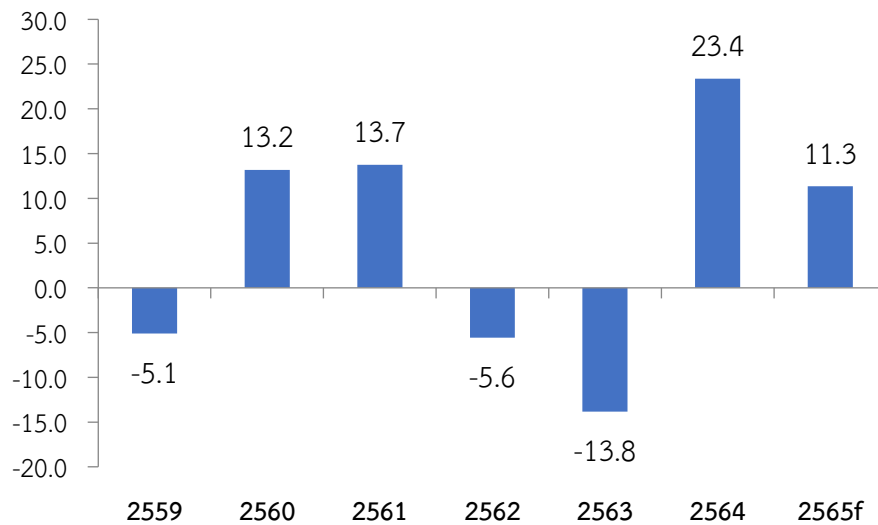
➔ ในไตรมาส 1 ปี 2565 มูลค่านำเข้าสินค้า มีมูลค่า 64,135 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการขยายตัวที่ร้อยละ 16.5³ จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยขยายตัวต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้าซึ่งขยายตัวที่ร้อยละ 20.6 ตามทิศทางการส่งออกสินค้าที่ยังคงขยายตัวได้ดีต่อเนื่อง ทั้งนี้ สินค้านำเข้าสำคัญที่ขยายตัวได้ดีแก่ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค อาทิ อาหาร เครื่องดื่ม ผลิตภัณฑ์นม และสินค้ากลุ่มยาและเภสัชภัณฑ์ เป็นสำคัญ กลุ่มสินค้าทุน อาทิ เครื่องมือเครื่องจักรต่าง ๆ และเครื่องใช้สำนักงาน เป็นต้น กลุ่มสินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูปโดยเฉพาะชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากอุปสงค์สินค้าอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้าในตลาดโลกที่ยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ตลอดจนการนำเข้าสินค้าเกี่ยวเนื่องน้ำมันที่ขยายตัวดีเช่นเดียวกัน

➔ สำหรับในปี 2565 สศค. คาดว่ามูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 11.3⁴ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 10.8 ถึง 11.8) โดยคาดว่าจะการนำเข้าจะมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องตามทิศทางการส่งออกที่ขยายตัว ประกอบกับทิศทางราคาสินค้าโภคภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นคาดว่าจะเป็นอย่างยิ่งปัจจัยที่ส่งผลให้มีการเร่งนำเข้าเพื่อบริหารความเสี่ยงด้านราคาเป็นสำคัญ

³ ฐานข้อมูลดุลการชำระเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย

⁴ มูลค่าการนำเข้าสินค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (BOP basis) (คำนวณโดย สศค.)

ภาพที่ 15 ประมาณการอัตราการขยายตัวของมูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา : สศค.

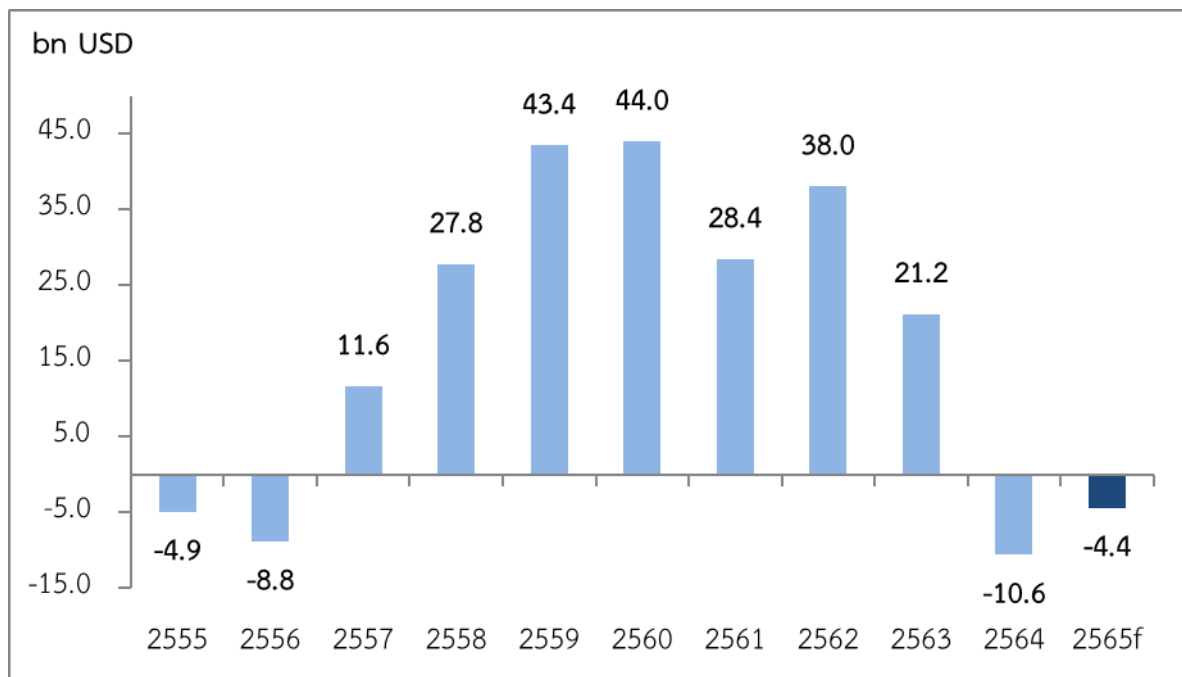
หมายเหตุ: อัตราการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้าสินค้า คิดจาก USD Term ตามระบบดุลการชำระเงิน

7. ดุลบัญชีเดินสะพัด

➡ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2565 ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลทั้งสิ้น -1.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยที่ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินเกินดุลทั้งสิ้น 9.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าจากมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นน้อยกว่ามูลค่าการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ดุลบริการ รายได้ และเงินโอนขาดดุลอยู่ที่ -10.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ขาดดุลลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า

➡ ในปี 2565 คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะขาดดุล -4.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ -0.8 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ -7.0 ถึง 1.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณร้อยละ -1.3 ถึง 0.3 ของ GDP) ขาดดุลลดลงจากปี 2564 (ภาพที่ 8) โดยคาดว่า ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินจะเกินดุลทั้งสิ้น 30.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เกินดุลลดลงจากปี 2564 ตามมูลค่าการนำเข้าที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเพื่อสนับสนุนการลงทุนโดยรวมที่คาดว่าจะดีขึ้นจากปีก่อน รวมทั้งค่าเงินบาทที่อ่อนค่าลง ขณะที่การส่งออกคาดว่าจะยังคงขยายตัวต่อเนื่อง ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้า ขณะที่ดุลบริการ รายได้ และเงินโอนคาดว่าจะขาดดุลอยู่ที่ -34.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากปีก่อนหน้า โดยเป็นผลจากภาคการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะทยอยฟื้นตัวต่อเนื่อง จากแผนการเปิดประเทศหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดบรรเทาลงทั่วโลก และจะส่งผลให้รายได้สุทธิจากการท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นในปีนี้

ภาพที่ 16 ประมาณการดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

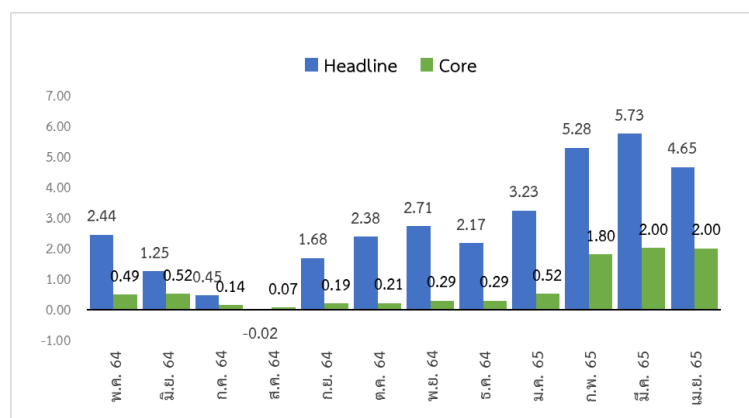

ที่มา : ธปท. รวบรวมและคาดการณ์โดย สศค.

8. ประมาณการอัตราเงินเฟ้อในปี 2565

อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในเดือนเมษายนปี 2565 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน ขยายตัวที่ร้อยละ 4.65 เป็นการขยายตัวชะลอลงเมื่อเทียบกับเดือนมีนาคม 2565 ที่อยู่ที่ร้อยละ 5.73

ตารางที่ 7 กราฟแสดงอัตราเงินเฟ้อเดือนเมษายนปี 2565

ที่มา กระทรวงพาณิชย์

โดยมีสาเหตุสำคัญจากปัจจัยฐานสูงในปี 2564 เนื่องจากการปรับขึ้นของค่ากระแสไฟฟ้าจากการสิ้นสุดมาตรการลดภาระค่าครองชีพของประชาชนในปี 2564 ประกอบกับราคาน้ำมันเชื้อเพลิงและสินค้าสำคัญอื่น ๆ เริ่มชะลอตัวลง อาทิ ข้าวสารเจ้า ข้าวสารเหนียว ผลไม้สด และเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า เป็นต้น ส่วนสินค้าที่มีราคาสูงขึ้น อาทิ ก๊าซหุงต้มที่ราคาปรับตัวสูงขึ้นจากการสิ้นสุดระยะเวลาตรึงราคาโดยมีการทยอยปรับขึ้นราคาแบบขั้นบันได และสินค้าในกลุ่มอาหารโดยเฉพาะเนื้อสุกร ไก่สดไข่ไก่ น้ำมันพืช อาหารบริโภคในบ้าน-นอกบ้าน ตามต้นทุนการผลิตและต้นทุนวัตถุดิบที่เพิ่มขึ้นขณะที่ราคาสินค้าและบริการในหมวดอื่น ๆ ส่วนใหญ่

ยังทรงตัวและเคลื่อนไหวในทิศทางปกติสอดคล้องกับพฤติกรรมการบริโภคของประชาชน และเมื่อหักอาหารสดและพลังงานออกแล้ว เงินเพื่อพื้นฐานขยายตัวที่ร้อยละ 2.00 อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเฟ้อที่ยังคงขยายตัวในเดือนเมษายน 2565 นี้ สอดคล้องกับดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคโดยรวมที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นมา อยู่ที่ระดับ 45.7 เทียบกับระดับ 43.8 ในเดือนก่อนหน้า เป็นผลจากเศรษฐกิจภายในประเทศได้รับแรงสนับสนุนจากการส่งออกที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และภาคการท่องเที่ยวมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น

ตารางที่ 8 อัตราการขยายตัวของราคาสินค้าหมวดต่าง ๆ ณ เดือนเมษายน 2565

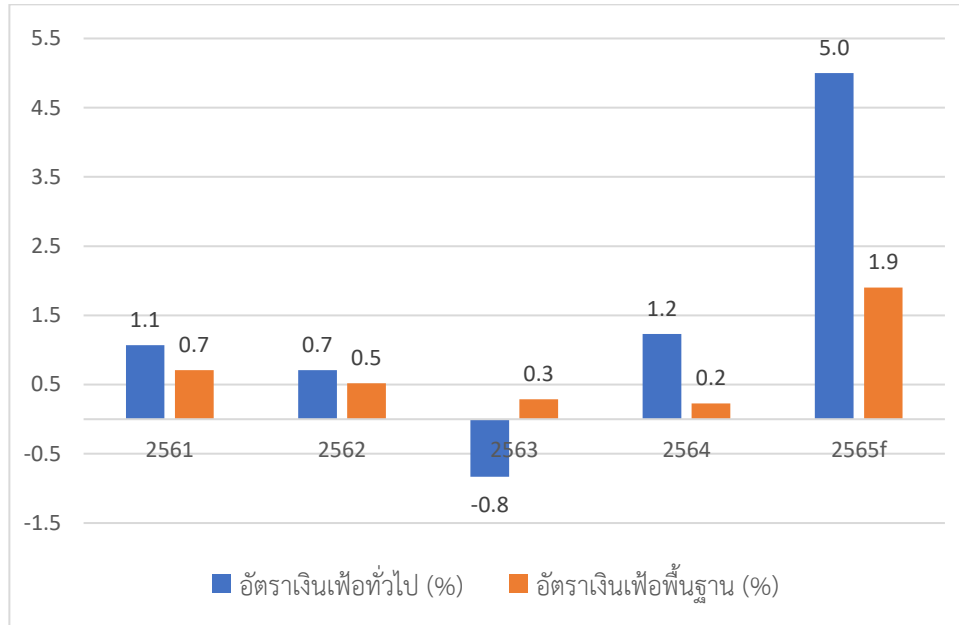
หมวด	%YoY	%MoM	%YTD
อาหารและเครื่องดื่ม	4.83	0.99	4.07
เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	-0.17	0.04	-0.19
หมวดเคสสถาน	0.98	0.13	3.23
ตรวจรักษาและบริการส่วนบุคคล	0.85	0.32	0.53
พาหนะ ขนส่ง และการสื่อสาร	10.73	-0.44	10.23
การบันเทิง การศึกษา และศาสนา	-0.83	-0.02	-0.84
หมวดยาสูบและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์	2.21	0.03	1.96
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป	4.65	0.34	4.71
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน	2.00	0.14	1.58

ที่มา กระทรวงพาณิชย์ สรุปรโดย สศค.

อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ย 4 เดือน (ม.ค.-เม.ย.) ปี 2565 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนสูงขึ้นร้อยละ 4.71 โดยมีปัจจัยหลักจากการสูงขึ้นของหมวดพาหนะ การขนส่ง และการสื่อสาร ร้อยละ 10.23 ตามการสูงขึ้นของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นสำคัญ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม ขยายตัวร้อยละ 4.07 จากการสูงขึ้นของต้นทุนการผลิตและวัตถุดิบ หมวดเคสสถาน ขยายตัวร้อยละ 3.23 จากการสูงขึ้นของค่ากระแสไฟฟ้า ค่าน้ำประปา และก๊าซหุงต้มที่มีการปรับราคาสูงขึ้น ขณะที่หมวดการบันเทิง การศึกษา และศาสนา ลดลง ร้อยละ -0.84 และเมื่อหักอาหารสดและพลังงานออกแล้วเงินเพื่อพื้นฐานขยายตัวที่ร้อยละ 1.58

สำหรับอัตราเงินเฟ้อในปี 2565 สศค. คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2565 เฉลี่ยทั้งปีจะอยู่ที่ร้อยละ 5.0 ต่อปี และอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานในปี 2565 จะอยู่ที่ร้อยละ 1.9 ต่อปี เพิ่มขึ้นจากคาดการณ์ในเดือนมกราคม 2565 ตามการคาดการณ์ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่ยังคงทรงตัวอยู่ในระดับสูงจากสถานการณ์ความตึงเครียดระหว่างรัสเซียและยูเครน และมาตรการคว่ำบาตรของสหรัฐฯ และพันธมิตร ขณะที่สินค้าอุปโภคบริโภคโดยเฉพาะอาหารสดและอาหารสำเร็จรูปยังมีแนวโน้มปรับสูงขึ้นตามต้นทุนการผลิต และวัตถุดิบ ประกอบกับการฟื้นตัวของอุปสงค์ภายในประเทศและต่างประเทศ ส่งผลให้ราคาสินค้าในหมวดสำคัญเพิ่มขึ้น อาทิ หมวดเคสสถานในส่วนของไฟฟ้า เชื้อเพลิง น้ำประปาและแสงสว่าง หมวดยานพาหนะ การขนส่ง และการสื่อสาร ในส่วนของยานพาหนะและน้ำมันเชื้อเพลิง และหมวดอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม คาดว่าอัตราเงินเฟ้อจะเพิ่มขึ้นเพียงในช่วงไตรมาสที่ 2 - ไตรมาสที่ 3 ของปี 2565 หลังจากนั้นจะค่อยๆ ปรับตัวลดลง

ภาพที่ 17 ประมาณการอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

Thailand's Key Economic Indicators

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ รายเดือน	2563	2564	2564				2565			
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	มี.ค.	เม.ย.	YTD
ภาวะเศรษฐกิจภายนอก										
ราคาน้ำมันดิบ Dubai (ดอลลาร์สหรัฐฯ/บาร์เรล) /7	42.21	69.27	60.01	67.00	71.42	78.65	95.40	110.83	102.39	97.15
อัตราดอกเบี้ย Federal Fund (%) /7	0.00-0.25	0.00-0.25	0.00-0.25	0.00-0.25	0.00-0.25	0.00-0.25	0.25-0.50	0.25-0.50	0.25-0.50	0.25-0.50
ด้านอุปสงค์										
การบริโภคภาคเอกชน										
ภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ระดับราคาคงที่ (%YoY) /1	-6.6	11.9	-3.9	22.0	14.2	17.4	14.0	1.1	1.6	10.5
ปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่ง (%YoY) /13	-30.6	-10.1	-16.7	33.2	-19.2	-17.7	16.0	-1.4	20.6	17.0
ปริมาณรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ (%YoY) /12	-10.4	4.8	1.2	40.5	-21.4	9.1	3.2	-8.6	-7.6	0.7
ปริมาณการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%YoY) /14	-10.1	16.2	8.8	26.0	15.6	15.9	5.9	3.5	-4.9	3.2
ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคต่อเศรษฐกิจโดยรวม (ระดับ) /5	52.6	44.7	48.6	44.6	40.6	45.0	43.4	42.0	40.7	42.7
การลงทุนภาคเอกชน										
ปริมาณการนำเข้าสินค้าทุนในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%YoY) /14	-10.3	15.1	5.1	25.0	22.2	10.0	8.1	1.5	6.3	7.6
ปริมาณจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ (%YoY) /13	-15.1	-1.9	5.9	42.1	-24.9	-11.6	20.6	15.4	4.4	16.7
ภาษีจากการทำธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์รวม (%YoY) /1	-12.5	3.4	5.8	14.3	-8.5	3.9	-1.8	-14.6	-6.5	-2.9
ยอดขายปูนซีเมนต์ (%YoY) /14	-0.5	-1.0	4.7	1.3	-9.4	-1.0	0.0	-2.7	-7.4	-1.7
ดัชนีราคาวัสดุก่อสร้าง (%YoY) /4	-1.8	8.0	4.4	9.7	8.4	9.8	7.2	8.6	8.8	7.6
การค้าระหว่างประเทศ										
มูลค่าการส่งออก (พหุคูณดอลลาร์สหรัฐฯ);ระบบศุลกากร/4	231.6	271.2	64.0	68.2	67.7	71.3	73.6	28.9	23.5	97.1
(%YoY) /4	-5.9	17.1	1.9	31.8	15.3	22.1	14.9	19.5	9.9	13.7
ราคาสินค้าส่งออก (%YoY) /4	-0.8	3.3	2.1	4.0	3.1	3.8	3.9	4.5	5.1	4.2
ปริมาณการส่งออก (%YoY) /14	-5.2	13.4	-0.3	26.7	11.8	17.7	10.5	14.4	4.6	9.0
มูลค่าการนำเข้า (พหุคูณดอลลาร์สหรัฐฯ) ระบบศุลกากร/4	206.2	267.6	63.0	65.5	68.1	71.0	74.5	27.4	25.4	100.0
(%YoY) /4	-12.7	29.8	8.2	46.3	41.0	29.4	18.4	18.0	21.5	19.2
ราคาสินค้านำเข้า (%YoY) /4	-2.0	10.4	6.1	12.3	10.5	12.6	12.6	14.5	14.3	13.1
ปริมาณการนำเข้า (%YoY) /14	-11.0	17.6	1.8	30.1	27.6	14.9	5.1	3.0	6.3	5.4
ดุลการค้า (พหุคูณดอลลาร์สหรัฐฯ);ระบบศุลกากร/4	25.5	3.6	1.1	2.6	-0.4	0.3	-0.9	1.5	-1.9	-2.9
ด้านอุปทาน										
ภาคการเกษตร										
ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร (%YoY) /6	-1.7	0.9	0.0	2.3	4.1	-1.1	4.8	5.3	2.7	4.3
ดัชนีราคาสินค้าเกษตร (%YoY) /6	6.0	3.0	8.9	12.5	-4.5	-4.3	4.7	8.8	10.1	6.0
รายได้เกษตรกรที่แท้จริง (%YoY) /14	5.5	0.7	9.0	11.8	-1.9	-8.7	4.0	8.0	8.0	4.8
การจ้างงานภาคเกษตร (%YoY) /3	-0.1	1.8	2.8	2.4	1.0	1.3	2.5	n.a.	n.a.	2.5
ภาคอุตสาหกรรม										
ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (%YoY) /9	-9.5	5.8	0.7	21.0	-0.3	4.7	1.4%	-0.1%	n.a.	1.4
มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%YoY) /4	-9.8	39.1	26.3	53.0	53.6	27.8	7.3	-2.8	11.8	8.4

เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจรายเดือน	2563	2564	2564				2565			
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	มี.ค.	เม.ย.	YTD
ปริมาณการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐ ¹ (%YoY) /14	-11.8	31.4	20.4	44.0	45.3	19.9	0.2	-9.6	3.8	1.1
อัตราการใช้กำลังการผลิต (%) /9	60.1	63.0	66.3	62.7	58.5	64.5	66.3	68.8	n.a.	66.3
การจ้างงานภาคอุตสาหกรรม (%YoY) /3	-1.0	-1.3	-0.4	-0.2	-0.4	-4.0	2.8	n.a.	n.a.	2.8
ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม (ระดับ)/8	84.6	82.7	85.3	82.4	78.2	84.8	88.0	89.2	86.2	87.5
ภาคบริการ										
จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านคน)/10	6.70	0.43	0.02	0.02	0.05	0.34	0.50	0.21	0.29	0.79
(%YoY) /14	-83.2	-93.6	-99.7	100.0	100.0	3,060.5	2,367.2	3,029.5	3,339.4	2,656.2
จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย (%YoY)/10	-47.9	-41.7	-34.4	88.3	-87.8	-29.7	74.1	42.4	138.9	87.6
การจ้างงานภาคบริการ (%YoY) /3	1.1	-0.2	-0.6	3.2	-1.5	-0.8	0.2	n.a.	n.a.	0.2

ภาคการคลัง

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง ในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณ 2565 (ตุลาคม 2564–มีนาคม 2565)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

○ พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2565 กำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 3,100,000 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 18.26 ของ GDP⁵ โดยเป็นการจัดทำงบประมาณแบบขาดดุล (Expansionary Fiscal Policy) จำนวน 700,000 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 4.1 ของ GDP เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2564 ร้อยละ 14.95 โดยแบ่งออกเป็น รายจ่ายประจำ 2,373,009.5 ล้านบาท ลดลงจากปีที่แล้ว 164,642.8 ล้านบาท ร้อยละ 6.49 รายจ่ายลงทุน 611,933.4 ล้านบาท ลดลงจากปีที่แล้ว 37,376.8 ล้านบาท ร้อยละ 5.76 และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ 100,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วจำนวน 1,000.0 ล้านบาท ร้อยละ 1.01

○ ในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณ 2565 (ต.ค. 64–มี.ค. 65) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิ จำนวน 1,091,156 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 68,890 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 6.7 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 6.8 สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณรวมสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 1,723,069 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า 37,725 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 2.2 ต่อปี โดยรายจ่ายปีปัจจุบันเบิกจ่ายได้จำนวน 1,589,924 ล้านบาท สูงกว่าปีก่อน 38,498 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 2.5 ต่อปี หรือเมื่อเปรียบเทียบกับวงเงินงบประมาณคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 51.3 ส่งผลให้ดุลเงินงบประมาณขาดดุล จำนวน 615,784 ล้านบาท

○ หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2565 มีจำนวน 9,951,963 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 60.64 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นสุทธิ 123,695 ล้านบาท ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 98.21 จึงมีความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนที่ต่ำ และ (2) หนี้สาธารณะคงค้างแบ่งตามอายุคงเหลือเป็นหนี้ระยะยาวถึงร้อยละ 85.38 ทำให้มีความเสี่ยงด้านการผิดนัดชำระหนี้ที่ต่ำ เนื่องจากรัฐบาลสามารถออกขายพันธบัตรใหม่เพื่อชำระหนี้เดิมที่ครบกำหนดชำระได้ นอกจากนี้ หนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ตั้งไว้ไม่เกินร้อยละ 70 ของ GDP

ผลการดำเนินนโยบายการคลังในปีงบประมาณ 2565 (ต.ค. 64–มี.ค. 65)

1. ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาล

ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณ 2565 (ต.ค. 64–มี.ค. 65) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิได้ จำนวน 1,091,156 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 68,890 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 6.7 ทั้งนี้ผลการจัดเก็บรายได้ตามหน่วยงานจัดเก็บสรุปได้ ดังนี้

⁵ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ปี 2565 เท่ากับ 16,977,700 ล้านบาท ที่มาสำนักงานงบประมาณโดยสังเขปฉบับปรับปรุง สำนักงานงบประมาณ วันที่ 17 ม.ค. 65

กรมสรรพากร

กรมสรรพากรจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 852,505 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 101,695 ล้านบาท หรือร้อยละ 13.5 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 15.6 โดยภาษีที่จัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการที่สำคัญ ได้แก่ (1) ภาษีมูลค่าเพิ่ม จัดเก็บได้ 450,435 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 65,308 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 17.0 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 20.4 เนื่องจากมูลค่าการนำเข้าและราคาน้ำมันดิบดูไบ สูงกว่าที่ประมาณการไว้ ประกอบกับค่าเงินบาทที่อ่อนค่าลง และภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศจัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการร้อยละ 8.8 (2) ภาษีเงินได้นิติบุคคล จัดเก็บได้ 178,986 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 25,467 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 16.6 สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 13.4 เนื่องจากภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับครึ่งรอบระยะเวลาบัญชี (ภ.ง.ด. 51) ที่จัดเก็บจากผลประกอบการของนิติบุคคลที่ใช้รอบระยะเวลาบัญชี แบบญี่ปุ่น ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย (ภ.ง.ด. 53) และภาษีจากค่าบริการและจำหน่ายเงินกำไร (ภ.ง.ด. 54) สูงกว่าประมาณการเป็นสำคัญและ (3) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จัดเก็บได้ 181,937 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 13,143 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.8 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 12.1 เนื่องจากภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย จากเงินเดือน (ภ.ง.ด. 1) และภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย จากดอกเบี้ยและเงินปันผล (ภ.ง.ด. 2) สูงกว่าประมาณการเป็นสำคัญ

กรมสรรพสามิต

กรมสรรพสามิตจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 276,452 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 16,907 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.8 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนที่ร้อยละ 1.8 ต่อปี โดยภาษีที่จัดเก็บต่ำกว่าประมาณการที่สำคัญ ได้แก่ (1) ภาษีน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน จัดเก็บได้ 105,416 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 16,787 ล้านบาท หรือร้อยละ 13.7 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 2.4 เนื่องจากการบริโภคในประเทศยังคงฟื้นตัวไม่เต็มที่ และการปรับลดอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซล 3 บาทต่อลิตร เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นการชั่วคราวจากราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการชะลอการปรับโครงสร้างภาษีที่โดยรวมไว้ในประมาณการออกไปก่อน เนื่องจากเศรษฐกิจไทย ยังไม่ฟื้นตัวกลับสู่สภาวะปกติ และ (2) ภาษีอื่น ๆ จัดเก็บได้ 585 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 1,858 ล้านบาท หรือร้อยละ 76.1 ต่ำกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 0.5 เนื่องจากการชะลอการจัดเก็บภาษี เครื่องไฟฟ้า

กรมศุลกากร

กรมศุลกากรจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 61,726 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 2,926 หรือร้อยละ 5.0 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 4.8 เนื่องจากมูลค่าการนำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐและในรูปเงินบาทในช่วงครึ่งปีแรกของปีงบประมาณ 2565 สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 23.5 และ 34.0 ตามลำดับ โดยสินค้าที่จัดเก็บอากรขาเข้าได้สูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) ยานบกและส่วนประกอบ (2) เครื่องจักรไฟฟ้าและอุปกรณ์ (3) เครื่องจักรและเครื่องใช้กล (4) ผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม และ (5) พลาสติกและของที่ทำด้วยพลาสติก

รัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจนำเสนอรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 66,372 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 8,520 ล้านบาท หรือร้อยละ 14.7 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 38.9 จากการนำเสนอรายได้ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เป็นสำคัญ

หน่วยงานอื่น

หน่วยงานอื่นจัดเก็บรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 65,927 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 11,771 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 15.1 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 24.4 จากการจัดเก็บรายได้ของ

(1) ส่วนราชการอื่น จัดเก็บได้ 61,032 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 10,856 ล้านบาทหรือร้อยละ 15.1 เนื่องจาก (1) การปรับลดอัตราค่าปรับและค่าธรรมเนียมของส่วนราชการเพื่อบรรเทาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 (2) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) นำส่งเงินเหลือจ่ายปีเก่าต่ำกว่าที่ประมาณการไว้ และ (3) การจัดเก็บค่าภาคหลวงปิโตรเลียมที่ต่ำกว่าประมาณการ ตามปริมาณการขุดเจาะปิโตรเลียมที่ลดลงในช่วงเปลี่ยนผู้รับสัมปทานปิโตรเลียมในอ่าวไทย

(2) กรมธนารักษ์ จัดเก็บได้ 4,895 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 915 ล้านบาท หรือร้อยละ 15.7 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 7.3 จากค่าเช่าที่ราชพัสดุของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) (ทอท.) ซึ่งคิดตามสัดส่วนรายได้ของ ทอท. (Revenue Sharing) ต่ำกว่าประมาณการและช่วงเดียวกันของปีก่อนเป็นสำคัญ

ตารางที่ 9 ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุทธิในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณ 2565 (ต.ค. 64–มี.ค. 65)

(หน่วย:ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2565		เปรียบเทียบกับปีงบประมาณ	
	(ต.ค. 64–มี.ค. 65)	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี	จำนวน	เปลี่ยนแปลง ร้อยละ
1. กรมสรรพากร	852,505	15.6	101,695	13.5
2. กรมสรรพสามิต	276,452	(1.8)	(16,907)	(5.8)
3. กรมศุลกากร	53,040	5.4	2,440	4.8
รวมรายได้ 3 กรมจัดเก็บ	1,181,997	10.6	87,228	8.0
4. รัฐวิสาหกิจ	66,372	38.9	8,520	14.7
5. หน่วยงานอื่น	65,927	(24.4)	(11,771)	(15.1)
รวมรายได้จัดเก็บ (Gross)	1,314,296	9.2	83,977	6.8
หัก	190,910	23.8	10,471	5.8
รวมรายได้สุทธิ (Net)	1,091,156	6.8	68,890	6.7

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

2. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณ 2565 (ต.ค. 64–มี.ค. 65)

การเบิกจ่ายงบประมาณรวมในช่วงไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2565 (ต.ค. 64–มี.ค. 65) เท่ากับ 1,723,069 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 37,725 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 2.2 ประกอบด้วย

(1) **รายจ่ายปัจจุบัน** เบิกจ่ายได้จำนวน 1,589,924 ล้านบาท คิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 51.3 ของวงเงิน

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2565 (3,100,000 ล้านบาท) สูงช่วงเดียวกันของปีก่อน 38,498 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.5 และ (2) **รายจ่ายปีก่อน** เบิกจ่ายได้จำนวน 133,145 ล้านบาท คิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 56.1 ของวงเงินรายจ่ายปีก่อน (235,908 ล้านบาท) ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 773 ล้านบาท หรือร้อยละ -0.6 ต่อปี ทั้งนี้ รายจ่ายปีปัจจุบันจำนวน 1,589,924 ล้านบาท ประกอบด้วย (1.1) **รายจ่ายประจำ** เบิกจ่ายได้จำนวน 1,401,886 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 56.2 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง (2495,142 ล้านบาท) สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 10,209 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.7 ต่อปี และ (1.2) **รายจ่ายลงทุน** เบิกจ่ายได้จำนวน 188,038 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 31.1 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนหลังโอนเปลี่ยนแปลง (604,858 ล้านบาท) สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 28,289 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 17.7 ต่อปี โดยมีสาเหตุหลักมาจากกระทรวงคมนาคม รัฐวิสาหกิจ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง กระทรวงกลาโหม เบิกจ่ายสูงกว่าช่วงเดียวกันปีที่แล้ว

ตารางที่ 10 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในครึ่งแรกของปีงบประมาณ 2565 (ต.ค. 64 – มี.ค. 65)

ประเภทรายจ่าย (หน่วย: ล้านบาท)	วงเงิน งบประมาณ รายจ่าย	ปีงบประมาณ		
		2565 (ต.ค. 64– มี.ค. 65)	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี	ร้อยละต่อ วงเงิน งปม.
1. รายจ่ายปีปัจจุบัน	3,100,000	1,589,924	2.5	51.3
1.1 รายจ่ายประจำ	2,495,142	1,401,886	0.7	56.2
1.2 รายจ่ายลงทุน	604,858	188,038	17.7	31.1
2. รายจ่ายปีก่อน	235,908	133,145	-0.6	56.1
3. รายจ่ายรวม (1+2)	3,337,241	1,723,069	2.2	51.6

3.ฐานะการคลังในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณ 2565 (ต.ค. 64-มี.ค. 65)

ฐานะการคลังของรัฐบาลตามระบบกระแสเงินสดในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณ 2565 (ต.ค. 64 –มี.ค. 65) พบว่า รัฐบาลมีรายได้นำส่งคลังจำนวน 1,107,285 ล้านบาท และมีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 1,723,069 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน 615,784 ล้านบาท และเมื่อรวมกับดุลเงินนอกงบประมาณที่ขาดดุล 51,821 ล้านบาท ทำให้ดุลเงินสดก่อนกู้ขาดดุลจำนวน 667,605 ล้านบาท ทั้งนี้ รัฐบาลได้บริหารเงินสดให้สอดคล้องกับความต้องการใช้เงินโดยชดเชยการขาดดุลด้วยการออกพันธบัตรจำนวน 439,713 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินสด (หลังการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุล) ขาดดุลจำนวน 227,892 ล้านบาท และส่งผลให้เงินคงคลัง ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2563 มีจำนวน 360,855 ล้านบาท

ตารางที่ 11 ฐานะการคลังในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณ 2565 (ต.ค. 64-มี.ค. 65)

(หน่วย:ล้านบาท)	ปีงบประมาณ		เปรียบเทียบ	
	ปีงปม. 2565	ปีงปม. 2564	จำนวน	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี
1. รายได้	1,107,285	1,105,877	1,408	0.1
2. รายจ่าย	1,723,069	1,685,344	37,725	2.2

3. ดุลเงินงบประมาณ	-615,784	-579,467	-36,317	-6.3
4. ดุลเงินนอกงบประมาณ	-51,821	-28,068	-23,753	-84.6
5. ดุลเงินสดก่อนกู้ (3+4)	-667,605	-607,535	-60,070	-9.9
6. เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุล	439,713	386,810	52,903	13.7
7. ดุลเงินสดหลังกู้ (5+6)	-227,892	-220,725	-7,167	-3.2
8. เงินคงคลังต้นงวด	588,747	572,104	16,643	2.9
9. เงินคงคลังปลายงวด	360,855	351,379	9,476	2.7

ที่มา : กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

4. หนี้สาธารณะ

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2565 มีจำนวน 9,951,963 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 60.64 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นสุทธิ 123,695 ล้านบาท โดยเป็น (1) หนี้รัฐบาลจำนวน 8,814,545 ล้านบาท (2) หนี้รัฐวิสาหกิจจำนวน 876,455 ล้านบาท (3) หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน) จำนวน 253,946 ล้านบาท และ (4) หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐจำนวน 7,018 ล้านบาท ตามลำดับ ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 98.21 ของหนี้สาธารณะคงค้าง (2) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ระยะยาวแบ่งตามอายุคงเหลือร้อยละ 85.38 ของหนี้สาธารณะคงค้าง และ (3) สัดส่วนหนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบวินัยทางการคลังที่ไม่เกินร้อยละ 70.0 ของ GDP

ตารางที่ 12 หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2565

หนี้สาธารณะคงค้าง (หน่วย: ล้านบาท)	ณ สิ้นเดือน มี.ค. 64	% of GDP
1. หนี้รัฐบาล	8,814,545	53.71
2. หนี้รัฐวิสาหกิจ	876,455	5.34
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	253,946	1.55
4. หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ	7,018	0.04
หนี้สาธารณะรวม	9,951,963	60.64

หมายเหตุ: สัดส่วนต่อ GDP คำนวณโดย สบน. ที่มา : สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง

ภาคการเงิน

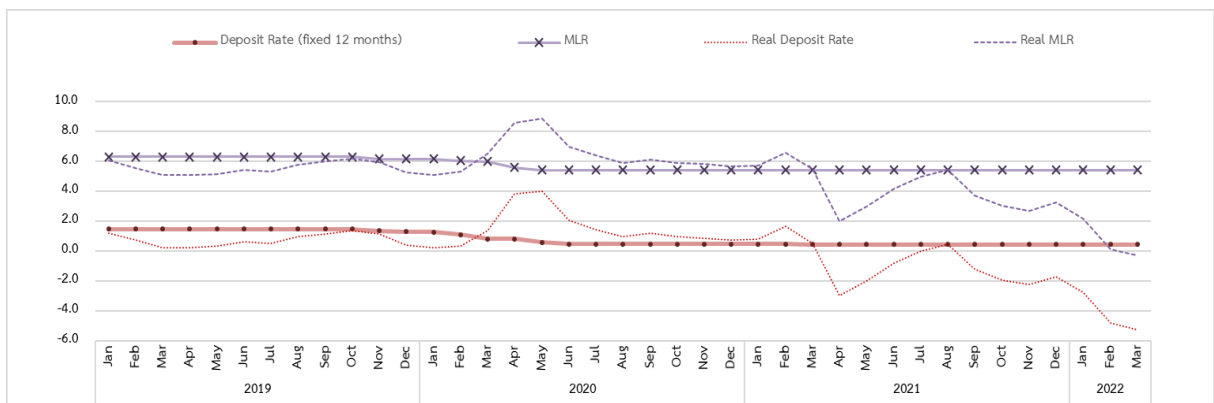
ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาส 1 ปี 2565

○ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2565 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยังคงอยู่ในระดับต่ำ โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะเวลา 1 ปีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ทรงตัวอยู่ที่ร้อยละ 0.50 ต่อปี และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ทรงตัวอยู่ที่ร้อยละ 5.42 ต่อปี (ภาพที่ 18) ทั้งนี้ อัตราเงินเฟ้อที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริง⁶ ณ เดือนมีนาคม 2565 อยู่ที่ร้อยละ -5.28 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่แท้จริงอยู่ที่ร้อยละ -0.32 ต่อปี

○ ในปี 2565 คาดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้อาจทรงตัวในระดับต่ำ ตามกลไกการส่งผ่านนโยบายการเงิน นอกจากนี้คาดว่าคณะกรรมการนโยบายการเงินจะคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ในระดับต่ำต่อไปจนถึงสิ้นปี 2565 เพื่อส่งผ่านต้นทุนทางการเงินที่ต่ำเพื่อเป็นแรงสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

ภาพที่ 18 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์

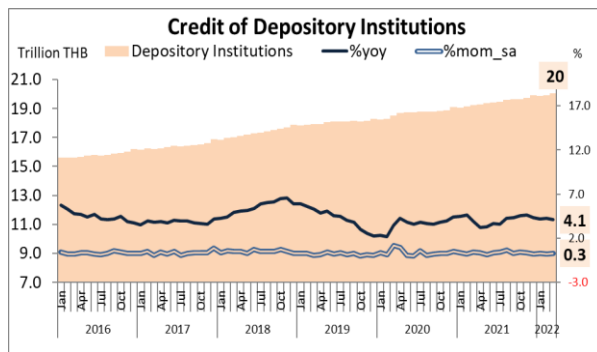
ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ ยอดคงค้างสินเชื่อในสถาบันการเงินที่รับฝากเงิน⁷ (Depository Institutions) ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2565 ขยายตัวชะลอลงเล็กน้อย ขณะที่ยอดเงินรับฝากขยายตัวเร่งขึ้น (ภาพที่ 19 และ ภาพที่ 20) โดยสถาบันการเงินที่รับฝากเงินมียอดคงค้างของสินเชื่อจำนวน 20.0 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 4.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.7 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลทางฤดูกาล) นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ตามผู้ให้สินเชื่อพบว่าสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์มีการขยายตัวเร่งขึ้น ขณะที่สินเชื่อในสถาบันการเงินเฉพาะกิจมีการขยายตัวในอัตราชะลอลง ทางด้านเงินรับฝาก ณ เดือนมีนาคม 2565 มี ยอดคงค้างจำนวน 24.0 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 6.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 1.4 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลทางฤดูกาล) โดยเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า เงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวในอัตราเร่งขึ้น ขณะที่เงินรับฝากในสถาบันการเงินเฉพาะกิจหดตัวลงเล็กน้อย

⁶ คำนวณโดยนำอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนเฉลี่ย หักอัตราเงินเฟ้อในช่วงเดียวกัน

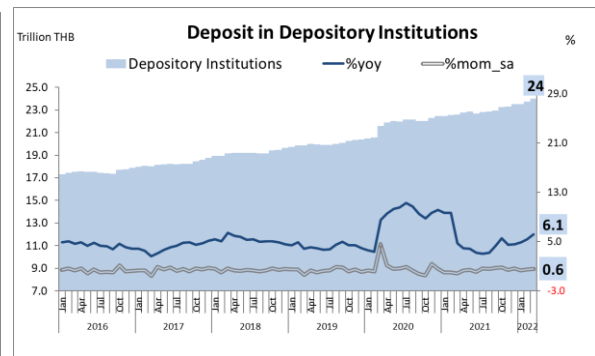
⁷ ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ สหกรณ์ออมทรัพย์ และกองทุนรวมตลาดเงิน

ภาพที่ 19 สินเชื่อในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

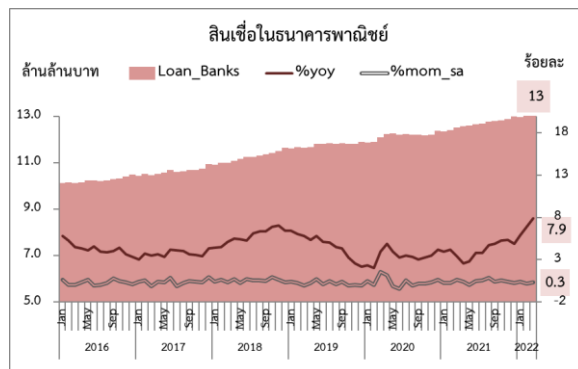
ภาพที่ 20 เงินฝากในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

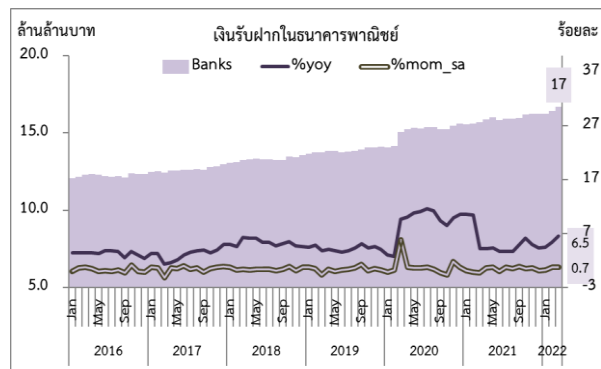
○ หากพิจารณาตามประเภทของสถาบันการเงินพบว่ายอดคงค้างสินเชื่อและเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2565 ขยายตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 21 และภาพที่ 22) โดยธนาคารพาณิชย์มียอดคงค้างสินเชื่อจำนวน 13.1 ล้านล้านบาท ขยายตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่มาอยู่ที่ร้อยละ 7.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 0.8 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) ทางด้านเงินรับฝากมียอดคงค้างจำนวน 16.7 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 6.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 4.3 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 0.7 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลทางฤดูกาลแล้ว)

ภาพที่ 21 สินเชื่อในธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

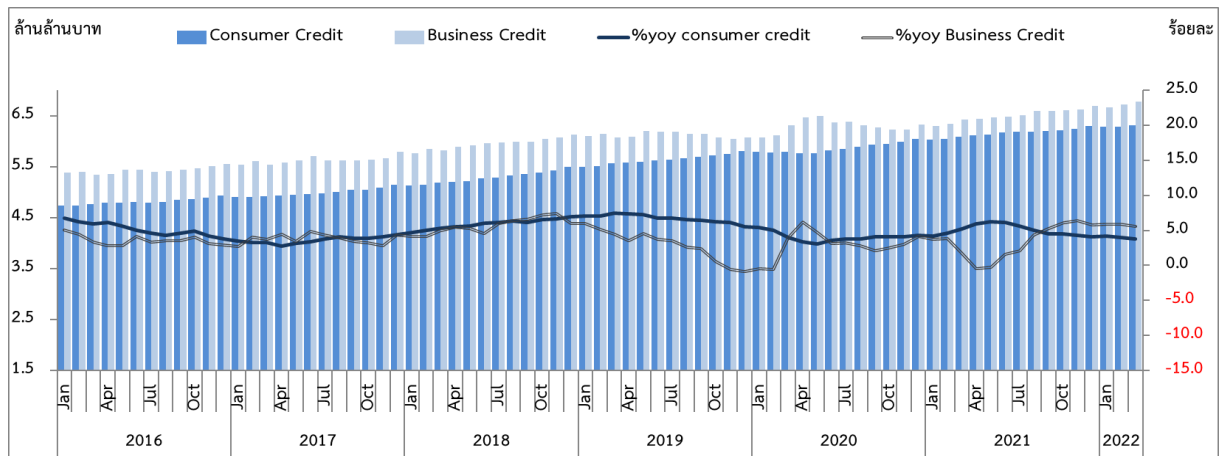
ภาพที่ 22 เงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ เมื่อพิจารณาตามประเภทสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2565 พบว่าสินเชื่อธุรกิจและสินเชื่ออุปโภคบริโภคขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 23) โดยสินเชื่อที่ให้แก่ภาคธุรกิจซึ่งมีส่วนร้อยละ 36.7 ของสินเชื่อรวม ขยายตัวเร่งขึ้นร้อยละ 5.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคซึ่งมีส่วนร้อยละ 63.3 ของสินเชื่อรวม ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 3.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

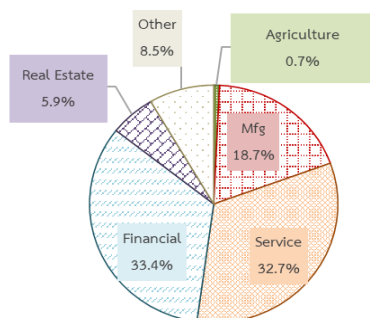
ภาพที่ 23 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคและสินเชื่อธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

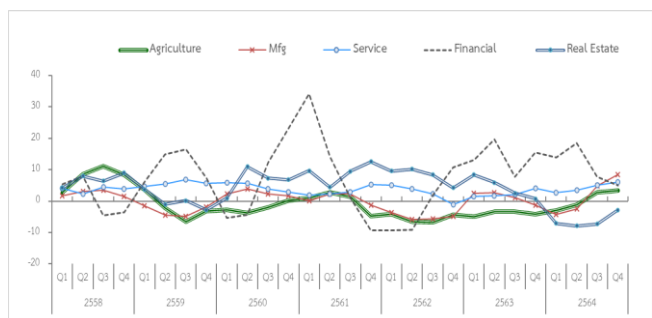
○ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2565 ยอดคงค้างสินเชื่อธุรกิจในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวเร่งขึ้น จากการเร่งขึ้นของสินเชื่อภาคการผลิต สินเชื่อภาคเกษตร และสินเชื่อภาคบริการ (ภาพที่ 24 และภาพที่ 25) โดยยอดคงค้างสินเชื่อภาคการผลิต มีสัดส่วนร้อยละ 18.7 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวร้อยละ 8.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ขณะที่ ยอดคงค้างสินเชื่อภาคเกษตร ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 0.7 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวเพียงร้อยละ 1.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และยอดคงค้างสินเชื่อภาคบริการซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 32.7 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวร้อยละ 5.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ขณะที่ ยอดคงค้างสินเชื่อภาคอสังหาริมทรัพย์ มีสัดส่วนร้อยละ 5.9 ของสินเชื่อธุรกิจ กลับมาขยายตัวที่ชะลอลงที่ร้อยละ 1.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และสินเชื่อภาคสถาบันการเงินที่มีสัดส่วนร้อยละ 33.4 ของสินเชื่อธุรกิจ กลับมาหดตัวชะลอลงที่ร้อยละ -1.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน นอกจากนี้ ยอดคงค้างสินเชื่อภาคอื่น ๆ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 8.5 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวร้อยละ 35.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

ภาพที่ 24 สินเชื่อแยกตามภาคส่วนธุรกิจ

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

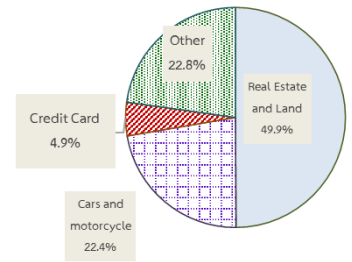
ภาพที่ 25 การขยายตัวของสินเชื่อธุรกิจ

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

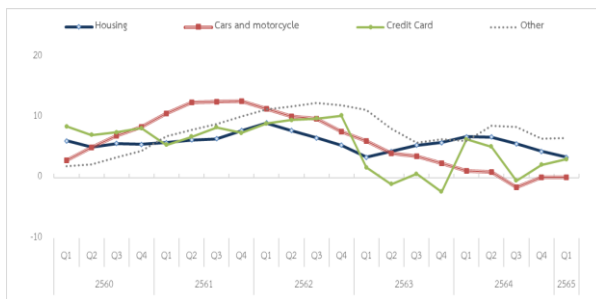
○ ในไตรมาส 1 ปี 2565 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 26 และภาพที่ 27) โดยสินเชื่อเพื่อซื้อรถหรือเช่าซื้อรถยนต์และจักรยานยนต์ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.4 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภคขยายตัวคงที่ที่ร้อยละ 0.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ทางด้านยอดคงค้างสินเชื่อบัตรเครดิต ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.9 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 3.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ขณะที่ ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 49.9 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 3.4 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน (ภาพที่ 28)

ภาพที่ 26 โครงสร้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

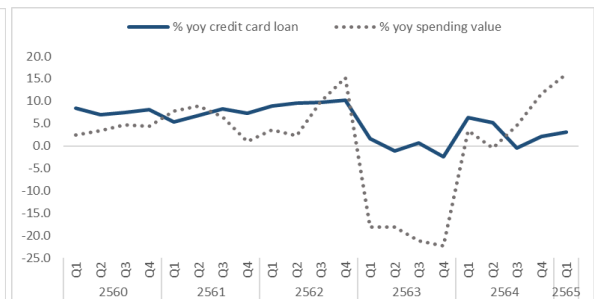
ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

ภาพที่ 27 การขยายตัวของสินเชื่อเพื่อการอุปโภค

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

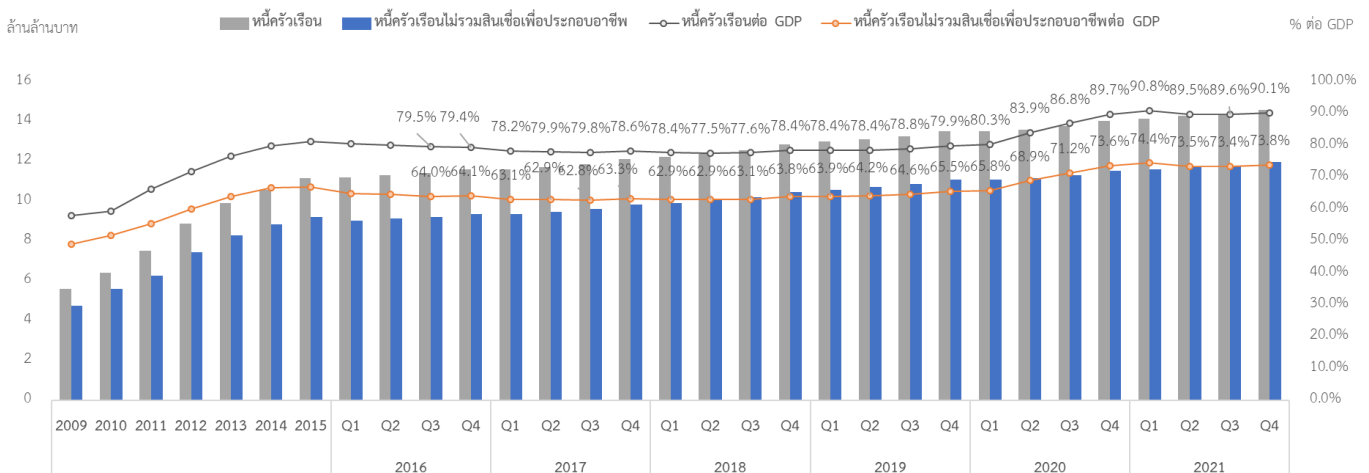
ภาพที่ 28 การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ สำหรับหนี้ภาคครัวเรือน ณ ไตรมาส 4 ปี 2564 มียอดคงค้างอยู่ที่ 14.58 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 90.1 ของ GDP เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ทั้งนี้ หากไม่รวมสินเชื่อที่ครัวเรือนกู้เพื่อไปใช้ในการประกอบธุรกิจ ยอดหนี้ครัวเรือนจะอยู่ที่ 11.9 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 73.8 ของ GDP (ภาพที่ 29)

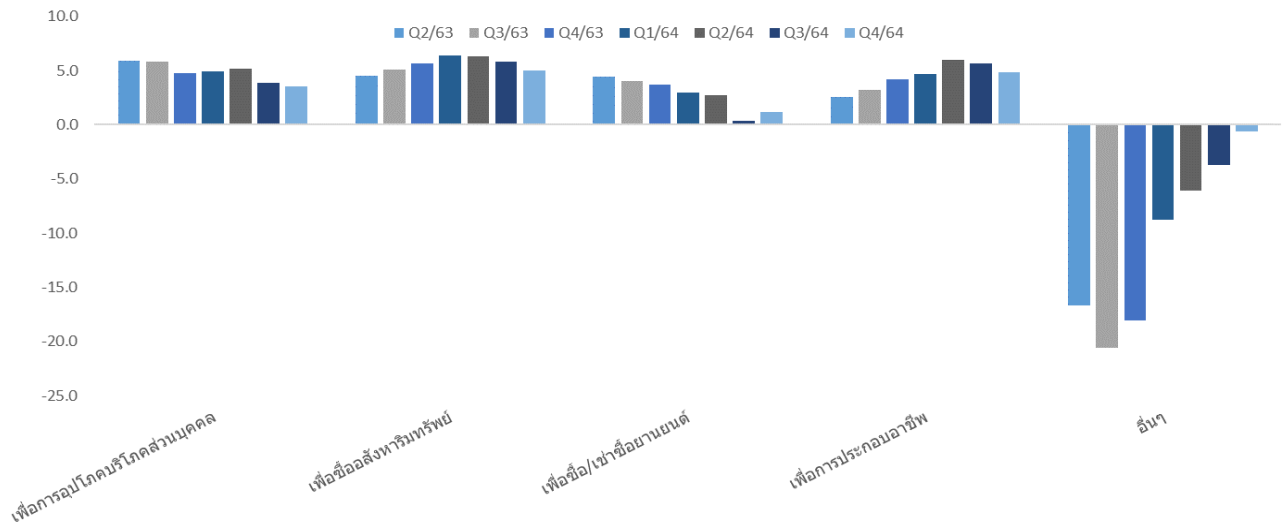
ภาพที่ 29 ระดับหนี้ภาคครัวเรือนและอัตราส่วนต่อ GDP

ที่มา ธปท. ประมวลผลโดย สศค.

○ การขยายตัวของหนี้ครัวเรือนในภาพรวมลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า โดยสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคล สินเชื่อเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ และสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 3.6 5.0 และ 4.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม สินเชื่อเพื่อซื้อหรือเช่าซื้อยานยนต์ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 1.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน

ภาพที่ 30 อัตราการเติบโตของหนี้ภาคครัวเรือนแต่ละประเภท

ที่มา ธปท. ประมวลผลโดย สศศ.

○ กล่าวโดยสรุป ณ สิ้นไตรมาสที่ 1 ปี 2565 สินเชื่อมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่อง ขณะที่เงินฝากมีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้น โดยสินเชื่อและเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่ สินเชื่อธุรกิจและสินเชื่ออุปโภคบริโภคมีอัตราการขยายตัวชะลอลงเล็กน้อย ทั้งนี้ คาดว่าการคงอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ให้อยู่ในระดับต่ำ จะช่วยสนับสนุนการลงทุนภาคเอกชนและการบริโภคที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา สำหรับความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบันพบว่ายังคงมีความแข็งแกร่ง อีกทั้งธนาคารพาณิชย์มีสัดส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างต่อเนื่อง โดยเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ณ เดือนมีนาคม 2565 ยังคงอยู่ในระดับสูงที่ร้อยละ 19.8 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดสำหรับในปี 2565 ที่ร้อยละ 11.0

บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ: Macroeconomic Analysis Briefings

ถอดบทเรียนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะในต่างประเทศ⁸

บทสรุปผู้บริหาร

- แนวทางของการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง (Inclusive Growth) สามารถทำได้ โดยการใช้นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนากระจายไปในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งการพัฒนาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่โดยส่วนใหญ่จะมาจากการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่เพื่อให้การพัฒนาพื้นที่สามารถตอบโจทย์ที่สอดคล้องกับปัญหาของพื้นที่นั้น ๆ
- การพัฒนาเมืองของประเทศสเปน ในที่นี้แสดงกรณีตัวอย่างของการพัฒนาเมืองบาร์เซโลน่า และมาดริด ซึ่งอาศัยแนวคิดเมืองอัจฉริยะที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาของเมืองซึ่งมีประชากรมาก โดยอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการช่วยบริหารจัดการตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลต่างๆ ของเมือง การรับฟังความคิดเห็น เพื่อนำไปสู่การออกแบบ Smart City ที่ตอบโจทย์ด้านความเป็นอยู่และการพัฒนาเศรษฐกิจของตนเอง
- การพัฒนาเมืองของประเทศญี่ปุ่น ในที่นี้แสดงกรณีตัวอย่างของเมืองฟุจิซาวาและคาซิวาซึ่งแต่ละเมืองมีปัญหาที่ต่างกันกล่าวคือ ฟุจิซาวาเน้นอุตสาหกรรมหนักจึงมีปัญหาเรื่องการจัดการด้านพลังงาน ในขณะที่คาซิวาเป็นเมืองธุรกิจสังหาริมทรัพย์และอุตสาหกรรมเบา อย่างไรก็ตาม ญี่ปุ่นยังมีลักษณะเฉพาะที่เป็นปัญหาร่วมกันของทุกพื้นที่ เช่น สังคมผู้สูงอายุ ปัญหาภัยพิบัติ และการขาดแคลนพลังงาน เป็นต้น ดังนั้น การออกแบบ Smart City ในแต่ละเมืองของญี่ปุ่นจึงต้องตอบโจทย์ทั้งปัญหาเฉพาะด้านในพื้นที่และปัญหาร่วมในบริบทภาพรวมของญี่ปุ่นไปพร้อมกัน
- การพัฒนาเมืองของประเทศจีน มีลักษณะที่แตกต่างจากประเทศสเปนและประเทศญี่ปุ่น เนื่องจากมีลักษณะที่เป็นการดำเนินนโยบายจากส่วนกลางมากกว่า โดยแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ปรากฏในแผนพัฒนา 5 ปีของประเทศ ในรูปแบบของ City Cluster จำนวน 19 Cluster ซึ่งในแต่ละ Cluster จะมุ่งเน้นการพัฒนาเมืองที่แตกต่างกันให้มีความเหมาะสมกับบริบทในแต่ละพื้นที่
- ประเทศไทยควรนำบทเรียนจากประเทศต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้การพัฒนาเชิงพื้นที่ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นไปอย่างเหมาะสมและตอบโจทย์ Pain Point ของแต่ละพื้นที่อย่างทั่วถึงและยั่งยืน

⁸ ผู้เขียน นายณรพพัชร อัครวัลลภ เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ นายกวิน เอี่ยมตระกูล เศรษฐกรชำนาญการ นายสันต์ ทรัพย์ศรี ศักดาศิริ เศรษฐกรชำนาญการ และนางสาวบุณยพร ชลพิทักษ์วงศ์ เศรษฐกรปฏิบัติการ ขอขอบคุณ นายพิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับคำแนะนำ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

1. บทนำ

แนวทางหนึ่งในการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง (Inclusive Growth) สามารถทำได้ โดยการใช้นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนาระบายไปในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งการพัฒนาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่โดยส่วนใหญ่จะมาจากการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่เพื่อให้การพัฒนาพื้นที่สามารถตอบโจทย์ที่สอดคล้องกับปัญหาของพื้นที่นั้น ๆ ดังตัวอย่างกรณีประเทศสเปน และประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งสองประเทศนี้ได้มีการประยุกต์การนำแนวคิดเมืองอัจฉริยะ (Smart City) มาใช้ในการพัฒนาเชิงพื้นที่โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เป็นสำคัญ ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวทางของหลายประเทศในโลกในการออกแบบและพัฒนา Smart City ในขณะนี้เนื่องจากจะสามารถแก้ปัญหาที่เป็น Pain Point ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ตนเองได้ อีกทั้งยังได้รับความร่วมมือจากประชาชน ภาคธุรกิจ และภาควิชาการ ไปพร้อมกันกับภาคการเมืองอีกด้วย อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีของประเทศไทย ก็มีแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่น่าสนใจมากเช่นกัน แต่จะเน้นการวางนโยบายจากส่วนกลางมากกว่าประเทศอื่น ดังจะได้กล่าวถึงรายละเอียดในลำดับถัดไป

2. การพัฒนาเมืองของประเทศสเปน

ในที่นี้ จะขอยกตัวอย่างในกรณีของนครบาร์เซโลน่า และกรุงมาดริด ซึ่งเป็นกรณีการพัฒนาเมืองผ่านแนวคิดเมืองอัจฉริยะที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่เป็นสำคัญ

2.1 นครบาร์เซโลน่า

นครบาร์เซโลน่า เป็นเทศบาลนครหนึ่งในแคว้นปกครองตัวเอง (Autonomous Community) คาตาลเนีย และปรากฏในรายงานการจัดอันดับสุดยอดเมืองอัจฉริยะ Understanding the Challenges and Opportunities of Smart Cities 2019 ซึ่งจัดทำโดย Philips Lighting และ SmartCitiesWorld ว่าเป็น 1 ใน 3 ของ Smart City ที่ดีที่สุดของโลก ร่วมกับ Singapore และ London

ในภาพรวมของการพัฒนาเมืองจะเห็นได้จากแผนการพัฒนาเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมของสภาเมืองบาร์เซโลน่า ซึ่งทำที่ละ 10 ปี โดยเมื่อ 10 ปีก่อน ได้มีแผน Barcelona Vision 2020 ประกอบด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ อาทิ

(1) Barcelona Growth เป็นการใช้เทคโนโลยีสร้างให้เกิด platform economy ซึ่ง platform หนึ่งที่ยกตัวอย่างคือ เรื่อง Digital Health ซึ่งเมืองบาร์เซโลน่ามีองค์ประกอบหลายอย่างที่สนับสนุนการเติบโตในด้านนี้ ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนที่เพิ่มขึ้นอย่างมากตั้งแต่ปี 2016 เป็นต้นมา การมี R&D ที่สูง การมี Startup เกิดขึ้นจำนวนมาก การมีสถาบันการศึกษาทางการแพทย์ ตลอดจนการมีโรงพยาบาลที่มีคุณภาพหลายโรงพยาบาลในพื้นที่ จึงเกิดเป็น Ecosystem ที่ดึงดูดผู้มีทักษะสูง (Talent) และธุรกิจ Startup ด้านธุรกิจสุขภาพ ทำให้เกิดการพัฒนากิจกรรมทางธุรกิจหลายอย่าง ไม่เพียงแต่การสื่อสารระหว่างคนไข้กับหมอทางไกลแบบ Telemedicine ที่เรารู้จักกันทั่วไปเท่านั้น แต่รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีในการสร้างเครื่องมือแพทย์ให้คนใช้รักษาที่บ้านซึ่งมีทั้งเครื่องมือที่ใช้รักษาทางกายภาพและทางสุขภาพจิตด้วย ตลอดจนการเข้าถึงยา การวินิจฉัยโรคเบื้องต้นโดยไม่ต้องพบหมอ และระบบช่วยสื่อสารระหว่างหมอและคนไข้ต่างชาติ เป็นต้น

(2) Barcelona Global เป็นการดึงดูดความร่วมมือจากภาคเอกชนจากทั่วโลก ให้เกิดแพลตฟอร์มของความคิดจากภาคประชาชน ในการพัฒนาความสามารถและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การดึงดูดนักเรียนต่างชาติให้ทุนการศึกษาไม่แพงเกินไป การดึงดูดคนที่มี Talent จากต่างชาติ เช่น การมี Information Center ให้คนย้ายเข้ามาได้ง่ายขึ้น และการให้ Residency Permit ที่ง่ายขึ้น เป็นต้น

(3) การสร้าง Branding ของเมือง โดยต้อง Identify DNA ของเมืองก่อน จากนั้นจึงสร้างให้เกิดความแตกต่าง (Differentiation) แล้วจึงมีวิธีการสื่อสาร (Communication) ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อดึงดูด Talent จากต่างประเทศให้เข้ามาสร้างมูลค่าในพื้นที่ ซึ่งที่ผ่านมาจะมีตัวอย่างของ Brand ที่ได้พยายามสร้างขึ้น อาทิ Mobile World Capital เพื่อให้บาร์เซโลน่าเป็น Platform ของ Application ภาคบริการ และ Advance Contend โดยมี Duty Free Zone สำหรับผู้ประกอบการด้าน Mobile Technology และ Digital Technology ต่าง ๆ เป็นต้น ทำให้ภาพลักษณ์ของเมืองบาร์เซโลน่า ไม่ใช่แค่เพียงสถานที่ที่ต้องการมาท่องเที่ยว ศึกษา แต่ยังเป็นสถานที่ที่รองรับธุรกิจและกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ด้วย

สำหรับในปี 2020 สภาเมืองได้ออกแผนการพัฒนาเมืองฉบับใหม่หรือ New Strategic Plan 2030 ซึ่งจะเน้นการใช้นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและลดความเหลื่อมล้ำของสังคม ซึ่งมี 3 เสาหลัก ได้แก่ 1) การสร้างความเข้มแข็งให้กับเมืองจากการมี Basic Needs ที่ดี เช่น อากาศดี อาหารดี น้ำสะอาด พลังงานสะอาด ที่อยู่อาศัยที่ไม่แพงเกินไป 2) การทำให้เมืองเป็น Urban Laboratory ที่ใช้นวัตกรรมและความสร้างสรรค์ในการสร้างมูลค่าเศรษฐกิจ และ 3) การสร้างเครือข่ายที่มีความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจ ผ่านการพัฒนาการศึกษาและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจมีความหลากหลายและเท่าเทียมมากขึ้น

อันที่จริง จะเห็นได้ว่าทั้งแผนฉบับปัจจุบันและแผนฉบับก่อนหน้าเป็นแนวทางที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน ทำให้การพัฒนาเมืองมีความต่อเนื่องชัดเจนกล่าวคือ เป็นการเน้นเรื่องของการสร้างมูลค่าจากเทคโนโลยี การศึกษา และดึงดูด Talent และธุรกิจจากภายนอกให้มาช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของเมือง

สำหรับในด้านของการมีปฏิสัมพันธ์หรือการมีส่วนร่วมกับประชาชนนั้น รัฐบาลท้องถิ่นได้ดำเนินโครงการสำคัญในลักษณะ Data Driven อย่างน้อย 2 Platform ได้แก่

1) City OS Platform เป็นการใช้ประโยชน์ของ Big Data โดยเก็บข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ของเมือง เช่น การจราจรขนส่ง การใช้พลังงาน การควบคุมสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะ รวมทั้งข้อมูลสาธารณะ (Open Data) ผสมเข้าด้วยกันแบบ Real-Time รวมทั้งการคาดการณ์สถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น เช่น อุบัติเหตุหรือภัยพิบัติ เพื่อสามารถเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างทันท่วงที

2) Decidim Platform (ภาษาคาตาลันแปลว่า We Decide) ได้รับรางวัลอันดับสอง Most Innovative Open-Source Program จาก European Commission เป็นระบบถาม-ตอบเพื่อให้คำปรึกษาแก่ประชาชน ช่วยให้รัฐบาลท้องถิ่นเข้าถึงประชาชนได้มากขึ้น และขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการฐานข้อมูลของรัฐ สิ่งเหล่านี้ได้ช่วยให้รัฐบาลท้องถิ่นสามารถทราบข้อมูล ความต้องการของประชาชน และนำข้อมูลเหล่านั้นไปออกแบบนโยบายของเมืองที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้

หากพิจารณาถ่วงลงไปว่า Pain Points หรือปัญหาของเมืองคืออะไร และควรออกแบบ Smart City อย่างไร ส่วนหนึ่งจะต้องพิจารณาลักษณะโดยทั่วไปของเมืองบาร์เซโลน่าว่าเป็นเมืองใหญ่อันดับสอง (รองจากกรุงมาดริด) มีประชากรประมาณ 1.6 ล้านคน ในขณะที่เป็นเมืองซึ่งรับนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวนมากที่สุดในสเปนในแต่ละปี (ประมาณ 10-12 ล้านคนต่อปี) ทำให้มีปัญหาความแออัด มีขยะสูงถึงราว 1.3 ล้านตัน/ปี และมีการใช้น้ำในปริมาณที่สูงถึง 107.5 ลิตรต่อคนต่อวัน จึงนำมาสู่การพัฒนาเมืองด้านต่าง ๆ อาทิ

1) การค้นหาที่จอดรถอัจฉริยะผ่านแอปพลิเคชัน ApparkB เทศบาลนครบาร์เซโลน่าได้ติดตั้งระบบเซ็นเซอร์อัจฉริยะฝังอยู่ภายใต้พื้นถนนบริเวณ Parking Spot โดยจะแสดงพื้นที่ว่างที่สามารถจอดรถได้ให้กับผู้ขับรถผ่านแอปพลิเคชัน ApparkB ผู้ใช้งานสามารถชำระค่าที่จอดรถผ่านแอปพลิเคชันได้โดยตรง การบริการนี้

ช่วยลดปัญหาการจราจรและลดการปล่อยมลพิษจากรถยนต์ เนื่องจากผู้ขับที่สามารถทราบและควบคุมรถไปที่จุดจอดรถได้ทันที ไม่จำเป็นต้องวนหรือชะลอเพื่อหาที่จอดรถ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการจราจรและการปล่อยมลพิษจากรถยนต์

2) ระบบไฟจราจรบนท้องถนนอัจฉริยะ (ทั้งไฟส่องสว่างและไฟจราจร) บาร์เซโลนายังมีระบบไฟจราจรอัจฉริยะที่มีตัวเซ็นเซอร์จับความเคลื่อนไหว อุณหภูมิ และสภาพอากาศ สามารถปรับเปลี่ยนความสว่างเองได้ตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม และปรับความสว่างอัตโนมัติ เมื่อมีประชาชนเดินผ่านย่านการค้าช่วยลดและป้องกันปัญหาการเกิดอาชญากรรมในช่วงกลางคืน ระบบไฟจราจรอัจฉริยะของบาร์เซโลนาสามารถเปลี่ยนเป็นไฟเขียวทันทีเมื่อตรวจพบรถพยาบาลและรถฉุกเฉินวิ่งเข้าใกล้ ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับหน่วยกู้ชีพภายในเมืองเพิ่มอัตรา การรอดชีวิตให้แก่ผู้เคราะห์ร้ายภายในเมือง

3) การติดตั้งระบบเซนเซอร์ที่ถังขยะ ถังขยะภายในเมืองบาร์เซโลนาเป็นถังขยะอัจฉริยะที่ดูขยะที่คนนำไปทิ้งลงไป Storage Tank ใต้ดิน นับเป็นการลดมลพิษด้านกลิ่นขยะภายในเมือง นอกจากนี้ ทุก Storage Tank ยังติดตั้งระบบวัดปริมาณขยะที่แสดงผลออนไลน์ ทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการเก็บขยะสามารถวางแผนการเก็บขยะได้แม่นยำและทราบถึงความถี่ในการเก็บขยะแต่ละจุดภายในเมือง เนื่องจากบาร์เซโลนามีปัญหาเรื่องปัญหาขยะล้นเมืองจนเกิดปัญหามลพิษด้านกลิ่นขยะภายในเมือง ซึ่งเป็นผลมาจากการมีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาเยือนจำนวนมาก

4) การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน บาร์เซโลนาเป็นเมืองแรกของโลกที่ออกกฎหมายสนับสนุนการใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Thermal Ordinance) เพื่อกระตุ้นให้ตึก อาคาร บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย และโรงงานอุตสาหกรรมในเมืองหันมาใช้พลังงานแสงอาทิตย์แทนการใช้พลังงานเชื้อเพลิง ฯลฯ เช่น การกำหนดสัดส่วนขั้นต่ำของการใช้พลังงานในอาคารว่าต้องมาจากพลังงานโซลาร์หรือพลังงานสะอาดเท่าใด เป็นต้น

5) การปรับการใช้พื้นที่สาธารณะ โดยเมืองบาร์เซโลนามีแผนในการยึดคืนถนนในเมืองจากรถยนต์และตั้งเป้าลดมลพิษด้วยการสร้างพื้นที่สีเขียว โดยการปลูกต้นไม้ เพิ่มพื้นที่ทางเท้า และจัดสร้างสาธารณะ ซึ่งสภาเมืองได้ประกาศว่าภายในปี 2030 ถนนทั้ง 21 สายในย่าน Eixample ของเมืองนี้จะถูกแปลงโฉมให้กลายเป็นสถานที่ยอดเยี่ยมยิ่งกว่าโครงการ Super Blocks ที่เริ่มตั้งแต่ปี 2016 (เป็นบริเวณที่ปลอดจากการใช้รถยนต์ในพื้นที่สาธารณะ) การสัญจรของยานพาหนะต่าง ๆ จะได้รับอนุญาตให้ใช้ได้เฉพาะรอบบริเวณเท่านั้น โดยปล่อยใหยานยนต์สำหรับผู้อยู่อาศัย ตลอดจนบริการที่จำเป็นหรือการจัดส่งเท่านั้นที่สามารถเข้ามาอยู่ในพื้นที่เขตเมืองได้ และต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าต้องเปิดทางให้กับคนเดินเท้าและจักรยานก่อน รวมถึงจำกัดความเร็วรถยนต์ไม่เกิน 10 กม./ชม. โดยการศึกษาของแผนการนี้ยังคาดการณ์ว่าการเดินทางด้วยยานพาหนะส่วนตัวทั้งหมด 1.19 ล้านครั้ง จะลดลง 230,000 ต่อสัปดาห์ เนื่องจากผู้คนเปลี่ยนไปใช้ระบบขนส่งสาธารณะหรือเดินทางด้วยการเดินเท้าหรือขี่จักรยานแทน

2.2 กรุงมาดริด

กรุงมาดริด เมืองหนึ่งภายใต้ Autonomous Community หรือแคว้นปกครองตนเอง Community of Madrid มีลักษณะทั่วไปคล้ายกับเมืองบาร์เซโลนาก็คือ เทศบาลกรุงมาดริดเป็น 1 ใน 5 เทศบาลที่มีประชากรมากที่สุดในยุโรป (ประมาณ 3.2 ล้านคน) ที่ต้องรับมือกับการบริหารจัดการทรัพยากรเมืองจำนวนมาก อาทิ ขยะ 1 ล้านตัน/ปี การใช้น้ำ 15 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี รถยนต์บนถนนกว่า 1.7 ล้านคัน เสไฟฟ้าทาง 2.52 แสนต้น อาคารสาธารณะ 835 แห่ง และต้นไม้ 7.5 แสนต้น อีกทั้งยังเป็นเมืองที่รับนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นจำนวนมากในแต่ละปี (ประมาณ 7-8 ล้านคนต่อปี)

แผนการพัฒนาเมืองของกรุงมาดริดฉบับปัจจุบันเน้นการพัฒนาในหลายด้านสำคัญ อาทิ 1) ด้านเศรษฐกิจ โดยการลดภาษี ลดอุปสรรคราชการ ส่งเสริม SMEs สร้างแรงดึงดูดด้านการท่องเที่ยว 2) ด้านสังคม ช่วยผู้ด้อยโอกาส เปราะบาง ส่งเสริมการศึกษาทั่วถึง 3) ด้านการพัฒนาเมือง ให้เป็นเมืองสะอาดยั่งยืน 4) ด้านวัฒนธรรม เน้นการเปิดรับวัฒนธรรมที่แตกต่างเป็นสากล และ 5) การมีส่วนร่วมและความโปร่งใส

ในช่วงที่ผ่านมา สภาเมืองได้ดำเนินโครงการที่น่าสนใจในการพัฒนากรุงมาดริดให้เป็นเมืองอัจฉริยะ โดยมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน อาทิ

1) "MiNT, Madrid Intelligence" เป็นแพลตฟอร์มรวมศูนย์ข้อมูลของหลายระบบไว้ด้วยกัน เพื่อให้บริการด้านการจัดการชุมชนเมืองและสร้างการสื่อสารระหว่างกันของเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ และช่วยป้องกันปัญหาการจัดการทัชชั่นของหลายหน่วยงาน ระบบ MiNT ครอบคลุมการบริการหลายด้าน อาทิ ระบบไฟบนพื้นที่สาธารณะ การติดตั้งระบบท่อระบายน้ำ การซ่อมแซมองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจราจร ทางเดิน สะพาน และโครงสร้างต่าง ๆ การขนส่งระบบตู้สินค้า การทำความสะอาดเมือง การรดน้ำต้นไม้ ระบบการจัดการพื้นที่สีเขียว สวนสาธารณะ อุทยานประวัติศาสตร์ วนอุทยาน อุปกรณ์ประกอบถนน (street furniture) พื้นที่สำหรับเด็กเล็กและผู้ใหญ่ พื้นที่เล่นกีฬา การใช้ก๊าซ ไฟฟ้า พลังงานเชื้อเพลิงและน้ำ ข้อมูลที่จอดรถ เป็นต้น คล้ายกับ City OS Platform ของกรุงบาร์เซโลนา

2) "Decide Madrid" เป็นแพลตฟอร์มออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของภาครัฐ คล้ายกับ Decidim ของบาเซโลนาเช่นกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การดำเนินการของภาครัฐในเมืองมาดริดมีความโปร่งใส โดยขยายการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจของภาครัฐ ซึ่งที่น่าสนใจมากคือรวมไปถึงการใช้จ่ายเงินงบประมาณของสภาเมือง ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมกับรัฐบาลท้องถิ่นได้ 4 รูปแบบ ได้แก่ (1) การจัดทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วม (Participatory budgeting) ซึ่งประชาชนสามารถจัดทำข้อเสนอการใช้จ่ายสำหรับโครงการต่าง ๆ ในเมืองมาดริดได้ในวงเงินรวม 100 ล้านยูโร หรือประมาณ 3,700 ล้านบาท (2) ประชาชนสามารถพัฒนาข้อเสนอเพื่อพัฒนากฎหมายใหม่ในเขตอำนาจศาลของสภาเมืองได้โดยตรง (3) ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและลงคะแนนเสียงเกี่ยวกับการดำเนินการของสภาเมืองผ่านกระบวนการปรึกษาหารือได้ โดยตรง (Consultations) และ (4) ประชาชนสามารถเสนอข้อเสนอแนะหรือข้อคัดค้านที่เป็นประโยชน์ในด้านต่าง ๆ กับสภาเมืองได้ ในช่วงที่ผ่านมา Decide Madrid ประสบความสำเร็จในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น ในโครงการสร้างจัตุรัส "Plaza de España" ของเมือง ให้เป็นพื้นที่สาธารณะ ซึ่งมีประชาชนเกือบ 3 หมื่นคนที่มีส่วนร่วมในการเสนอและลงคะแนนเสียง

ตัวอย่างการพัฒนาเมืองที่สำคัญเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน กระตุ้นและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ รวมถึงรองรับการขยายตัวของเมือง และรักษาสิ่งแวดล้อม ของกรุงมาดริด มีดังนี้

1) โครงการ Madrid New North (Madrid Nuevo Norte) เป็นโครงการปรับปรุงและพัฒนาเมืองครั้งใหญ่ในเขตตอนเหนือของกรุงมาดริด เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง โดยพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน ซึ่งรวมไปถึงโครงการที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ซึ่งพื้นที่ราว 60% เป็นการก่อสร้างใหม่ ดังนั้น จะเกิดการสร้างงานต่าง ๆ และพื้นที่ 80% จะเป็นพื้นที่สาธารณะ เพื่อที่จะช่วยส่งเสริมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น ใช้เป็นพื้นที่สำนักงาน และโครงสร้างพื้นฐานสาธารณะ เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน และศูนย์กีฬา เป็นต้น ทั้งนี้ สภาเมืองได้อนุมัติโครงการแล้ว ซึ่งเริ่มต้นก่อสร้างแล้วในปีช่วงปลายปี 2563 และคาดว่าจะใช้เวลา 25 ปีกว่าจะสร้างแล้วเสร็จสิ้นทั้งโครงการภายในปี 2588

2) Madrid Central เป็นโครงการเขตปล่อยควันเสียต่ำ โดยประกาศห้ามให้รถยนต์เก่า ซึ่งเป็นต้นตอของการเกิดมลพิษ วิ่งเข้าเขตเมือง โดยสภาเมืองได้กำหนดเขตพื้นที่ Madrid Central ราว 5 ตารางกิโลเมตร ใจกลางเมืองของกรุงมาดริด จากปัญหาความแออัดและมลพิษของเมือง เพื่อลดค่ามลพิษในใจกลางเมืองหลวงลงราวร้อยละ 40 และเป็นการจัดสรรพื้นที่ให้ประชาชนหันมาใช้ในการเดินเท้า การเดินทางด้วยขนส่งสาธารณะ หรือการใช้จักรยานในเมืองแทน ทั้งนี้ สำหรับการดำเนินการนี้ ทางรัฐบาลท้องถิ่นจะมีการตรวจประเภทและขึ้นทะเบียนรถยนต์แต่ละคันที่ในกรุงมาดริด ซึ่งจะต้องติด "ฉลาก" การปล่อยค่าไอเสียของประเภทรถยนต์ ตัวอย่างเช่น รถยนต์ไฮบริด ได้รับการติดฉลาก "eco label" จะได้รับอนุญาตให้สามารถขับเข้ามาในพื้นที่ใจกลางเมืองได้ รวมถึงสามารถจอดรถที่พื้นที่จอดรถสาธารณะได้โดยไม่มีการจำกัดเวลาจอด โดยโครงการนี้ จะช่วยแก้ปัญหาเรื่องมลพิษในเมืองมาดริด เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมา เมืองมาดริดมีปัญหาผู้เสียชีวิตจากมลพิษพุ่งสูงถึง 30,000 คนต่อปี ตามการรายงานขององค์การสิ่งแวดล้อมแห่งยุโรป

3. การพัฒนาเมืองของประเทศญี่ปุ่น⁹

ในภาพรวมของการพัฒนาเชิงพื้นที่ของญี่ปุ่นนั้น มีปัญหาร่วมกันเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ระดับชาติอยู่อย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) ปัญหาสังคมผู้สูงอายุ 2) ปัญหาการจัดการความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ และ 3) ปัญหาการขาดแคลนพลังงาน ดังนั้น การแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่จึงจำเป็นต้องมีองค์กรที่จัดตั้งขึ้นจากส่วนกลางร่วมด้วยโดยเป็นหน่วยงานที่ประสานความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการขนาดใหญ่ ผู้ประกอบการในพื้นที่ หน่วยงานด้านวิจัยและพัฒนา ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเรียกว่า Japan Smart Community Alliance (JSCA) โดยมีบทบาทในด้านการวิจัยพัฒนาการวางแผนพัฒนาเมืองตามแนวทาง Smart city ในระดับชาติ ตลอดจนมีส่วนสำคัญในการให้การสนับสนุนช่วยเหลือการพัฒนา Smart City ในระดับพื้นที่ผ่านเครือข่ายทางวิชาการของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างการพัฒนา Smart City 2 เมืองของญี่ปุ่นคือ Fujisawa Smart Town และ Kashiwa Smart Living City โดยทั้งสองเมืองเป็นเทศบาลนคร และเป็นเมืองบริวาร (Satellite City) ของมหานครในภูมิภาคคันโตของประเทศญี่ปุ่นหรือมหานครโตเกียว (Tokyo Metropolitan) ซึ่งมีประชากรหมุนเวียนในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 10 ล้านคน ซึ่งทั้งสองเมืองนี้ต่างก็ประสบปัญหาร่วมกันในฐานะเมืองบริวาร ทั้งปัญหาการขยายตัวอย่างรวดเร็วของจำนวนประชากร และเขตที่พักอาศัย รวมถึงปัญหาประชากรแฝงงบประมาณเงินอุดหนุนที่ไม่พอเพียง ปัญหาคุณภาพชีวิตต่าง ๆ

3.1 เมือง Fujisawa

เมื่อพิจารณาในระดับพื้นที่ ในกรณีของเมือง Fujisawa นั้น จะพบว่า เป็นเมืองที่มีเขตอุตสาหกรรมหนักอย่างอุตสาหกรรมรถยนต์บรรทุกของ Isuzu , อุตสาหกรรมเหล็กกล้า และอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าของ Panasonic ทำให้เงื่อนไขและสภาพปัญหาที่เมืองเผชิญคือความมั่นคงด้านพลังงาน และปัญหาด้านการจัดการพลังงาน แนวทางการพัฒนาของเมืองจึงมุ่งไปที่การพัฒนา Smart Energy โดยการนำ Concept เรื่อง Smart Power grid และ Smart Reusable Energy เข้ามาใช้ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับชาติในข้อที่สาม คือ แก้ไขปัญหาด้านการขาดแคลนพลังงาน

ดังนั้น การพัฒนาเมืองจึงเป็นในลักษณะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและรองรับการพัฒนาระยะยาวไปสู่เมืองอัจฉริยะด้านพลังงาน โดยร่วมกันพัฒนากับ Panasonic และมหาวิทยาลัยโตเกียวช่วยออกแบบระบบและ

⁹ โครงการวิจัยถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน สถาบันพระปกเกล้า

ให้คำปรึกษาองค์กรบริหารเมือง และตั้งชื่อโครงการว่าเป็น Panasonic Fujisawa Sustainable Smart Town ซึ่งให้ความสำคัญกับโครงการพัฒนาพลังงานสะอาด เช่น การเน้นใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในครัวเรือน และ สาธารณูปโภคสาธารณะต่าง ๆ และการใช้พลังงานทดแทนต่าง ๆ เช่น พานะไฟฟ้า เพื่อลด CO2 การลดการใช้น้ำด้วยการเก็บกักน้ำฝน เป็นต้น นอกจากนี้ เพื่อตอบโจทย์ระดับประเทศในด้านภัยพิบัติ ยังมีการออกแบบเมืองเพื่อให้ผู้อยู่อาศัยสามารถมีชีวิตรอดได้ด้วยตัวเอง 3 วันจนกว่าจะมีผู้เข้าไปช่วยเหลือในกรณีที่เกิดภัยพิบัติ รวมทั้งการไม่มีเสาไฟฟ้า สายโทรศัพท์ต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุเมื่อมีภัยพิบัติอีกด้วย

3.2 เมือง Kashiwa

เมือง Kashiwa หรือ Kashiwa no ha ในจังหวัดชิบะนั้น มีลักษณะของอุตสาหกรรมที่แตกต่างจากกรณีเมือง Fujisawa อย่างสิ้นเชิง เนื่องจากรูปแบบธุรกิจที่ขับเคลื่อนเมืองคือ ธุรกิจอาหารมัตสึชิมะ และการขนส่งสินค้าขนาดใหญ่ ส่วนอุตสาหกรรมก็เป็นอุตสาหกรรมเบา ได้แก่ โรงกลั่นเบียร์ยี่ห้อ Asahi , บริษัทผลิตอาหาร Ito Ham และ บริษัทกลั่นสุรา Nikka Whisky เป็นต้น ทำให้โจทย์การพัฒนาของเมืองตามแนวทาง Smart city ไม่ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องพลังงานเป็นประเด็นสำคัญในระยะสั้น แต่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองเพื่อการอยู่อาศัยอัจฉริยะ (Smart living City) โดยให้ความสำคัญในด้านสิ่งแวดล้อม และ สุขภาพ รวมถึงพัฒนาธุรกิจบนฐานของความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งประเด็นด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (เช่น การจัดให้มีลานอพยพหากเกิดเหตุภัยธรรมชาติ) และการรับมือกับสังคมผู้สูงอายุล้วนรวมอยู่ในแผนการพัฒนาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ในระดับชาติข้อที่ 1 และ 2

ดังนั้น เมือง Kashiwa no ha จึงมุ่งเน้นพัฒนาระบบเทคโนโลยีอัจฉริยะด้านการอยู่อาศัย และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นหลัก เน้นพัฒนาด้านระบบสาธารณสุข (Smart Care) , ด้านสิ่งแวดล้อม (Smart Environment) และ การอยู่อาศัย (Smart Living) ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ โดยการนำระบบเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อเปิดโอกาสใหม่ทางธุรกิจ (Smart Industry – Economy)

ขั้นตอนของการดึงดูดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake Holder) เข้าสู่กระบวนการพัฒนาและเริ่มสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ในกรณีของ Kashiwa นั้น ได้ดึงเอาบริษัท Mitsufudosan ซึ่งเป็นบริษัทอสังหาริมทรัพย์รายใหญ่ของพื้นที่เข้ามามีบทบาทหลักในแง่ของการออกแบบระบบและวางแผนการพัฒนาเมืองร่วมกับองค์กรเมือง ในขณะที่การออกแบบเทคโนโลยี รวมถึงฐานข้อมูลเป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยโตเกียว ภายใต้ความร่วมมือของ JSCA ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ภาครัฐ (Public Sector) , ภาคเอกชน (Private Sector : ผู้ประกอบการ และประชาชน) และภาคส่วนการวิจัยและพัฒนา (R&D or Academia Sector)

4. การพัฒนาเมืองของประเทศไทย

กรณีของประเทศไทย มีลักษณะที่แตกต่างไปจาก 2 ประเทศข้างต้น เนื่องจากมีลักษณะที่เป็นการดำเนินนโยบายจากส่วนกลางมากกว่ากล่าวคือ เป็นนโยบายที่ระบุอยู่ในแผนพัฒนา 5 ปีของประเทศ ซึ่งจะเห็นได้ว่าในแผนพัฒนาฉบับที่ 13 (ปี 2016-2020) ต่อเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาฉบับที่ 14 (ปี 2021-2025) ในปัจจุบัน ได้ระบุในเรื่องของการดำเนินนโยบาย China's Cluster City Plan โดยกำหนดการพัฒนาเป็นกลุ่มเมือง (Cluster) จำนวน 19 City Clusters ซึ่งกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ

ทั้งนี้ การดำเนินนโยบาย City Cluster ข้างต้น เกิดจากปัญหาในเรื่องของอัตราการเติบโตของประเทศที่ชะลอตัว จากการพัฒนาเศรษฐกิจของจีนมีความก้าวหน้าอย่างมาก ซึ่งในระยะยาวจะค่อนข้างเป็นเรื่องยากที่ประเทศไทยจะสามารถเติบโตได้ในอัตราที่สูงอย่างที่ผ่านมา ดังนั้น รัฐบาลจึงพยายามหาโอกาสขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ โดยส่วนหนึ่งอาศัยการสร้าง City Cluster เพื่อเพิ่มอุปสงค์ในเศรษฐกิจเนื่องจากคนเมืองมี

แนวโน้มที่จะบริโภคมากกว่าคนที่อยู่นอกเมือง และที่สำคัญในด้านอุปทานหรือการผลิตนั้น เชื่อว่าความเป็นเมืองจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตจากการประหยัดต่อขนาด การย่นระยะเวลาเดินทาง และประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างแรงงานเมื่อมีแรงงานมาอยู่ร่วมกัน อีกทั้งยังมุ่งหวังให้ชุมชนเมืองพัฒนาเป็นกลุ่มก้อนเพื่อทวีกำลังระหว่างกัน และไม่ให้เกิดการกระจุกตัวของความเจริญเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างกันอีกด้วย ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างกลุ่มเมืองที่ใหญ่ที่สุด 3 กลุ่ม ได้แก่

4.1 Greater Bay Area Cluster (GBA)

GBA Cluster ประกอบด้วยเส้นเงินเป็นศูนย์กลางและแวดล้อมด้วยกวางโจว ฮองกง มาเก๊า โดยจะเห็นได้ว่าเมืองเหล่านี้พื้นฐานเดิมก็เป็นเมืองที่มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมในระดับสูงอยู่แล้ว เป็นที่ตั้งของหัวเว่ย และเทนเซน เจ้าของสิทธิบัตรทางปัญญากว่าครึ่งหนึ่งของจีนทั้งประเทศก็อยู่ในพื้นที่นี้ จนได้รับการขนานนามว่าเป็น Silicon Valley ของจีน ดังนั้น การพัฒนาพื้นที่นี้จึงเป็นการต่อยอดเมืองนวัตกรรมและมุ่งต่อยอดเทคโนโลยีการผลิตด้านต่าง ๆ

ขนาดพื้นที่ของ GBA คิดเป็นไม่ถึงร้อยละ 1 ของจีนแผ่นดินใหญ่ และจำนวนประชากรในพื้นที่นี้อยู่ที่กว่า 86 ล้านคน คิดเป็นไม่ถึงร้อยละ 5 ของประชากรทั้งประเทศ แต่ความสำคัญของ GBA คือ การสนับสนุน GDP ของแผ่นดินใหญ่ถึงร้อยละ 12 อยู่ที่ราว 1.7 ล้านล้านดอลลาร์ในปี 2562 หรือเรียกได้ว่า มีขนาดเศรษฐกิจใกล้เคียงกับเศรษฐกิจของแคนาดา นอกจากนี้ยังมีการคาดการณ์ว่า GDP ของเขตเศรษฐกิจนี้จะเติบโตแตะ 4.6 ล้านล้านดอลลาร์ในปี 2573

GBA Cluster เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญที่รัฐบาลจีนใช้เป็นกลไกในการกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยการเชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจสำคัญของประเทศ รวมความเชี่ยวชาญและความชำนาญของแต่ละมณฑล/เมือง ทั้งในด้านการเงิน การผลิต และเทคโนโลยี ขณะเดียวกันพยายามลดอุปสรรคด้านต่าง ๆ แกไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายบุคลากร เงินทุน และเทคโนโลยี ได้สะดวกขึ้น

มณฑลกว่างตุ้งและเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้กรอบ GBA ได้เร่งดำเนินงานด้านกฎระเบียบและโครงการต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นการลงทุน อย่างด้านกฎระเบียบและมาตรการที่เกี่ยวข้อง อาทิ การประกาศมาตรการดึงดูดบุคลากรที่มีศักยภาพสูง มาตรการผ่อนคลายนโยบายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการยกเว้นภาษีด้านการลงทุนในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง การยกเว้นภาษีเงินได้ เป็นต้น

จากการเป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมระดับสูง ทำให้ GBA มีโครงการสำคัญอย่างการสร้างเส้นทางรถยนต์เชื่อมระหว่างฮองกง-มาเก๊า-จูไห่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งสินค้าระหว่าง Sea to Land และ Land to Sea ให้ขนส่งสินค้าได้รวดเร็วขึ้น สร้างรถไฟความเร็วสูงเชื่อมฮองกง-เส้นเงิน-กวางโจว เพื่อเชื่อมโยงการขนส่งสินค้า การท่องเที่ยวและการเดินทางของนักธุรกิจ

นอกจากนี้ GBA เสริมสร้างการพัฒนาความร่วมมือระหว่างองค์กร มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยในกวางตุ้ง ฮองกง และมาเก๊า ปรับปรุงระบบกรอบการทำงานที่ประกอบด้วย "Two Corridors" (กวางโจว-เส้นเงิน-ฮองกง และกวางโจว-จูไห่-มาเก๊า) และ "Two Pivots" (เขตความร่วมมือด้านนวัตกรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเส้นเงิน-ฮองกงในเหอเทาและเขตความร่วมมือกวางตุ้ง-มาเก๊าในเหิงฉิน) สำหรับนวัตกรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมการพัฒนาศูนย์วิทยาศาสตร์แห่งชาติที่ครอบคลุมและอำนวยความสะดวกในการไหลของปัจจัยนวัตกรรมข้ามพรมแดน และเร่งการก่อสร้างทางรถไฟระหว่างเมือง ประสานงานรูปแบบการทำงานของท่าเรือและสนามบิน และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดสรรทรัพยากรการขนส่งและการบิน

ปรับปรุงรูปแบบพิธีการศุลกากรให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และส่งเสริมการเคลื่อนย้ายบุคลากร สินค้า และยานพาหนะที่สะดวกและมีประสิทธิภาพ

4.2 Cluster ปักกิ่ง เทียนจิน เหอเป่ย์

Cluster นี้เน้นไปในเรื่องของการขยายเมืองเพื่อลดความแออัดและปัญหามลพิษของเมืองหลวง โดยมีการย้ายโรงงานออกจากปักกิ่งไปอยู่ในบริเวณโดยรอบเป็นต้น

จีนพยายามจัดลำดับความสำคัญในลดหน้าที่การทำงานของปักกิ่งที่ไม่จำเป็นต้องบทบาทของปักกิ่งในฐานะเมืองหลวง จัดโครงสร้างระบบนโยบายที่สอดคล้องกัน และดำเนินโครงการสำคัญๆ หลายโครงการเพื่อลดภาระหน้าที่ที่ไม่จำเป็นดังกล่าวของเมือง และกระจายความเป็นเมืองออกไปยังพื้นที่ชนบท อาทิ การย้ายโรงงานออกจากปักกิ่งไปอยู่ในบริเวณโดยรอบรวมถึงโรงงานเก่าที่มีปัญหาด้านมลพิษกว่า 2,500 แห่ง ก็จะถูกสั่งปิดถาวรหรือให้ปรับปรุง และทางปักกิ่ง เพิ่มประสิทธิภาพมาตรการแก้ปัญหามลพิษทางอากาศด้วยการเปลี่ยนจากการใช้พลังงานถ่านหิน มาใช้พลังงานอื่นที่สะอาดกว่าตามที่ปักกิ่งอาศัย โดยเฉพาะในย่านตัวเมือง จะไม่ให้มีการเผาถ่านหิน ไม่ใช่แค่ตามบ้านเรือน แต่การคมนาคมและใช้รถใช้ถนน โดยเฉพาะที่ปักกิ่งเมืองหลวง ก็ออกนโยบายใช้พลังงานสะอาด ได้แก่ พลังงานไฟฟ้า แทนพลังงานเดิม โดยสนับสนุนให้ประชาชนใช้รถยนต์ไฟฟ้า ซึ่งรัฐบาลสร้างจุดชาร์จแบตเตอรี่อย่างเพียงพอ ขนส่งมวลชนสาธารณะก็ถูกสนับสนุนให้มีการ Transform มาใช้พลังงานไฟฟ้าเช่นกัน อย่างรถเมล์ไฟฟ้า และแท็กซี่ โดยเมื่อปี 2017 ปักกิ่งออกนโยบายเปลี่ยนรถแท็กซี่รุ่นเก่ากว่า 70,000 คัน แทนที่ด้วยรถแท็กซี่ไฟฟ้า นอกจากนี้ปักกิ่ง ในจีนมีการใช้รถแท็กซี่ไฟฟ้ามาหลายปีแล้ว เช่น ที่เซินเจิ้น, เซียงไฮ้, หังโจว

นอกจากนี้ปรับปรุงการวิจัยขั้นพื้นฐานและความสามารถด้านนวัตกรรมดั้งเดิมของศูนย์นวัตกรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งปักกิ่ง ให้บทบาทอย่างเต็มที่กับบทบาทของเซต รวมไปถึงเร่งการก่อสร้างพื้นที่นำร่องและเขตพัฒนาขั้นต้น และส่งเสริมนวัตกรรมของระบบการจัดการ จีนจะรับรองการพัฒนาคุณภาพสูงของศูนย์บริหารของเทศบาลนครปักกิ่งในเขตตงโจว และส่งเสริมการพัฒนาแบบบูรณาการของตงโจวกับซาฮะ และเซียงเหอในมณฑลเหอเป่ย์ และยังส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสูงของพื้นที่ใหม่เทียนจินปิ่นไห่

4.3 Cluster กลุ่มปากแม่น้ำแยงซี

Cluster นี้มีเซียงไฮ้ เป็นเมืองหลัก และล้อมรอบด้วย เจ้อเจียง และเจียงซู เป็นกลุ่มที่มีรายได้ต่อหัวสูงที่สุดในประเทศ มีความโดดเด่นจากการเป็นเมืองท่าสำคัญของจีน และเป็นศูนย์กลาง logistic ของจีน จึงพัฒนาต่อยอดในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การต่อเรือ ยานพาหนะพลังงานทางเลือก ระบบรางที่ทันสมัย และเทคโนโลยีการบินและอวกาศ

มณฑลและเทศบาลนครที่อยู่ตามแนวชายฝั่งแม่น้ำแยงซี ซึ่งเป็นแม่น้ำที่ยาวที่สุดของจีน ได้รับบทบาทใหม่ที่มีความสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ใหญ่เป็นอันดับสองของโลกด้วยแนวทางที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจีนจะให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ระบบนิเวศอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ป้องกันการพัฒนาที่มากเกินไป และใช้แนวทางแบบองค์รวมเพื่อดำเนินการปกป้องทั้งทางนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้วยเป้าหมายที่จะสร้างขีดความสามารถด้านนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูงระดับสากลและระบบอุตสาหกรรม จีนจะเร่งการพัฒนาทางเดินนวัตกรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และแถบนวัตกรรมอุตสาหกรรมตามแนวเซียงไฮ้และหนานจิงในสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซีเพื่อปรับปรุงแม่น้ำแยงซี

นอกจากนี้ ยังเร่งการเชื่อมต่อโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐาน บรรลุความครอบคลุมอย่างเต็มรูปแบบของรถไฟความเร็วสูงในเมืองต่าง ๆ ในระดับจังหวัดขึ้นไปในสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซี และเริ่มเปิดให้บริการแล้ว

ตั้งแต่เดือน มกราคม 2564 ช่วยส่งเสริมการพัฒนาและการผสมผสานภูมิภาคสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซี ซึ่งประกอบด้วยเทศบาลนครเซี่ยงไฮ้และมณฑลเจียงซู เจ้อเจียง และอันฮุย ด้วยการเชื่อมต่อทางรถไฟความเร็วสูงหลายสายทั่วทั้งภูมิภาค และส่งเสริมการกำกับดูแลแบบบูรณาการของกลุ่มท่าเรือ อีกทั้ง ยังพัฒนาสนามบินนานาชาติหวงเฉียวให้เป็นศูนย์กลาง เสริมสร้างบทบาทของ Lingang New Area ของ Shanghai Pilot Free Trade Zone (FTZ) ในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบเปิดอย่างเข้มข้น และพัฒนาร่วมกันของ FTZ นำร่องในเซี่ยงไฮ้ มณฑลเจียงซู เจ้อเจียงและอันฮุย และเร่งการแบ่งปันบริการสาธารณะและเพิ่มประสิทธิภาพการกระจายทรัพยากรการศึกษาและการดูแลสุขภาพที่มีคุณภาพสูงอีกด้วย

โดยสรุป จะเห็นได้ว่า การพัฒนาเชิงพื้นที่ของแต่ละประเทศมีแนวโน้มนโยบายที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากปัญหาหรือ Pain Point ทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่ที่แตกต่างกัน เพื่อตอบโจทย์ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างเหมาะสมภายใต้บริบทของประเทศและพื้นที่นั้น ๆ บทเรียนจากประเทศเหล่านี้ น่าจะช่วยจุดประกายให้การพัฒนาเชิงพื้นที่ของไทยสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างทั่วถึงและยั่งยืนต่อไป

การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน กุญแจขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืน¹⁰

บทสรุปผู้บริหาร

- การลงทุนเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย อย่างไรก็ตาม การลงทุนในแต่ละสาขาอาจส่งผลกระทบต่อภาคเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่างกัน งานศึกษานี้ได้ใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input-output Table) จำนวน 180 สาขาการผลิต เพื่อศึกษาผลกระทบของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในอีก 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2565-2569)
- การศึกษาพบว่า การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มโดยรวมสะสมให้กับระบบเศรษฐกิจได้มากที่สุด หากเปรียบเทียบระหว่างการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคมนาคมขนส่ง 2) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 3) ด้านพลังงาน และ 4) ด้านสาธารณูปการ (น้ำประปา)
- ดังนั้น การลงทุนดังกล่าวจึงมีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยมากกว่าสาขาอื่น โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐตามนโยบาย Thailand 4.0 ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปเทคโนโลยีสารสนเทศครั้งใหญ่ของประเทศ เพื่อดึงดูดและรองรับเศรษฐกิจดิจิทัลอนาคต

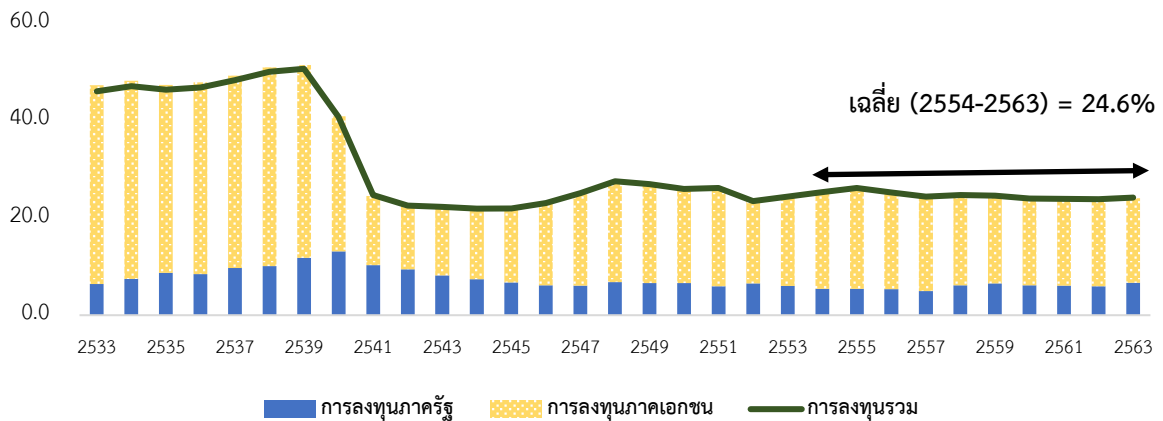
การลงทุนถือเป็นกลไกสำคัญที่มีส่วนขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน เนื่องจาก การขยายกิจการลงทุนเพื่อผลิตสินค้าและบริการ ส่งผลให้การผลิตสินค้าเพื่อใช้บริโภคภายในประเทศ และการส่งออกไปยังต่างประเทศเพิ่มขึ้น ผลที่ตามมาคือ ระดับการจ้างงานมีแนวโน้มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ผ่านการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและการสนับสนุนการลงทุนภาคเอกชนของภาครัฐ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ดึงดูดการลงทุนภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศเสมอมา ทั้งยังเพิ่มศักยภาพในการเติบโตของเศรษฐกิจไทยในระยะยาว

ย้อนกลับไปก่อนปี 2540 การลงทุนรวมของไทย (ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน) มีสัดส่วนเฉลี่ยกว่าร้อยละ 40 ต่อ GDP (ภาพที่ 31) และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 10 ต่อปี (ภาพที่ 2) แต่การลงทุนในช่วงเวลาดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในด้านอสังหาริมทรัพย์ที่เกินความต้องการของเศรษฐกิจ และพึ่งพาแหล่งเงินจากต่างประเทศ เมื่อรัฐบาลการประกาศลอยตัวค่าเงินบาท ส่งผลภาคธุรกิจเผชิญกับปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) และนำไปสู่ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจการเงินในที่สุด

¹⁰ ผู้เขียน ดร.กวิณ เอี่ยมตระกูล เศรษฐกรชำนาญการ ขอขอบคุณ ดร.พิลลิตี พัวพันธ์ ดร.นรพัชร อัครวัลลภ และนางสาว อภิญา เจริญญารักษ์ สำหรับคำแนะนำ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้อง สอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ภาพที่ 31 สัดส่วนการลงทุนรวมของไทยต่อ GDP

ร้อยละ

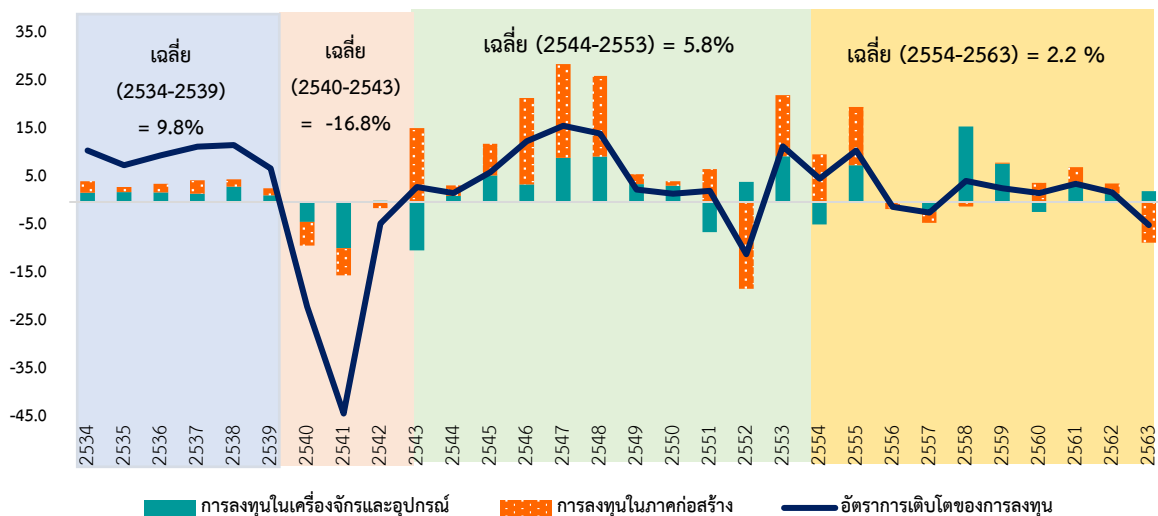

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อย่างไรก็ดี การลงทุนรวมของไทยในช่วง 10 ปีหลัง (พ.ศ. 2554-2563) มีสัดส่วนค่อนข้างคงที่ที่ร้อยละ 24.6 ต่อ GDP และเติบโตเฉลี่ยเพียงร้อยละ 2.2 ต่อปี ลดลงจากช่วงก่อนจากทั้งสององค์ประกอบย่อย คือ การลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์ (Machine and Equipment) และการลงทุนในภาคก่อสร้าง (Construction) (ภาพที่ 32) และแม้ว่าสัดส่วนการลงทุนรวมต่อ GDP ของไทยจะสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีรายได้สูง (High Income Countries) และประเทศต่าง ๆ ในโลก แต่ก็ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Countries) รายละเอียดในภาพที่ 33 ทั้งนี้ สัดส่วนการลงทุนต่อ GDP ของไทยที่มีแนวโน้มลดลง ส่งผลให้ช่องว่างการออมและการลงทุน (Savings-Investment Gap) เปิดกว้างมากขึ้น สะท้อนจากดุลบัญชีเดินสะพัดที่เกินดุลในระดับสูงในระยะหลัง โดยเฉพาะในช่วง 5 -6 ปีที่ผ่านมา โดยในปี 2562 และ 2563 ดุลบัญชีเดินสะพัดของไทยเกินดุลร้อยละ 7.0 และ 3.3 ต่อ GDP ตามลำดับ

ภาพที่ 32 อัตราการขยายตัวการลงทุนรวมที่แท้จริงของไทย

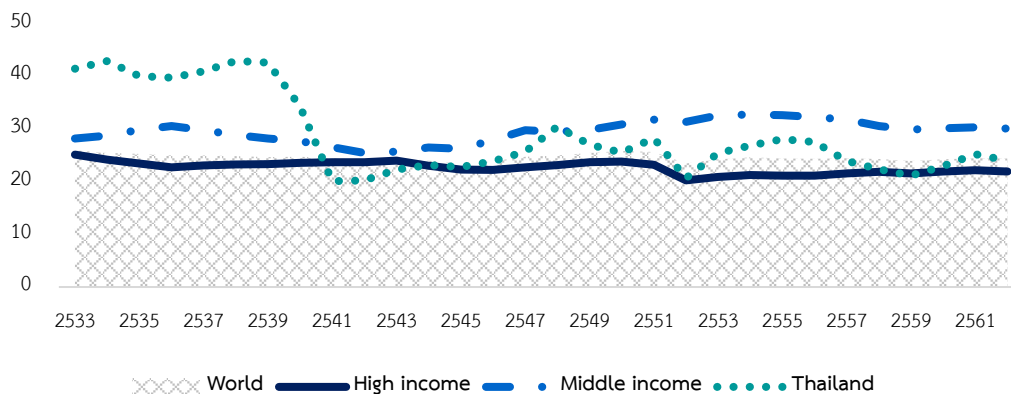
ร้อยละ

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภาพที่ 33 สัดส่วนการลงทุนต่อ GDP ของไทยเทียบกับประเทศในแต่ละกลุ่มรายได้

ร้อยละ

ที่มา: ธนาคารโลก (World Bank)

อย่างไรก็ดี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงเครือข่ายภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน โดยการรวบรวมประมาณการความต้องการลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐานจากหน่วยงานรัฐวิสาหกิจและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ประมาณ 39 แห่ง ในช่วง 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2565 – 2569) ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)¹¹ รายละเอียดดังตารางที่ 13 พบว่า จะมีความต้องการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน วงเงินรวม 2.2 ล้านล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนด้านคมนาคมขนส่ง ประมาณร้อยละ 63.1 และด้านพลังงาน (ด้านผลิตไฟฟ้า) ประมาณร้อยละ 34.4 โดยการลงทุนดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนของส่วนรัฐวิสาหกิจประมาณร้อยละ 76.9 ของประมาณการความต้องการลงทุน

ตารางที่ 13 ประมาณการความต้องการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ในช่วง 5 ปี ข้างหน้า (พ.ศ. 2565-2569)

หน่วย: ล้านบาท

สาขา	2565	2566	2567	2568	2569	รวม
1.ด้านคมนาคมขนส่ง	359,782	340,212	267,631	250,641	163,797	1,382,064
2.ด้านพลังงาน	187,396	167,430	159,207	134,255	105,941	754,230
3.ด้านสาธารณูปการ (น้ำประปา)	19,109	9,431	9,001	5,550	3,660	46,751
4.ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	1,696	1,567	1,621	1,401	1,084	7,370
รวม	567,983	518,641	437,461	391,848	274,482	2,190,414

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวบรวมโดยผู้เขียน

หมายเหตุ: ด้านคมนาคมขนส่ง รวมการลงทุนของหน่วยราชการ ได้แก่ กรมการขนส่งทางบก กรมทางหลวง

กรมทางหลวงชนบท และกรมเจ้าท่า

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมการลงทุนของหน่วยราชการ ได้แก่ กรมอุตุนิยมวิทยา

หากใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input – Output Table) ซึ่งเป็นตารางที่แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างสาขาการผลิตต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจทั้งหมดเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบและมีความสอดคล้องกันของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ที่มีการจัดทำและเผยแพร่เป็นประจำทุก 5 ปี โดยข้อมูลล่าสุด คือ ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตปี 2558 (ตารางที่ 14) มาใช้ใน

¹¹ https://www.nesdc.go.th/article_attach/article_file_20160922162822.pdf

การวิเคราะห์ผลทางเศรษฐกิจของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคมนาคมขนส่ง 2) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 3) ด้านพลังงาน และ 4) ด้านสาธารณูปการ (น้ำประปา) ที่มีต่ออุตสาหกรรมรายสาขาจำนวน 180x180 โดยการวิเคราะห์ผ่านแบบจำลองดังกล่าวอยู่บนข้อสมมติฐานอัตราขยายตัวทางเศรษฐกิจที่แท้จริงในปี 2569 เท่ากับร้อยละ 3.7 ต่อปี และอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2569 เท่ากับร้อยละ 1.4 ต่อปี ซึ่งเท่ากับผลการประมาณการเศรษฐกิจในปี 2568 ตามแผนการคลังระยะปานกลาง (ปีงบประมาณ 2565-2568) นอกจากนี้ สมมติให้เป้าเบิกจ่ายงบลงทุนในภาพรวมที่ร้อยละ 70 และอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ย 11 ปี (พ.ศ. 2559-2569) เท่ากับร้อยละ 0.8 ต่อปี

ตารางที่ 14 ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต ซึ่งสะท้อนโครงสร้างเศรษฐกิจประเทศไทยในปี 2558

	สาขาที่ 1	สาขาที่ 2	สาขาที่ 3		สาขาที่ 178	สาขาที่ 179	สาขาที่ 180	C	I	G	EX	M	ผลผลิตรวม
สาขาที่ 1	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃		X _{1,178}	X _{1,179}	X _{1,180}	C ₁	I ₁	G ₁	EX ₁	M ₁	X ₁
สาขาที่ 2	X ₂₁	X ₂₂	X ₂₃		X _{2,178}	X _{2,179}	X _{2,180}	C ₂	I ₂	G ₂	EX ₂	M ₂	X ₂
สาขาที่ 3	X ₃₁	X ₃₂	X ₃₃		X _{3,178}	X _{3,179}	X _{3,180}	C ₃	I ₃	G ₃	EX ₃	M ₃	X ₃
....													
สาขาที่ 178	X _{178,1}	X _{178,2}	X _{178,3}		X _{178,178}	X _{178,179}	X _{178,180}	C ₁₇₈	I ₁₇₈	G ₁₇₈	EX ₁₇₈	M ₁₇₈	X ₁₇₈
สาขาที่ 179	X _{179,1}	X _{179,2}	X _{179,3}		X _{179,178}	X _{179,179}	X _{179,180}	C ₁₇₉	I ₁₇₉	G ₁₇₉	EX ₁₇₉	M ₁₇₉	X ₁₇₉
สาขาที่ 180	X _{180,1}	X _{180,2}	X _{180,3}		X _{180,178}	X _{180,179}	X _{180,180}	C ₁₈₀	I ₁₈₀	G ₁₈₀	EX ₁₈₀	M ₁₈₀	X ₁₈₀
Value Added	VA ₁	VA ₂	VA ₃		VA ₁₇₈	VA ₁₇₉	VA ₁₈₀						
ผลผลิตรวม	X ₁	X ₂	X ₃		X ₁₇₈	X ₁₇₉	X ₁₈₀						

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และจัดทำตารางโดยผู้เขียน

ผลการศึกษา พบว่า การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของ GDP ในทุกสาขาการผลิตเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 231,476 ล้านบาทต่อปี คิดเป็นผลกระทบต่อ GDP ร้อยละ 1.23 ต่อปี ในขณะที่การลงทุนด้านคมนาคมขนส่ง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของ GDP ในทุกสาขาการผลิตเฉลี่ยสูงสุดถึง 145,607 ล้านบาท ต่อปี คิดเป็นผลกระทบต่อ GDP เท่ากับร้อยละ 0.77 ต่อปี (ตารางที่ 15) อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตที่สำคัญ ในการจัดลำดับความสำคัญเชิงนโยบาย (Policy Priority) หากภาครัฐจัดสรรงบประมาณลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเท่ากันจำนวน 100 บาท จะพบว่า การลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) แม้ว่าจะมีความต้องการลงทุนในระดับที่น้อยกว่าการลงทุนด้านอื่น ๆ สะท้อนจากสัดส่วนการสะสมทุนเฉลี่ยในช่วง 5 ปี หลัง (พ.ศ. 2558 - 2562) เท่ากับร้อยละ 2.3 (ภาพที่ 34) แต่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยจากการลงทุนได้สูงถึง 94.1 บาท และมูลค่าเพิ่มสะสมในช่วง 5 ปีข้างหน้า ได้สูงถึง 727 บาท ส่วนหนึ่งเกิดจากการลงทุนดังกล่าวเป็นการลงทุนในด้านสินทรัพย์ไม่มีตัวตน (Intangible Asset) เช่น ซอฟต์แวร์และโครงข่าย อีกทั้งมีส่วนรั่วไหล (Import Leakage Ratio) ออกจากระบบเศรษฐกิจน้อยกว่าและเกิดมูลค่าเพิ่มภายในประเทศที่สูงกว่าการลงทุนด้านอื่น ๆ

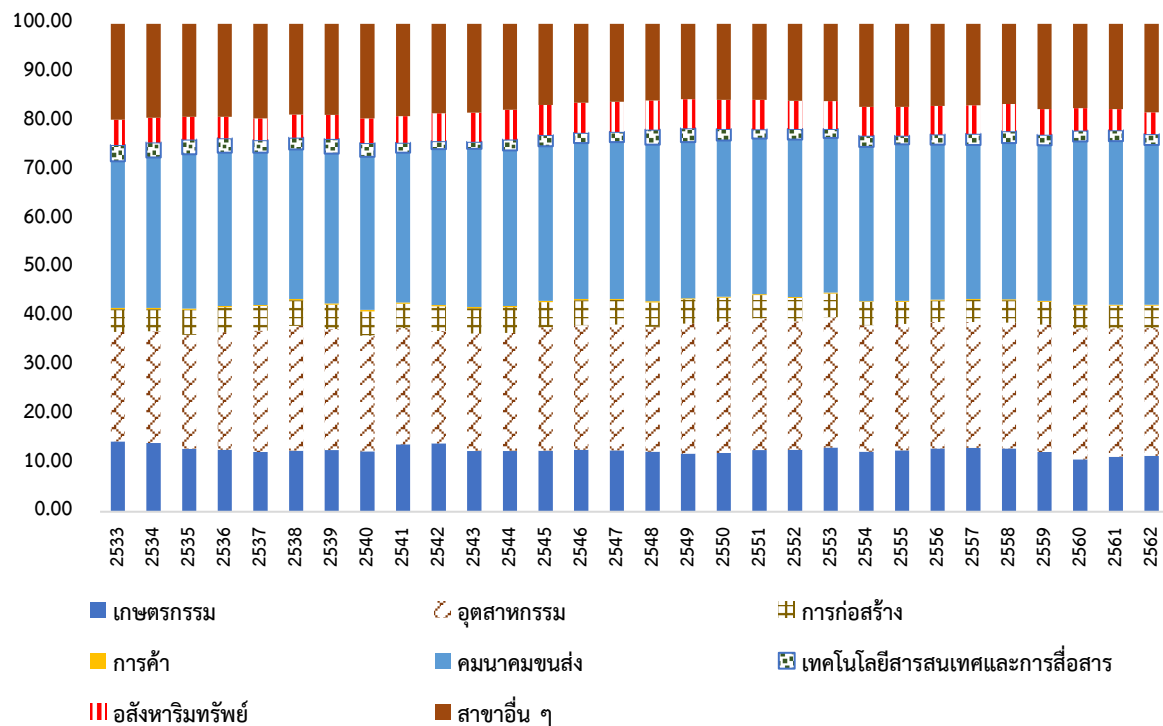
ตารางที่ 15 ผลกระทบของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในช่วง 5 ปี ข้างหน้า (พ.ศ. 2565 - 2569) ต่อเศรษฐกิจ ภาพรวม (ต่อปี)

หน่วย: ล้านบาท

สาขา	เข้าเบิกจ่าย ร้อยละ 70 (2565- 2569)	ผลกระทบเฉลี่ยต่อ GDP ที่เกิดขึ้นต่อปี		มูลค่าเพิ่ม เฉลี่ยของการ ลงทุน จำนวน 100 บาท	มูลค่าเพิ่มสะสม จากการลงทุน (Cumulative nominal value added GDP) จำนวน 100 บาท ในช่วง 5 ปี
		มูลค่า	ร้อยละ		
1.ด้านคมนาคมขนส่ง	967,445	145,607	0.77	75.3	582
2.ด้านพลังงาน	527,961	79,039	0.42	74.9	579
3.ด้านสาธารณูปการ (น้ำประปา)	32,725	5,858	0.03	89.5	692
4.ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการ สื่อสาร	5,159	971	0.01	94.1	727
รวม	1,533,290	231,476	1.23	75.5	583

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และประมวลผลโดยผู้เขียน

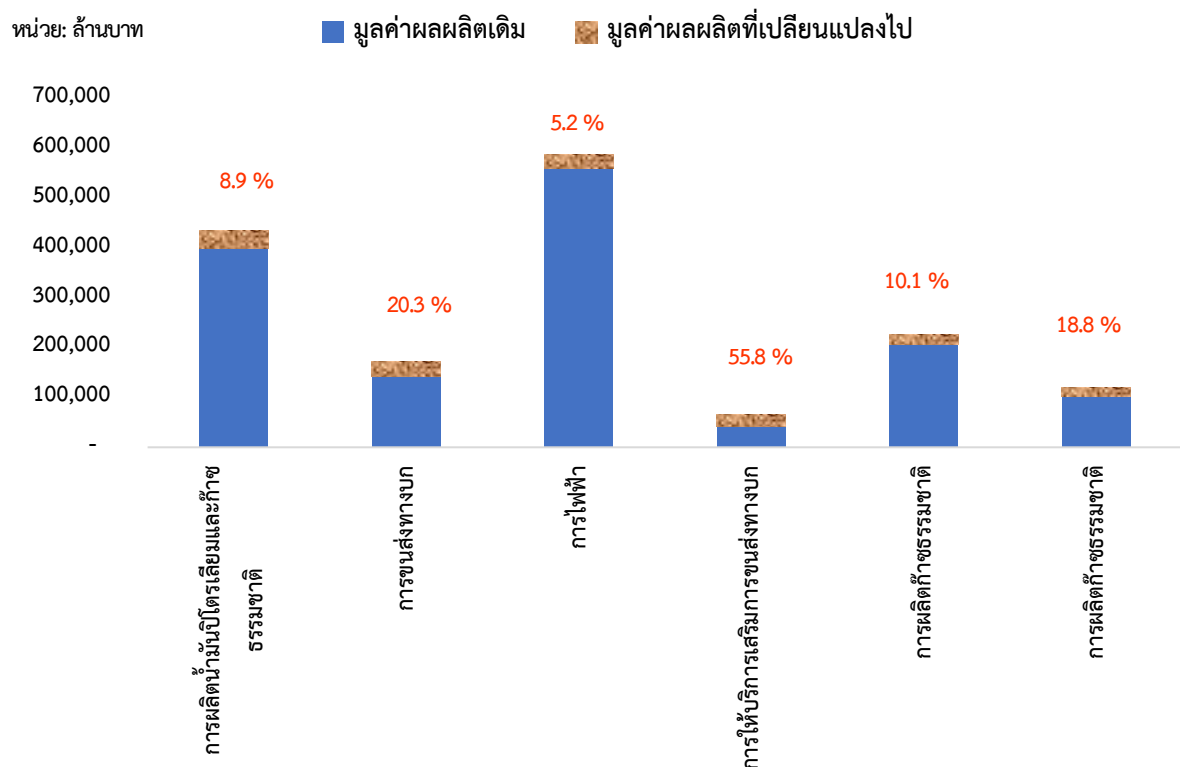
ภาพที่ 34 สัดส่วนการสะสมทุนรายสาขาของไทย

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และประมวลผลโดยผู้เขียน

ทั้งนี้ หากพิจารณาถึงสาขาที่ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าว (ภาพที่ 35) จะพบว่า สาขาการผลิตน้ำมันปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติได้รับประโยชน์สูงสุดโดยสร้างมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยได้สูงที่สุดถึง 35,554 ล้านบาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 8.9 ของมูลค่าผลผลิตเดิม ในขณะที่สาขาการให้บริการเสริมขนส่งทางบก แม้ว่ามูลค่าผลผลิตเดิมจะมีเพียง 41,677 ล้านบาท แต่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยให้กับระบบเศรษฐกิจได้ถึง 23,270 ล้านบาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 55.8 ของมูลค่าผลผลิตเดิม อย่างไรก็ตาม ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น จากการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวยังสร้างผลเชื่อมโยงไปยังอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องอีกด้วย อาทิ อุตสาหกรรมเหล็ก สถาบันการเงิน การค้าปลีก ค้าส่ง และการประกันวินาศ เป็นต้น

ภาพที่ 35 ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น (Value Added) ต่อปี จากการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในช่วง 5 ปี ข้างหน้า
(พ.ศ. 2565 - 2569) สูงสุด 6 สาขาแรก

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และประมวลผลโดยผู้เขียน

ทั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มโดยรวมสะสมให้กับระบบเศรษฐกิจได้มากที่สุด ดังนั้น การลงทุนดังกล่าวจึงมีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยมากกว่าสาขาอื่น โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐตามนโยบาย Thailand 4.0 ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปเทคโนโลยีสารสนเทศครั้งใหญ่ของประเทศ เพื่รองรับเศรษฐกิจดิจิทัลในช่วง 2-3 ปีข้างหน้า อาทิ 1) นโยบายส่งเสริมเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล ภายในพื้นที่ EEC เพื่อเป้าหมายเป็น “สถานที่บ่มเพาะ” การเรียนรู้ พัฒนา และสะสมเทคโนโลยีชั้นนำของประเทศ 2) การจัดตั้งเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ที่มีเป้าหมายจะขยายเมืองอัจฉริยะไปทั่วประเทศ จำนวน 100 พื้นที่ ภายในปี 2565 และ 3) นโยบายส่งเสริมเทคโนโลยี 5G อย่างเต็มรูปแบบ โดยในอนาคตคาดว่าจะมีการพิจารณาจัดสรรคลื่นความถี่ 3500 MHz ที่มีความถี่ครอบคลุมได้ยาวนานขึ้น ในขณะเดียวกันอุตสาหกรรมด้านดิจิทัลก็ยังได้รับแรงผลักดันจากการเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมของผู้บริโภคที่คุ้นเคยกับการใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น ทั้งในด้านการศึกษา การซื้อสินค้าและบริการ และการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ปัจจัยเหล่านี้ทำให้เกิดการลงทุนและความต้องการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น และส่งผลเชื่อมโยงไปยังอุตสาหกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์ (Automotive Industry) ซึ่งผู้ประกอบการจะสามารถใช้เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์ที่ไร้คนขับและให้ความปลอดภัยสูง หรือธุรกิจทางการแพทย์และสุขภาพ (Medical Service) ที่บุคลากรทางการแพทย์จะสามารถใช้เครื่องมือสมัยใหม่ในการวิเคราะห์อาการของผู้ป่วยได้อย่างแม่นยำและใช้เวลาในการประเมินผลไม่นาน

กล่าวโดยสรุป การใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input-output Table) จำนวน 180 สาขาการผลิต เพื่อศึกษาผลกระทบของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในอีก 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2565 - 2569) พบว่าการลงทุนดังกล่าวจะสร้างมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 231,476 ล้านบาทต่อปี คิดเป็นผลกระทบต่อ GDP เท่ากับร้อยละ 1.23 ต่อปี ดังนั้น นโยบายยกระดับการลงทุนของไทยควร มุ่งเน้นไปที่การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานให้เพียงพอ โดยเฉพาะการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลที่ครอบคลุมและเชื่อมโยงกันอย่างทั่วถึง สอดรับกับบริบทเศรษฐกิจใหม่หลังวิกฤต COVID-19 เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันของประเทศเอาไว้ ควบคู่ไปกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะทำให้ผลิตภาพการผลิตรวม และการจ้างงานรวมของประเทศเพิ่มขึ้นในระยะปานกลางถึงยาว โดยศักยภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นจากการลงทุนดังกล่าว จะทำให้ภาครัฐสามารถจัดเก็บรายรับได้เพิ่มขึ้นในอนาคต และทำให้เสถียรภาพทางการคลังปรับตัวดีขึ้นในท้ายที่สุด

การท่องเที่ยวไทยกับโอกาสในการกระจายรายได้¹²

บทสรุปผู้บริหาร

- ภาคการท่องเที่ยวของไทยมีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจมาตลอดโดยเฉพาะในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา โดยในปี 2562 ประเทศไทยได้รับรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศถึง 3 ล้านล้านบาท และเป็นแหล่งสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับคนไทยจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีการกระจายรายได้ไปยังอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- แม้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและชาวไทยจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องแต่การท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังกระจุกตัวอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ อาทิ กรุงเทพฯ ภูเก็ต และชลบุรี โดยนักท่องเที่ยวเที่ยวมักมีแผนการเดินทางไปเที่ยวเฉพาะพื้นที่ที่นิยมเท่านั้น ไม่มีการกระจายตัวไปยังจังหวัดข้างเคียง ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายต่อคนต่อทริปของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีแนวโน้มลดลง ขณะเดียวกันก็ไม่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวพักในประเทศไทยได้นานขึ้น ส่งผลให้จำนวนวันพักของนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มคงที่หรือลดลง นอกจากนี้ จำนวนนักท่องเที่ยวที่สูงขึ้นเรื่อยๆ จนเกินขีดความสามารถในการรองรับ ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวหลักเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว และทำให้เกิดผลกระทบเชิงลบทั้งในด้านนิเวศวิทยา
- ผลการศึกษาพบว่า การกระจายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยวระหว่างกลุ่มจังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวจากการท่องเที่ยวสูง ค่อนข้างกระจุกตัวในพื้นที่ภาคใต้ตอนกลาง ภาคตะวันออก และภาคเหนือในกรณีไทยเที่ยวไทย แต่สำหรับกรณีของชาวต่างชาติจะมีเพียงพื้นที่ภาคใต้ตอนกลาง และภาคตะวันออกเท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่ายังมีลักษณะของกลุ่ม Cluster การท่องเที่ยวที่ยังไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของไทยที่กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ จึงเป็นโอกาสของการพัฒนาการท่องเที่ยวในการสร้างความเชื่อมโยง (Clustering) ของการท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดให้มากขึ้นได้ในอนาคต
- การส่งเสริมการท่องเที่ยวในลักษณะคลัสเตอร์กลุ่มจังหวัดเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้ขยายวงกว้างออกไป ซึ่งโอกาสในการพัฒนากลุ่มจังหวัดเพื่อการท่องเที่ยวของไทยยังมีอีกมาก โดยวิธีนี้จะช่วยสร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้ต่อคนต่อทริปของนักท่องเที่ยว จากการที่นักท่องเที่ยวมีโอกาสเดินทางต่อไปยังพื้นที่ข้างเคียง ซึ่งจะก่อให้เกิดการใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ตามวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ และที่สำคัญยังทำให้เกิดการกระจายรายได้ไปยังพื้นที่ข้างเคียงอีกด้วย

ความสำคัญของภาคการท่องเที่ยว

ภาคการท่องเที่ยวเป็นอีกหนึ่งเครื่องยนต์ที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยในหลายปีที่ผ่านมา จากการที่ชาวต่างชาติจากทั่วทุกมุมโลกต่างให้ความสนใจเดินทางเข้ามาเยือนประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นเดินทางมาทำธุรกิจ รับการรักษาทางการแพทย์ เยี่ยมญาติ หรือเพื่อเดินทางมาชมความงามของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นทะเลภูเขา สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น ลิ้มรสอาหารไทยที่เป็นเอกลักษณ์ สัมผัสกับวัฒนธรรมที่งดงาม

¹² ผู้เขียน: ดร. นรพัทธ์ อัครวัลลภ ผู้อำนวยการส่วนนวัตกรรมข้อมูลเศรษฐกิจและงานวิจัย นางสาวพิมพ์ภาภรณ์ สุทธิหลวง เศรษฐกรปฏิบัติการ ส่วนส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจการคลัง และนางสาวสุดาพันธุ์ ลำลี เศรษฐกร ส่วนนวัตกรรมข้อมูลเศรษฐกิจและงานวิจัย สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค และขอขอบคุณ นายพิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อเสนอแนะ และบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียนบทความ ไม่ได้สะท้อนความเห็นของหน่วยงาน

ของไทย โดยนักท่องเที่ยวเหล่านี้เพียงแค่เดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ คลายความเหนื่อยล้า และสรรหาความสนุกในรูปแบบต่าง ๆ แต่สิ่งที่นักท่องเที่ยวนำมาด้วยนั้นคงปฏิเสธไม่ได้ว่านั่นคือรายได้มหาศาล ที่กระจายไปสู่ภาคส่วนและอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาคการท่องเที่ยว ดังนั้นจึงถือได้ว่าภาคการท่องเที่ยวของไทยนั้นเป็นแหล่งสร้างงานสร้างรายได้ โดยในปี 2562 นั้นภาคการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการจ้างงานราว 4.4 ล้านตำแหน่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 11.6 ของการจ้างงานทั้งหมดของประเทศ¹³ พร้อมกับจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยจำนวนเป็น 39.9 ล้านคน ส่งผลทำให้ประเทศมีรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวน 1.9 ล้านล้านบาท

ขณะที่ ชาวไทยก็สร้างรายได้ไม่น้อยให้กับภาคการท่องเที่ยว สะท้อนจากจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยที่เพิ่มขึ้นทุกปีด้วยเช่นกันตั้งแต่ที่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเริ่มมีการเก็บสถิติ ซึ่งในปี 2562 มีผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวน 229.7 ล้านคน ส่งผลให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 1.1 ล้านล้านบาท ซึ่งหากนำรายได้จากการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติและชาวไทยมารวมกันก็จะคิดเป็นมูลค่าถึง 3.0 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 17.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในปี 2562 จึงอาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่พึ่งพาภาคการท่องเที่ยวในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศค่อนข้างมาก

ผลกระทบของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ต่อภาคการท่องเที่ยว และปัญหาเชิงโครงสร้างของภาคการท่องเที่ยว

ในปี 2563 ที่ผ่านมามหาทั่วโลกจะต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดอย่างการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั่วโลกโดยภาพรวมสะท้อนจาก GDP ของโลกที่หดตัวลดลงจากร้อยละ 2.6 ในปี 2562 มาอยู่ที่ร้อยละ -3.4 ในปี 2563¹⁴ และเพื่อแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 หลายประเทศทั่วโลกต่างเลือกใช้มาตรการการจำกัดการเดินทาง โดยมาตรการดังกล่าวส่งผลกระทบโดยตรงต่อภาคการท่องเที่ยว ทำให้ประเทศไทยที่พึ่งพารายได้จากการท่องเที่ยวสูงได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก ทำให้ปี 2563 ที่ผ่านมามีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเที่ยวไทยเพียง 6.7 ล้านคน ลดลงถึงร้อยละ -83.2 ต่อปี ในส่วนของรายได้จากนักท่องเที่ยวลดลงอยู่ที่ระดับ 3.3 แสนล้านบาท ลดลงที่ร้อยละ -82.6 ต่อปี ขณะที่การท่องเที่ยวภายในประเทศก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน โดยมีพบว่าชาวไทยท่องเที่ยวเพียง 90.6 ล้านคน-ครั้ง ลดลงร้อยละ -47.6 ต่อปี ขณะที่รายได้อยู่ 4.8 แสนล้านบาท ลดลงร้อยละ -55.4 ต่อปี

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เป็นเพียงหนึ่งตัวชี้วัดที่สะท้อนปัญหาของภาคการท่องเที่ยวของไทยที่สั่งสมมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะปัญหาเชิงโครงสร้าง โดยเฉพาะในประเด็นหลัก 3 ประเด็น ดังนี้

1. การเติบโตของรายได้ภาคการท่องเที่ยวที่ขับเคลื่อนด้วยจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ : ปกติการที่ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวที่เติบโตขึ้นทุกปีถึงเป็นเรื่องที่ดี เพราะหมายความว่าประเทศไทยมีรายได้เพิ่มขึ้นในภาพรวม และคนไทยก็มีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อลองนำข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบการวิเคราะห์กลับพบว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้นนั้น มีสาเหตุมาจากปัจจัยเชิงปริมาณ ไม่ใช่ปัจจัยด้านราคา นั่น

¹³ ที่มา : รายงานการจัดทำบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวฉบับสมบูรณ์ โดยสำนักงานปลัดการท่องเที่ยวและกีฬา

¹⁴ ที่มา : www.data.worldbank.org

หมายความว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามามีการใช้จ่ายเท่าเดิมหรือลดลง สะท้อนจากค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันของนักท่องเที่ยวในปี 2562 ที่ลดลงร้อยละ -2.22 ตามวันพักเฉลี่ยที่ลดลงด้วยเช่นกัน (ภาพที่ 36) ทั้งนี้ การที่จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดปัญหาขีดความสามารถในการรับนักท่องเที่ยว ความแออัดของนักท่องเที่ยว และยังนำไปสู่การใช้ทรัพยากรของไทยที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยที่ค่าตอบแทนที่ได้รับกลับมาอาจไม่คุ้มค่างบค่าเสื่อมเชิงทรัพยากร ขณะเดียวกันยังมีความเสี่ยงของการรั่วไหลเชิงรายได้ ซึ่งหมายความว่า รายได้ที่เกิดขึ้นเกือบ 2 ล้านบาท ไม่ได้กระจายไปยังคนไทยทั้งหมด แต่กลับกระจายไปยังผู้ประกอบการชาวต่างชาติด้วย เช่น กรณีการใช้แพลตฟอร์มการจองตั๋วเครื่องบิน หรือที่พักที่เป็นของต่างชาติ หรือการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศโดยเฉพาะในสาขาภัตตาคารและโรงแรม

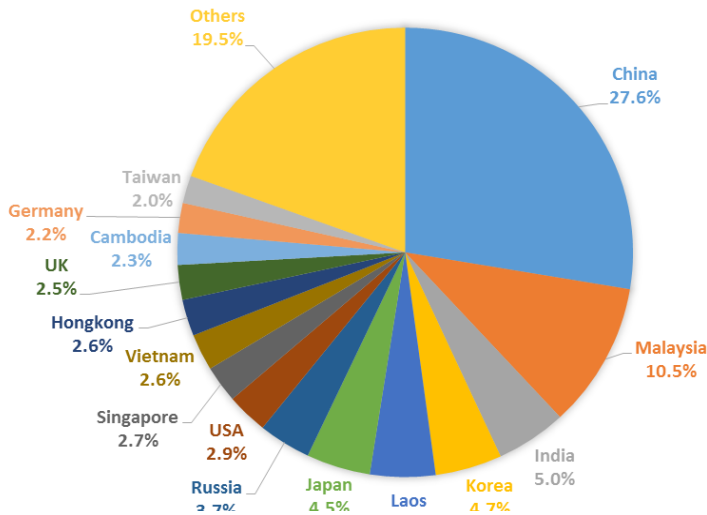
ภาพที่ 36 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ วันพักเฉลี่ย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย และรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ปี 2562

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

2. การกระจุกตัวเชิงสัญชาติของนักท่องเที่ยว : หรือการกระจุกในเชิงของส่วนแบ่งการตลาดของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามา จากภาพที่ 37 สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยมีการพึ่งพานักท่องเที่ยวจีนเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 27.6 หรือคิดเป็นเกือบ 1 ใน 3 ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติทั้งหมดที่เดินทางมาเที่ยว

ภาพที่ 37 : ส่วนแบ่งการตลาดของจำนวนนักท่องเที่ยวรายสัญชาติ ปี 2562

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาประมวลผลโดยประเทศในกรณีที่ไม่นำเป็น ดังนั้น จะเห็นว่าตลาดนักท่องเที่ยวจีนมีความอ่อนไหวค่อนข้างมาก ซึ่งการกระจุกตัวในลักษณะนี้ทำให้เกิดความเสี่ยง และนำมาซึ่งผลกระทบดังเช่นสถานการณ์โควิด-19 ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

3. การกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวเชิงพื้นที่ : สะท้อนจากจำนวนผู้เยี่ยมชม¹⁵ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีจำนวน 307 ล้านคนในปี 2562 (ภาพที่ 38) สะท้อนให้เห็นว่ามีการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวเชิงพื้นที่ โดยกรุงเทพมหานครเพียงจังหวัดเดียวมีผู้เยี่ยมชมคิดเป็นสัดส่วนแล้วกว่าร้อยละ 22 ขณะที่ภาคอื่น ๆ ทั้งภาคมีจำนวนผู้เยี่ยมชมน้อยกว่ากรุงเทพมหานคร และมีลำดับลดหลั่นกันลงมา โดยภาคใต้มีจำนวนผู้เยี่ยมชมสูงกว่าภาคอื่น และรองลงมาเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือและและภาคภาคตะวันออก ทั้งนี้การกระจายตัวของผู้เยี่ยมชมที่แตกต่างกัน หมายถึง การกระจายตัวของรายได้ที่ต่างกันด้วย

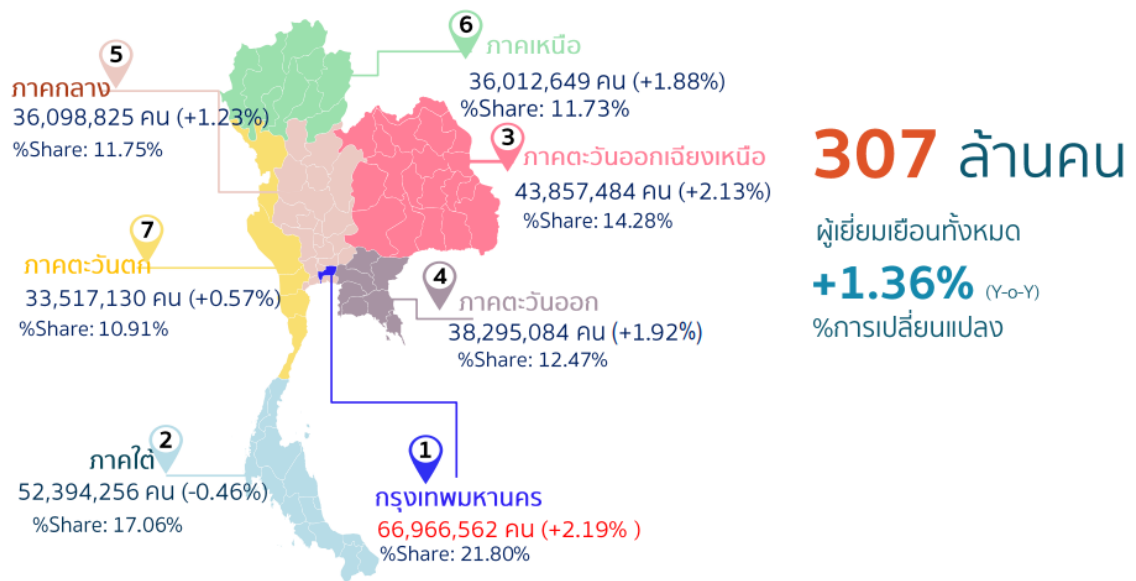
¹⁵ ตามนิยามขององค์การสหประชาชาติ (United Nation:UN) ผู้มาเยือน (Visitor) หมายถึง บุคคลที่เดินทางไปยังประเทศที่ตนมิได้พักอาศัยอยู่เป็นประจำ

ด้วยเหตุผลใดๆ ก็ตามที่มีไปประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ ดังนั้น ผู้มาเยือน จึงหมายถึงผู้เดินทาง 2 ประเภท คือ

1. นักท่องเที่ยว (Tourist) คือ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราวที่พำนักอยู่ในประเทศที่มาเยือนไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง

2. นักทัศนาจร (Excursionist) คือ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราว และอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง

ภาพที่ 38 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยและชาวต่างชาติจำแนกตามภูมิภาคในปี 2562

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

โดยการกระจุกเหล่านี้ นำมาซึ่งการศึกษาวิเคราะห์กลุ่มจังหวัดการท่องเที่ยว โดยนำรายได้จากการท่องเที่ยวมาศึกษาในเชิงความสัมพันธ์กับพื้นที่เพื่อนำไปสู่หนึ่งในแนวทางของการแก้ไขปัญหาของการกระจุกตัวของจำนวนและรายได้จากการท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้ภาคการท่องเที่ยวที่เป็นเครื่องยนต์หลักของเศรษฐกิจไทยเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ต่อไป

การวิเคราะห์กลุ่มจังหวัดการท่องเที่ยว (Tourism Cluster)

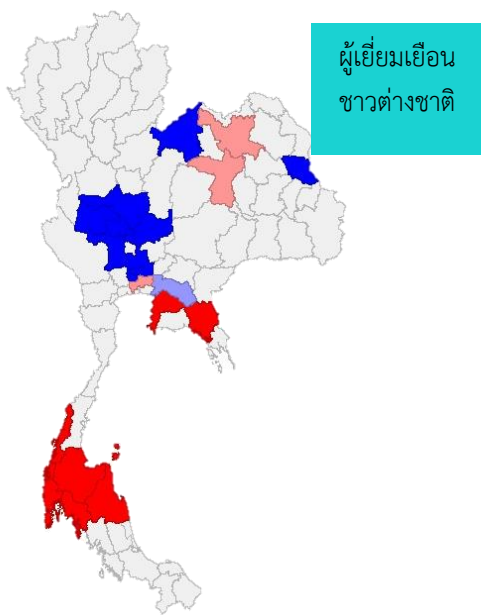
เพื่อที่จะวิเคราะห์ว่าแต่ละจังหวัดในประเทศไทยมีความสัมพันธ์ในเชิงการท่องเที่ยวเป็น Cluster หรือไม่ ในที่นี้ทำการศึกษาโดยพิจารณาจากรายได้ต่อหัวจากการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัดว่ามีความแตกต่างจากจังหวัดใกล้เคียงอย่างไร โดยอาศัยเครื่องมือ LISA (Local Indicators of Spatial Association) เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียงกันว่ามียอดรายได้ต่อหัวของนักท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่

ในที่นี้ อาศัยข้อมูลรายได้ต่อหัวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยและผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติของปี 2562 ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งเป็นปีก่อนสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้เห็นถึงศักยภาพในเชิงการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัดในประเทศไทยในช่วงที่สถานการณ์การท่องเที่ยวเป็นปกติ

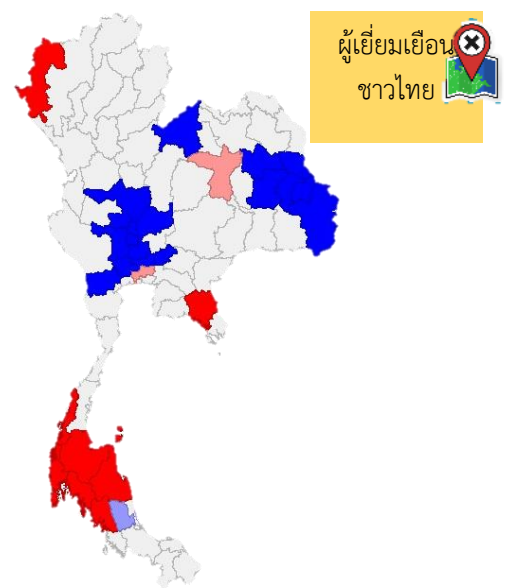
ผลการศึกษา

พบว่า การกระจายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยวระหว่างกลุ่มจังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวจากการท่องเที่ยวสูง ค่อนข้างกระจุกตัวในพื้นที่ภาคใต้ตอนกลาง ภาคตะวันออก และภาคเหนือในกรณีไทยเที่ยวไทย แต่สำหรับกรณีของชาวต่างชาติจะมีเพียงพื้นที่ภาคใต้ตอนกลาง และภาคตะวันออกเท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่ายังมีลักษณะของกลุ่ม Cluster การท่องเที่ยวที่ยังไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของไทยที่กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ จึงเป็นโอกาสของการพัฒนาการท่องเที่ยวในการสร้างความเชื่อมโยง (Clustering) ของการท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดให้มากขึ้นได้ในอนาคต

- **High-High** หมายถึง รายได้ต่อหัวจากผู้เยี่ยมเยือนในจังหวัดนั้นสูงและรายได้ต่อหัวจากผู้เยี่ยมเยือนในจังหวัดข้างเคียงสูงด้วย
- **Low-Low** หมายถึง รายได้ต่อหัวจากผู้เยี่ยมเยือนในจังหวัดนั้นต่ำและรายได้ต่อหัวจากผู้เยี่ยมเยือนในจังหวัดข้างเคียงต่ำด้วย
- **Low-High** หมายถึง รายได้ต่อหัวจากผู้เยี่ยมเยือนในจังหวัดนั้นต่ำ แต่รายได้ต่อหัวจากผู้เยี่ยมเยือนในจังหวัดข้างเคียงสูง
- **High-Low** หมายถึง รายได้ต่อหัวจากผู้เยี่ยมเยือนในจังหวัดนั้นสูง แต่รายได้ต่อหัวจากผู้เยี่ยมเยือนในจังหวัดข้างเคียงต่ำ
- **Not Significant** หมายถึง รายได้ต่อหัวจากผู้เยี่ยมเยือนในจังหวัดนั้นและในจังหวัดข้างเคียงไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

ภาพที่ 39 การเปรียบเทียบรายได้ต่อหัวจากผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ ปี 2562
ด้วยวิธี Univariate LISA (คำนวณจากรายได้ต่อหัวในรูป log scale)

ภาพที่ 40 การเปรียบเทียบรายได้ต่อหัวจากผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ปี 2562
ด้วยวิธี Univariate LISA (คำนวณจากรายได้ต่อหัวในรูป log scale)

จากภาพที่ 39 และ 40 จะเห็นได้ว่าจังหวัดหัวเมือง เช่น กรุงเทพฯ และขอนแก่น เป็นจังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวจากการท่องเที่ยวสูงทั้งจากผู้เยี่ยมเยือนไทยและผู้เยี่ยมเยือนต่างชาติ แต่จังหวัดโดยรอบยังมีรายได้จากการท่องเที่ยวที่ต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคใต้ ภูเก็ต พังงา กระบี่ ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช เป็นกลุ่มที่รายได้ต่อหัวจากการท่องเที่ยวสูงทั้งจากชาวไทยและชาวต่างชาติ แต่จังหวัดที่ห่างออกมา เช่น ตรัง และจังหวัดโดยรอบ จะมีรายได้ต่อหัวจากการท่องเที่ยวสูงเฉพาะชาวไทยเท่านั้น และหากขยายต่อมาที่จังหวัดพัทลุงจะพบว่าเป็นจังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวจากการท่องเที่ยวโดยเฉพาะจากชาวไทยต่ำกว่าจังหวัดโดยรอบอย่างชัดเจน สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก เช่น ชลบุรีและจังหวัดโดยรอบ เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวจากการท่องเที่ยวจากชาวต่างชาติสูง ในขณะที่ฉะเชิงเทราซึ่งอยู่ติดกันมีรายได้ต่อหัวต่ำกว่าอย่างชัดเจน กลุ่มจังหวัดภาคอีสาน มีเพียงจังหวัดขอนแก่นที่มีรายได้ต่อหัวจากการท่องเที่ยวสูงกว่าจังหวัดโดยรอบอย่างชัดเจนจากทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ส่วนจังหวัดอื่น ๆ ส่วนใหญ่ยังไม่มีกลุ่มจังหวัดที่ทำรายได้ต่อหัวจากการท่องเที่ยวได้มากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จังหวัดเลยและมุกดาหารและจังหวัดใกล้เคียงเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวจากการท่องเที่ยวของทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติต่ำอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งๆ พื้นที่ของ 2 กลุ่มจังหวัดนี้ก็มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเช่นกัน และสำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ยังไม่มีคลัสเตอร์ของกลุ่มจังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวจากการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กันมากนัก มีเพียงจังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดโดยรอบที่สามารถสร้างรายได้ต่อหัวจากการท่องเที่ยวของชาวไทยได้สูงเท่านั้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การส่งเสริมการท่องเที่ยวในลักษณะคลัสเตอร์กลุ่มจังหวัดเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้ขยายวงกว้างออกไป ซึ่งโอกาสในการพัฒนากลุ่มจังหวัดเพื่อการท่องเที่ยวของไทยยังมีอีกมาก อาทิ

1. การยกระดับพื้นที่ที่มีศักยภาพโดยรอบจังหวัดหัวเมือง เช่น กรุงเทพฯ และขอนแก่นซึ่งจังหวัดรอบข้างยังได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวต่ำกว่าอย่างชัดเจน
2. ควรส่งเสริมการท่องเที่ยวไปสู่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนล่างที่มีศักยภาพ เพื่อเปิดตลาดใหม่และลดการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดเดิม
3. ควรสร้างคลัสเตอร์เพื่อเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคอีสานและภาคเหนือที่มีศักยภาพ ซึ่งปัจจุบันยังไม่ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวมากนัก
4. ในภาพรวมจะเห็นว่ายังมีจังหวัดจำนวนมากที่ไม่มีความสัมพันธ์ในเชิงรายได้จากการท่องเที่ยวกับจังหวัดข้างเคียง จึงควรสนับสนุนการท่องเที่ยวในลักษณะที่เป็นคลัสเตอร์กลุ่มจังหวัดให้แพร่หลายในวงกว้างมากยิ่งขึ้น

บทสรุป

ภาคการท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรมที่เติบโตได้ดี และสร้างรายได้มูลค่ามหาศาลในแต่ละปีให้กับเศรษฐกิจไทยมาโดยตลอด และยังเป็นกลไกหนึ่งที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจในแต่ภูมิภาค สร้างอาชีพ และก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่น แต่เมื่อเกิดปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ขึ้น และทำให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบค่อนข้างมากเนื่องจากการพึ่งพารายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติสูง ซึ่งก็ไม่ใช่เรื่องผิด อย่างไรก็ตาม การที่ประเทศหารายได้ได้มาก ไม่ว่าแหล่งรายได้จะมาจากการส่งออกสินค้า การลงทุนในต่างประเทศ การท่องเที่ยว หรือวิธีอื่น ๆ นั้นถือเป็นเรื่องที่ดีอยู่แล้ว แต่ประเด็นสำคัญคือการรักษาเสถียรภาพของรายได้ที่เข้ามา พร้อมกับรายได้นั้นกระจายไปสู่ผู้รับผลประโยชน์อย่างทั่วถึง ซึ่งหนึ่งในแนวทางที่สำคัญที่รักษาเสถียรภาพของรายได้พร้อมกับกระจายรายได้ คือการทำให้นักท่องเที่ยวที่กระจายตัวไปยังพื้นที่ข้างเคียง เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเที่ยวนานขึ้น ก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นจ่ายต่อคนต่อทริป รวมไปถึงการแก้ปัญหาการรับนักท่องเที่ยวที่เกินขีดความสามารถของจังหวัดท่องเที่ยวหลัก โดยใช้วิธีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะกลุ่มจังหวัดการท่องเที่ยว (Tourism Cluster) ที่เน้นเชื่อมโยงพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอยู่พร้อมกับการเพิ่มศักยภาพให้กับจังหวัดข้างเคียง ซึ่งวิธีนี้จะเป็อีกหนึ่แนวทางที่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ได้อีกด้วย

วิกฤตเศรษฐกิจศรีลังกา และนัยยะต่อเศรษฐกิจไทย¹⁶

บทสรุปผู้บริหาร

○ ปัญหาเศรษฐกิจศรีลังกาสืบเนื่องมาจากสงครามกลางเมืองที่ต่อเนื่องยาวนานถึง 26 ปี รวมถึงการที่รัฐบาลศรีลังกาได้มีการกู้เงินจากต่างประเทศมาเพื่อลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานจำนวนมาก ส่งผลให้ศรีลังกามีความเปราะบางต่อภาคเงินตราต่างประเทศ อีกทั้ง เมื่อประสบกับวิกฤตโควิด-19 ที่ทำให้ศรีลังกาขาดรายได้จากภาคการท่องเที่ยว จึงยิ่งทำให้ปัญหาที่ศรีลังกาขาดแคลนเงินตราต่างประเทศเพื่อมาใช้ชำระหนี้ต่างประเทศหนักขึ้นไปอีก

○ อย่างไรก็ตาม สำหรับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจศรีลังกาต่อวิกฤตเศรษฐกิจไทย คาดว่ามีผลกระทบไม่มากนัก เนื่องจากประเทศไทยมีความสัมพันธ์ทั้งทางด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับศรีลังกาที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ

○ ในแง่ของวิกฤตเศรษฐกิจที่ศรีลังกากับเผชิญอยู่ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยถือว่ามีโอกาสน้อยที่จะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจดังเช่นประเทศศรีลังกาขึ้น เนื่องจากเศรษฐกิจไทยยังมีเสถียรภาพที่ดีกว่าศรีลังกาทั้งประเด็นของเงินทุนสำรองระหว่างประเทศที่อยู่ในระดับที่สูง ค่าเงินบาทที่มีเสถียรภาพ สัดส่วนหนี้สาธารณะยังอยู่ในกรอบวินัยการเงินการคลัง ความน่าเชื่อถือของประเทศที่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ดีอยู่ สะท้อนพื้นฐานเศรษฐกิจด้านต่างประเทศและระบบการเงินของไทยที่ยังมีความเข้มแข็ง ซึ่งจะสามารถรองรับความผันผวนของเศรษฐกิจการเงินโลกได้

○ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังคงต้องเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล ยุกระดับภาคการผลิตให้สามารถผลิตสินค้าเทคโนโลยีขั้นสูงที่เป็นที่ต้องการของตลาดโลกให้ได้ ตลอดจนถึงการส่งเสริม R&D หรือการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้ประเทศไทยมีองค์ความรู้ในการสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เป็นของตัวเอง อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้ในอนาคตต่อไป นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มโอกาสในการยกระดับรายได้ของประเทศไทยเข้าสู่ประเทศที่มีระดับรายได้สูงได้อีกด้วย เพื่อให้ถ้าหากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจครั้งใหม่ในอนาคต ประเทศไทยจะสามารถรับมือกับวิกฤตดังกล่าวได้โดยไม่รับผลกระทบมากนัก

1. บทนำ

ปัญหาเศรษฐกิจศรีลังกาสืบเนื่องมาจากสงครามกลางเมืองในประเทศที่ต่อเนื่องยาวนานถึง 26 ปี¹⁷ (พ.ศ. 2526 – 2552) ทำให้ประเทศศรีลังกาไม่มีการพัฒนาอุตสาหกรรม และพึ่งพาสินค้าส่งออกพื้นฐานเป็นหลัก เช่น ชา เครื่องนุ่งห่ม รวมถึงการท่องเที่ยว อีกทั้งรัฐบาลศรีลังกาได้มีการกู้เงินจากต่างประเทศมาเพื่อลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเป็นจำนวนมาก ทำให้ประเทศศรีลังกามีความเปราะบางต่อภาคเงินตราต่างประเทศ

¹⁶ ผู้เขียน : นายศิรพล ฤทธิประศาสน์ เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ นายรพฐติสมบัติ ปานกุล เศรษฐกรปฏิบัติการ และนางสาวกัญดา สุขสารท เศรษฐกรปฏิบัติการ ส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจการเงินและต่างประเทศ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ ดร. ปาริฉัตร คลังทอง ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจการเงินและต่างประเทศ สำหรับข้อเสนอแนะ บทความเห็นนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ไม่ได้สะท้อนความเห็นของหน่วยงาน

¹⁷ บัณฑิต นิถาวร. (13 กันยายน 2564). ศรีลังกา จากโควิดสู่วิกฤตการเงิน. กรุงเทพธุรกิจ. <https://www.bangkokbiznews.com/business/1004331>

เป็นอย่างมาก ต่อมา เมื่อมีการแพร่ระบาดโควิด-19 เกิดขึ้น รัฐบาลศรีลังกามีความจำเป็นต้องใช้เงินในการเยียวยา และกระตุ้นเศรษฐกิจ รวมถึงจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้หนี้ของรัฐบาลศรีลังกาเพิ่มสูงขึ้นไปอีก โดยในปี 2021 หนี้ต่างประเทศของศรีลังกาสูงถึงร้อยละ 60 ของจีดีพี และเริ่มขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ประมาณไตรมาสละ 1 พันล้านดอลลาร์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเงินสำรองระหว่างประเทศ นอกจากนี้เอง การแพร่ระบาดของโควิด-19 ยังทำให้ประเทศศรีลังกาขาดรายได้จากภาคการท่องเที่ยวไปด้วย ซึ่งส่งผลให้ศรีลังกาขาดแคลนเงินตราต่างประเทศเพื่อมาใช้ชำระหนี้ต่างประเทศ โดยศรีลังกาพึ่งพาการท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 10.4 ของจีดีพี (ข้อมูลเมื่อปี 2562 ซึ่งเป็นช่วงก่อนที่โควิด-19 แพร่ระบาด)

2. สถานการณ์ทั่วไปของวิกฤตเศรษฐกิจศรีลังกา

ในปัจจุบัน ศรีลังกากำลังเผชิญวิกฤตเศรษฐกิจครั้งเลวร้ายที่สุดในรอบหลายสิบปี ประชาชนจำนวนประมาณ 22 ล้านคนกำลังเผชิญกับภาวะขาดแคลนอาหารอย่างรุนแรง รวมถึงการขาดแคลนเชื้อเพลิง ยา รักษาโรค และสิ่งของที่จำเป็นอย่างหนัก¹⁸ ศรีลังกากำลังประสบกับอัตราเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้นเป็นประวัติการณ์ โดยล่าสุดอัตราเงินเฟ้อศรีลังกาเดือน เม.ย. 65 อยู่ที่ร้อยละ 29.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน และรัฐบาลต้องใช้วิธีตัดไฟวันละกว่าสิบชั่วโมงเนื่องจากประสบปัญหาการขาดแคลนเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า และเพื่อลดรายจ่ายของภาครัฐ อีกทั้ง ยังมีการชุมนุมประท้วงรัฐบาลศรีลังกาทั่วประเทศ เนื่องจากประชาชนไม่พอใจการบริหารประเทศโดยรัฐบาลของตระกูลราชปักษา รวมถึงมีการเผาทำลายบ้านพักของเหล่านักการเมืองฝ่ายบริหารหลายแห่ง

นอกจากนี้ ทางธนาคารกลางศรีลังกาได้กล่าวว่า ขณะนี้ยังคงเป็นไปไม่ได้ที่จะชำระหนี้ต่างประเทศ เนื่องจากมีความจำเป็นที่ต้องเก็บเงินสดสำรองระหว่างประเทศไว้เพื่อใช้ซื้อสินค้านำเข้าที่สำคัญ อาทิ เชื้อเพลิง โดยสำนักข่าวรอยเตอร์รายงาน¹⁹ ปริมาณเงินสดสำรองของศรีลังกาลดลงอย่างรวดเร็วมากกว่า 2 ใน 3 ในช่วงสองปีที่ผ่านมา สืบเนื่องจากการระบาดของโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยวซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ ประกอบกับการก่อหนี้ของรัฐบาล อีกทั้ง ทางสำนักข่าว AP ได้รายงาน²⁰ ศรีลังกามีหนี้ต่างประเทศที่จะต้องจ่ายคืนประมาณ 25,000 ล้านดอลลาร์ภายในระยะเวลา 5 ปีข้างหน้า และเฉพาะในปี 2565 ก็ถึงกำหนดจะต้องชำระคืนประมาณ 7,000 ล้านดอลลาร์

¹⁸ Timeline of Sri Lanka's worst economic crisis since independence. (2022, April 13). Al Jazeera. <https://www.aljazeera.com/news/2022/4/13/timeline-of-sri-lankas-worst-economic-crisis-since-independence>

¹⁹ Jayasinghe, U., & Rosario, J. D. (2022, April 12). Sri Lanka unilaterally suspends external debt payments, says it needs money for essentials. Reuters. <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/sri-lanka-temporarily-suspend-foreign-debt-payments-c-bank-governor-2022-04-12/>

²⁰ Francis, K., & Mallawarachchi, B. (2022, April 19). Sri Lankan president admits mistakes led to economic crisis. AP NEWS. <https://apnews.com/article/business-biden-cabinet-sri-lanka-mahinda-rajpaksac85718a88d4ff03d2a72f969eb595afa>

3. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย

ทางด้านมูลค่าการค้ารวมระหว่างไทยกับศรีลังกา ในปี 2564 มีมูลค่าประมาณ 428.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (13,517 ล้านบาท) โดยแบ่งเป็นการส่งออกมูลค่า 360.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (11,346 ล้านบาท) ด้านการนำเข้า มีมูลค่ารวม 68.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2,171 ล้านบาท) ทั้งนี้ จากมูลค่าการส่งออกที่มูลค่ามากกว่านำเข้าอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ไทยถือเป็นประเทศผู้ส่งออกโดยสุทธิกับประเทศศรีลังกาอย่างต่อเนื่อง

ด้านการส่งออก ในปี 2564 ประเทศศรีลังกาเป็นตลาดส่งออกของไทยอันดับที่ 47 โดยการส่งออกของไทยไปยังตลาดศรีลังกามีสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.13 ของมูลค่าการส่งออกรวม ทั้งนี้ สินค้าส่งออก 5 อันดับแรก ได้แก่ ยางพารา เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ ผ้าผืน เม็ดพลาสติก และอัญมณีและเครื่องประดับ

ตารางที่ 16 สินค้าส่งออก 10 อันดับแรกของประเทศไทยไปสู่ประเทศศรีลังกา

ชื่อสินค้า	มูลค่า : ล้านเหรียญสหรัฐ		
	2562	2563	2564
- ยางพารา	20.85	16.29	43.28
- เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องจักรกล	13.10	19.54	29.68
- ผ้าผืน	41.24	26.68	28.24
- เม็ดพลาสติก	15.26	13.54	25.82
- อัญมณีและเครื่องประดับ	10.31	11.99	15.84
- ปลาแห้งและส่วนต่าง ๆ แห้ง ใสเกลื้อหรือรมควัน	31.78	21.81	14.83
- ผลิตภัณฑ์ยาง	9.89	9.31	14.03
- น้ำตาลทราย	37.48	12.31	12.52
- เคมีภัณฑ์	11.38	10.84	11.72
- เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	17.63	19.92	11.68
รวม 10 รายการ	208.91	162.24	207.65
อื่น ๆ	167.24	140.48	153.16
รวมทั้งสิ้น	376.15	302.72	360.81

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์

ด้านการนำเข้า ในปี 2564 ศรีลังกาเป็นแหล่งนำเข้าของไทยอันดับที่ 84 โดยไทยนำเข้าจากศรีลังกา คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.03 ของมูลค่าการนำเข้ารวม ทั้งนี้ มีสินค้านำเข้า 5 อันดับแรก ได้แก่ เครื่องเพชรพลอยและอัญมณีฯ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เสื้อผ้าสำเร็จรูป พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช และผ้าผืน

ตารางที่ 17 สินค้านำเข้า 10 อันดับแรกจากประเทศศรีลังกามาสู่ประเทศไทย

ชื่อสินค้า	มูลค่า : ล้านบาท		
	2562	2563	2564
- เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ	33.88	24.15	37.00
- เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	4.96	3.99	4.94
- เสื้อผ้าสำเร็จรูป	7.87	5.65	4.91
- พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช	7.40	5.74	3.83
- ผ้าผืน	3.08	1.07	2.70
- สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่งสำเร็จรูป	3.98	3.48	2.62
- ลวดและสายเคเบิล	3.48	3.81	2.47
- เคมีภัณฑ์	0.74	0.83	1.63
- กาแฟ ชา เครื่องเทศ	1.73	1.00	1.33
- ด้ายและเส้นใย	1.25	0.78	1.15
รวม 10 รายการ	68.36	50.51	62.58
อื่น ๆ	10.63	22.21	5.47
รวมทั้งสิ้น	78.99	72.72	68.05

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์

จากตารางที่ 16 และ 17 พบว่าประเทศไทยมีความสัมพันธ์ทางการค้ากับประเทศศรีลังกาที่น้อยมาก และประเทศศรีลังกาถือว่าไม่ใช่ประเทศคู่ค้าหลักของประเทศไทย จึงทำให้ผลกระทบทางการส่งออก และการนำเข้าระหว่างประเทศไทยและประเทศศรีลังกามีจำกัดจากวิกฤตเศรษฐกิจศรีลังกา

ด้านการลงทุน ศรีลังกามียอดคงค้างเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ในประเทศไทยต่ำมาก โดยไม่พบข้อมูล FDI ของศรีลังกาในประเทศไทย รวมถึง ประเทศไทยก็มีการลงทุนโดยตรงในประเทศศรีลังกาต่ำมากเช่นกัน โดยไม่พบข้อมูล FDI ของไทยในศรีลังกา (อ้างอิงข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย) โดยรวมแล้วประเทศไทยมีความสัมพันธ์ทางการลงทุนกับประเทศศรีลังกาที่น้อย จึงทำให้ประเทศไทยจะไม่ได้รับผลกระทบด้านการลงทุนมากนักการที่ประเทศศรีลังกาเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจ

ด้านการท่องเที่ยว โดยในปี 2564 มีจำนวนนักท่องเที่ยวจากศรีลังกาเพียงจำนวน 576 คน จากนักท่องเที่ยวทั้งหมดประมาณ 4.27 แสนคน จึงทำให้ภาคการท่องเที่ยวไทยจะไม่ได้รับผลกระทบมากนักจากการที่ประเทศศรีลังกาเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจ

โดยสรุปแล้ว ประเทศไทยถือว่ามีความเกี่ยวข้องทางเศรษฐกิจกับประเทศศรีลังกาไม่มากนัก ดังนั้นการส่งผ่านผลกระทบทางเศรษฐกิจจากประเทศศรีลังกาที่กำลังเผชิญวิกฤตเศรษฐกิจมาสู่ประเทศไทย จึงส่งผลกระทบต่อมาได้น้อย

4. เปรียบเทียบเสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและประเทศศรีลังกา

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบเสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและประเทศศรีลังกา

ร้อยละ	ไทย				ศรีลังกา			
	2562	2563	2564	2565f	2562	2563	2564	2565f
อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP growth)	2.3	-6.1	1.6	3.5	2.3	-3.6	3.7	2.4
หนี้สาธารณะต่อจีดีพี	60.17 (ก.พ. 2565)				119 (ธ.ค. 2564)			
ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อจีดีพี (ไตรมาส 4 ปี 2564)	-1.84				-4.6			
ทุนสำรองระหว่างประเทศ (ธ.ค. 2564, ล้านดอลลาร์)	245,997				2,362			
ทุนสำรองระหว่างประเทศต่อการนำเข้า (ไตรมาส 4 ปี 2564)	9.5				1.46			
อัตราเงินเฟ้อ (เม.ย. 2565)	4.7				29.8			
ความน่าเชื่อถือของประเทศ (Moody's)	Baa1				C			
ความน่าเชื่อถือของประเทศ (Fitch)	BBB+				C			
ดุลการคลังต่อจีดีพี (ไตรมาส 3 ปี 2564)	0.1				-11.1			
อัตราแลกเปลี่ยน (YTD ณ สิ้นเดือน มี.ค. 65, ดอลลาร์สหรัฐ)	+0.02				-46.39			
หมายเหตุ: ค่าเงินสกุลต่างๆ เครื่องหมาย + คือแข็งค่าขึ้น และเครื่องหมาย - คืออ่อนค่าลง เมื่อเทียบกับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ สำหรับประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2565 เป็นประมาณการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลังรอบ เม.ย. 65 สำหรับประมาณการเศรษฐกิจศรีลังกาปี 2565 เป็นประมาณการจากธนาคารพัฒนาเอเซียรอบ เม.ย. 65								

จากตารางที่ 18 จะสังเกตได้ว่า เศรษฐกิจไทยยังมีเสถียรภาพที่ดีกว่าศรีลังกา ทั้งประเด็นของเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ ที่อยู่ในระดับที่สูง ค่าเงินบาทที่มีเสถียรภาพ สัดส่วนหนี้สาธารณะยังอยู่ในกรอบวินัยการเงินการคลัง รวมทั้งระดับความน่าเชื่อถือของประเทศที่อยู่ในระดับดีกว่มาก สะท้อนพื้นฐานเศรษฐกิจด้านต่างประเทศและระบบการเงินของไทยที่ยังมีความเข้มแข็ง ซึ่งจะสามารถรองรับความผันผวนของเศรษฐกิจโลกได้ และมีโอกาสน้อยที่จะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจดังเช่นประเทศศรีลังกาขึ้น

5. บทส่งท้าย

มองวิกฤตเศรษฐกิจศรีลังกาแล้วย้อนกลับมามองเศรษฐกิจไทย แม้ว่าประเทศไทยจะมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่สูงกว่าประเทศศรีลังกา อย่างไรก็ตาม ถ้าหากประเทศไทยยังไม่เร่งยกระดับภาคการผลิตของประเทศให้สามารถผลิตสินค้าเทคโนโลยีขั้นสูงที่เป็นที่ต้องการของตลาดโลกได้ อาทิ เซมิคอนดักเตอร์ ชิป ประมวลผลในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ สมาร์ทโฟน เครื่องจักรอัตโนมัติ ฮาร์ดดิสก์จำพวก Solid State Drive แบตเตอรี่รถยนต์ไฟฟ้า ตลอดจนถึง การส่งเสริม R&D หรือการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้ประเทศไทยมีองค์ความรู้ในการสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เป็นของตัวเอง ไม่ใช่เป็นเพียงแค่ผู้รับจ้างการผลิต หรือเป็นเพียงผู้รับเหมาช่วงจากผู้ประกอบการต่างชาติ ในอนาคตประเทศไทยอาจจะเสียความสามารถในการแข่งขันอย่างเป็นอย่างมาก และเสียโอกาสในการยกระดับรายได้ของประเทศไทย ส่งผลให้ถ้าหากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจครั้งใหม่ในอนาคต ประเทศไทยอาจเผชิญกับปัญหาเช่นเดียวกันกับประเทศศรีลังกา

เจาะลึกการท่องเที่ยวไทย: พื้นตัวแล้วหรือยัง²¹

บทสรุปผู้บริหาร

- ภาคการท่องเที่ยวของไทยมีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างมาก สะท้อนจากรายได้จากจากท่องเที่ยวในปี 2562 อยู่ที่ 3.0 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.8 ของ GDP นอกจากนี้ ยังช่วยให้เกิดการจ้างงานภายในประเทศด้วย โดยในปี 2562 พบว่ามีจำนวนแรงงานในที่เกี่ยวข้องกับภาคการท่องเที่ยวมีจำนวน 4.4 ล้านคน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.6 ของการจ้างงานทั้งหมด
- ในปี 2563-2564 ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา -2019 ทำให้ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยชะลอตัวอย่างชัดเจน อย่างไรก็ดี ในช่วง 5 เดือนแรกของปี 2565 การท่องเที่ยวของไทยมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น สะท้อนจากตัวเลขเบื้องต้นที่รายงานโดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาว่ามีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทยแล้วจำนวน 1.1 ล้านคน (วันที่ 1 มกราคม - 20 พฤษภาคม 2565) แม้จะอยู่ในระดับต่ำกว่าช่วงก่อนการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 แต่ถือว่าเป็นตัวเลขที่สูงกว่าทั้งปี 2564 ที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเพียง 4.3 แสนคน สอดคล้องกับจำนวนผู้เยี่ยมเยือนไทยในช่วง 4 เดือนแรกปี 2565 อยู่ที่ 62.7 ล้านคน ขยายตัวจากช่วงเดียวกันปีก่อนที่ร้อยละ 87.60 ทั้งนี้ คาดว่าในปี 2565 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทย อยู่ที่ 6.1 ล้านคน
- สำหรับปัจจัยสนับสนุนของการท่องเที่ยวของไทย ได้แก่ 1) ประเทศไทยมีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยว (ที่ตั้งที่เป็นจุดยุทธศาสตร์ และศูนย์กลางการขนส่งภายในภูมิภาค ความพร้อมทางด้านแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในทุกกลุ่ม ความพร้อมในด้านขีดความสามารถทางด้านการแข่งขันในด้านการท่องเที่ยว) และ 2) นโยบายภาครัฐ เช่น เราเที่ยวด้วยกัน ทวีร์เที่ยวไทย เป็นต้น ขณะที่ปัจจัยกดดันของการท่องเที่ยวของไทย ได้แก่ 1) ความเสี่ยงต่อความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต 2) การดำเนินนโยบายการเดินทางต่างประเทศของประเทศต้นทาง เพื่อควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 3) ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน รวมถึงมาตรการคว่ำบาตรรัสเซียโดยหลายประเทศ 4) ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 5) ปัญหาเรื่องทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และ 6) ภาคการท่องเที่ยวของไทยยังมีปัญหาในส่วนของโครงสร้างที่ไม่สมดุล
- ข้อเสนอแนะนโยบายที่จะช่วยขับเคลื่อนภาคการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ 1) ผลักดันการท่องเที่ยวให้มีกระจายตัวสู่เมืองรองเพิ่มมากขึ้น 2) ขยายฐานตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมในทุกกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการเฉพาะ โดยมุ่งเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปยังอุตสาหกรรมบริการที่มีคุณภาพสูง 3) ส่งเสริมให้เกิด Greatest Change ด้วย Soft Power of Thailand ตามแนวทาง 5F : 4M คือ Food Film Fashion Festival Fight Music Museum

²¹ ผู้เขียน : นางสาวกาญจนา จันทร์ชิต เศรษฐกรชำนาญการ นางสาวพิมพ์พารณีย์ สุทธหลวง เศรษฐกรปฏิบัติการ นางสาวธัญลักษณ์ โกษาเสวียง เศรษฐกร และนายศุภชัย ธรรมสุปรีย์ นักศึกษาฝึกงาน ส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ นายณัฐพล ศรีพจนารัตน์ ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อเสนอแนะนี้ บทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ไม่ได้สะท้อนความเห็นของหน่วยงาน

Master และ Meta และ 4) พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยวเมืองรองให้มีความพร้อมที่รองรับนักท่องเที่ยว

1. บทนำ ภาคการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญ

ภาคการท่องเที่ยวถือเป็นเครื่องยนต์หลักที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยตลอดหลายปีที่ผ่านมา โดยในปี 2562 รายได้จากการท่องเที่ยวอยู่ที่ 3.0 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 17.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) โดยแบ่งเป็นรายได้ของการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวต่างชาติมูลค่า 1.91 ล้านล้านบาท และรายได้จากการท่องเที่ยวภายในประเทศ 1.08 ล้านล้านบาท นอกจากนี้บริการทางการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง อาทิ ธุรกิจโรงแรมและที่พัก ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจการขนส่ง ยังช่วยให้เกิดการจ้างงานภายในประเทศอีกด้วย โดยในปี 2562 พบว่ามีแรงงานเกี่ยวข้องกับภาคการท่องเที่ยว จำนวน 4.4 ล้านคน จากจำนวนแรงงานทั้งหมด 37.6 ล้านคน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.6 ของการจ้างงานทั้งหมด โดยเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของการจ้างงานในสาขาต่าง ๆ ของภาคการท่องเที่ยว พบว่าสาขาการบริการอาหารและเครื่องดื่มมีสัดส่วนร้อยละ 52.3 ของสาขาการท่องเที่ยวทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ สาขาการบริการโรงแรมและที่พัก และสาขาการขนส่งผู้โดยสารทางรถยนต์ที่มีสัดส่วนเท่ากันที่ร้อยละ 12.96 ของสาขาการท่องเที่ยวทั้งหมด

อย่างไรก็ดี ในช่วงต้นปี 2563 การท่องเที่ยวได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ทำให้ทั่วโลกมีการออกมาตรการจำกัดการเดินทาง โดยในส่วนของประเทศไทย ภาครัฐมีการประกาศล็อกดาวน์เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้ในช่วงไตรมาส 2 และ 3 ของปี 2563 ไม่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย และแม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 จะมีแนวโน้มที่ดีขึ้นจนทำให้ไตรมาส 4 ปี 2563 ได้มีการอนุญาตให้นักท่องเที่ยวต่างชาติประเภท Special Tourist VISA (STV) เดินทางเข้าประเทศไทยได้ แต่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาเที่ยวไทยได้เพียง 10,822 คน ส่งผลให้ในปี 2563 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย 6.7 ล้านคน ลดลงจากปี 2562 ถึงร้อยละ -83.2 ต่อปี และมีรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติเพียง 3.3 แสนล้านบาท ลดลงร้อยละ -82.6 ต่อปี ซึ่งเป็นการหดตัวสูงสุดเป็นประวัติการณ์ และจากที่เคยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติถึง 1.91 ล้านล้านบาทในปี 2562 ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เศรษฐกิจไทยในปี 2563 หดตัวลงถึงร้อยละ -6.2 ต่อปี

ตาราง 19 : สัดส่วนรายได้การท่องเที่ยวต่อ GDP และส่วนแบ่งการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวภายในประเทศและต่างประเทศของแต่ละประเทศปี 2019

Country	Share Tourism to GDP 2019 (%)	Proportion of tourism sector 2019		Real GDP (%)	
		International	Domestic	2019	2020
Maldives	52.6	93	7	6.9	-33.5
Philippines	22.5	16	84	6.1	-9.6
Thailand	17.8	70	30	2.2	-6.2
Portugal	17.1	59	41	2.7	-8.4
Spain	14.1	57	43	2.1	-10.8
Italy	13.1	24	76	0.5	-9.0
China (Hong Kong)	12.0	72	28	-1.7	-6.5
Malaysia	11.7	81	19	4.4	-5.6
Singapore	11.1	71	29	1.1	-4.1
United Kingdom	10.1	18	82	1.7	-9.3

ที่มา : กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และ World Travel & Tourism Council

ขณะที่ปี 2564 สถานการณ์การท่องเที่ยวของชาวต่างชาติยังคงได้รับผลกระทบรุนแรงต่อเนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่มีการกลายพันธุ์เป็นสายพันธุ์เดลต้าซึ่งมีความรุนแรงของโรคและสามารถแพร่กระจายได้เร็วขึ้น ทำให้รัฐบาลหลายประเทศยังคงมีการใช้นโยบายจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการใช้นโยบายควบคุมโควิด-19 เป็นศูนย์ (Zero-Covid-19) ของประเทศจีนตั้งแต่เกิดการแพร่ระบาดจนถึงปัจจุบัน ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาเที่ยวไทยเพียง 4.3 แสนคน ลดลงจากปี 2563 ที่ร้อยละ -93.6 ต่อปี ขณะที่ข้อมูลจากข้อมูลของ World Tourism Organization a UN Specialized Agency (UNWTO) ระบุว่าการท่องเที่ยวทั่วโลกก็ยังคงหดตัวสูงที่ร้อยละ -71.0 ซึ่งสอดคล้องกับการท่องเที่ยวภายในประเทศที่ลดลงร้อยละ -55.15

อย่างไรก็ดี ในปี 2565 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น ส่งผลให้รัฐบาลแต่ละประเทศ รวมถึงประเทศไทยได้ผ่อนคลายมาตรการควบคุมโควิดลง ส่งผลให้การท่องเที่ยวมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น จึงเป็นที่มาของการศึกษาในครั้งนี้ว่าภาคการท่องเที่ยวของไทยฟื้นตัวขึ้นแล้วรึยัง รวมถึงแนวโน้มในการขับเคลื่อนภาคการท่องเที่ยวในระยะต่อไปควรอย่างไร จึงจะทำให้ภาคการท่องเที่ยวสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน

2. เจาะลึกสถานการณ์ภาคการท่องเที่ยวของไทยในช่วง 5 เดือนแรกปี 2565

สำหรับการติดตามและประเมินสถานการณ์การท่องเที่ยวของไทย จะสะท้อนจากเครื่องชี้วัดเศรษฐกิจในด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย 2) จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย และ 3) จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางผ่านท่าอากาศยาน 25 สนามบิน

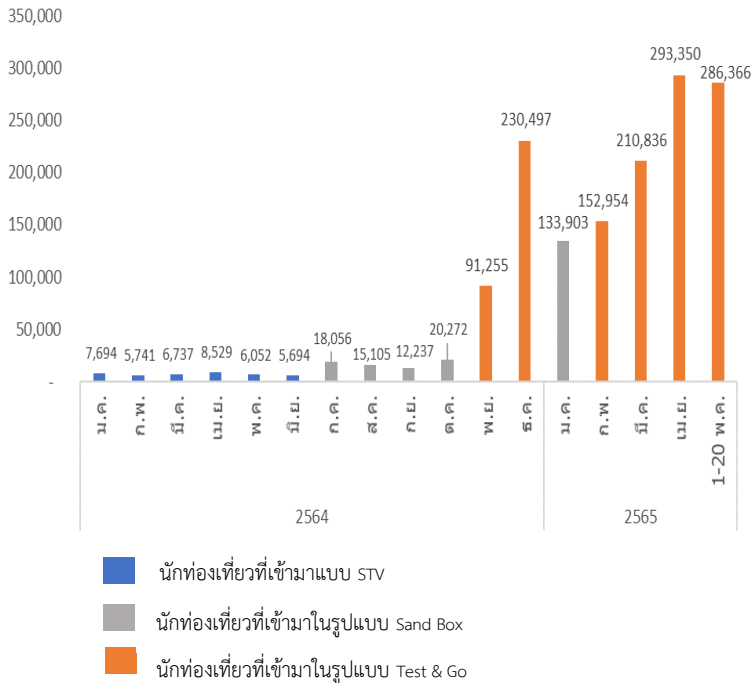
2.1 เจาะลึกสถานการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติในช่วง 5 เดือนแรกปี 2565

- สถานการณ์การท่องเที่ยวของไทยในส่วนของนักท่องเที่ยวต่างชาติในปี 2565 เริ่มส่งสัญญาณของการกลับมาฟื้นตัวอีกครั้ง สะท้อนจากตัวเลขจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ (เบื้องต้น) ที่รายงานโดยกองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 20 พฤษภาคม 2565 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทยแล้วจำนวน 1.1 ล้านคน แม้จะอยู่ในระดับต่ำกว่าช่วงก่อนการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 แต่ถือว่าเป็นตัวเลขที่สูงกว่าทั้งปี 2564 ที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเพียง 4.3 แสนคน โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากมาตรการภาครัฐที่เปิดให้ลงทะเบียน Thailand Pass อีกครั้งในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565 และในวันที่ 1 พฤษภาคม 2565 ได้มีการยกเลิกมาตรการ Test & Go และผ่อนคลายเงื่อนไขการยื่นขอลงทะเบียน Thailand Pass เช่น การลงทะเบียนขอให้แสดงหลักฐานวัคซีนและประกันภัยเท่านั้น จากเดิมที่ต้องมีการแสดงหลักฐานการตรวจหาเชื้อโควิด-19 การจองห้องพัก และอื่น ๆ รวมทั้งลดวงเงินประกันภัย หรือประกันในรูปแบบอื่น ๆ เหลือ 10,000 USD จากเดิม 20,000 USD รวมทั้งการยกเลิกการตรวจหาเชื้อโควิด-19 แบบวิธี RT-PCR เมื่อมาถึงโดยแนะนำให้ตรวจ Self-ATK ระหว่างพำนักแทน ซึ่งมาตรการเหล่านี้จะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องภายในประเทศก็ปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่อง

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่านักท่องเที่ยวต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นชาวยุโรปเป็นสำคัญ อาทิ นักท่องเที่ยวจากสหราชอาณาจักร เยอรมนี และฝรั่งเศส เนื่องจากกลุ่มประเทศยุโรปมีการผ่อนคลายมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมโรคโควิด -19 มากขึ้นและรวดเร็วเมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศอื่น ๆ ขณะที่นักท่องเที่ยวรัสเซียมีสัดส่วนต่อนักท่องเที่ยวรวมลดลงจากช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม 2565 ที่มีสัดส่วนเป็นอันดับ 1 ที่ร้อยละ 10 เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการที่รัสเซียถูกนานาชาติคว่ำบาตรจากการที่รัสเซียโจมตียูเครน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวชาวอินเดียยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการที่มีการทำ Travel Bubble ระหว่างไทยและอินเดียในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2565 ที่ผ่านมา ขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยวจาก

สิงคโปร์ และออสเตรเลีย ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นกันจากการที่ประเทศข้างต้นมีการผ่อนคลายมาตรการเดินทางระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นในช่วงเดือนมีนาคม 2565 เป็นต้นมา

ภาพที่ 41 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในช่วง 5 เดือนแรกปี 65 ตารางที่ 20 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติรายสัญชาติเดือน ม.ค.-เม.ย. 2565

ลำดับ	ประเทศ	จำนวน (คน)	สัดส่วน (%)
1	UK	70,865	9%
2	Germany	62,105	8%
3	Russia	56,042	7%
4	USA	46,860	6%
5	France	46,266	6%
6	India	44,177	6%
7	Australia	34,145	4%
8	Singapore	30,035	4%
9	Israel	24,183	3%
10	China	22,466	3%
	Others	353,899	45%
รวม		791,043	100%

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

หมายเหตุ : * ตัวเลขเบื้องต้นจาก กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

2.2 เจาะลึกสถานการณ์การท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยในช่วง 4 เดือนแรกปี 2565

● สถานการณ์การท่องเที่ยวของไทยในปี 2565 ส่งสัญญาณปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ สะท้อนจากจำนวนผู้เยี่ยมเยือนไทยในช่วง 4 เดือนแรกปี 2565 อยู่ที่ 62.7 ล้านคน ขยายตัวจากช่วงเดียวกันปีก่อนที่ร้อยละ 87.6 โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ภายในประเทศปรับตัวดีขึ้น ประกอบกับการฉีดวัคซีนที่กระจายทั่วถึงมากขึ้น รวมถึงปัจจัยสนับสนุนจากมาตรการภาครัฐในการกระตุ้นการท่องเที่ยว ได้แก่ โครงการเราเที่ยวด้วยกัน และโครงการทัวร์เที่ยวไทย และการกระตุ้นการใช้จ่ายภายในประเทศ (โครงการคนละครึ่ง และโครงการช้อปดีมีคืน)

● ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจำนวนผู้เยี่ยมเยือนเป็นรายภูมิภาคและจังหวัด พบว่า ภาคกลางและภาคตะวันออกมีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนสูงสุด โดยเฉพาะจังหวัดกาญจนบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี อุตรดิตถ์ บุรีรัมย์ และร้อยเอ็ด

ตารางที่ 21 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนรายภูมิภาคในปี พ.ศ. 2563 – 2565 (4 เดือนแรกปี 2565)

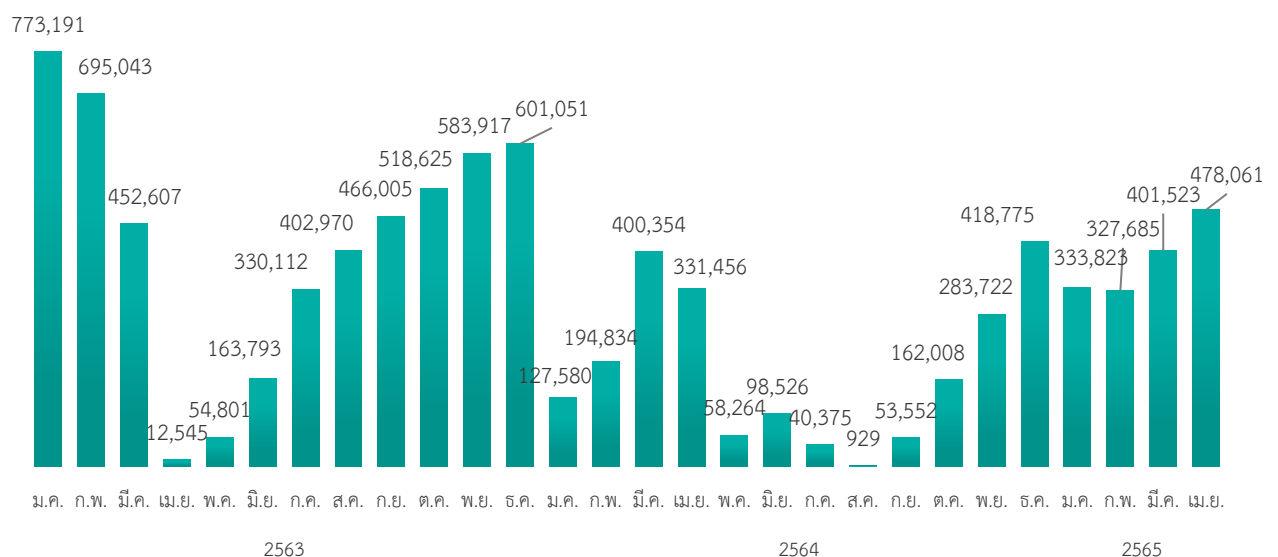
จำนวนผู้เยี่ยมเยือนรายภูมิภาค (หน่วย: ล้านคน)	2562	2563	2564	Q3/64	Q4/64	Q1/65	มี.ค.65	เม.ย.65	4 เดือนแรกปี 2565
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	42.1	23.0	12.9	0.8	5.2	7.2	2.4	2.6	9.8
ภาคเหนือ	30.6	19.3	12.4	0.9	5.6	7.6	2.3	2.6	10.1
ภาคตะวันตก	31.1	19.3	13.1	0.6	6.4	9.1	3.1	3.3	12.4
กทม.	42.1	18.8	11.9	0.8	4.1	7.0	2.4	2.6	9.6
ภาคกลาง	31.5	14.8	8.8	0.3	4.4	6.7	2.3	2.6	9.3
ภาคตะวันออก	26.7	14.6	7.0	0.4	4.4	4.7	1.6	1.7	6.4
ภาคใต้	25.7	13.4	5.7	0.2	1.8	3.7	1.2	1.4	5.1
ทั่วประเทศ	229.7	123.2	71.9	4.0	31.8	46.0	15.4	16.7	62.7

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

2.3 เจาะลึกสถานการณ์การท่องเที่ยวของผู้โดยสารที่เดินทางผ่านกรมท่าอากาศยานในช่วง 4 เดือนแรกปี 2565

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาสถานการณ์การท่องเที่ยว ผ่านเครื่องขึ้นจำนวนผู้โดยสารขาเข้าที่เดินทางผ่านกรมท่าอากาศยาน²² ในช่วง 4 เดือนแรกในปี 2565 พบว่าอยู่ที่ 1.54 ล้านคน สูงกว่าในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2564 ที่มีจำนวนอยู่ที่ 1.05 ล้านคน เพิ่มขึ้น 4.87 แสนคน หรือคิดอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 46.2

ภาพที่ 42 : จำนวนผู้โดยสารกรมท่าอากาศยานรายเดือนในปี พ.ศ. 2563- 2565 (หน่วย:คน)

ที่มา: กรมท่าอากาศยาน รวบรวมข้อมูลโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

หากพิจารณาจำนวนผู้โดยสารขาเข้าที่เดินทางผ่านกรมท่าอากาศยานรายเดือนในช่วงปี 2563 – 2565 พบว่าจำนวนผู้โดยสารกรมท่าอากาศยานมีแนวโน้มที่ลดลง โดยเป็นผลมาจากจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยช่วงที่ผู้โดยสารมีจำนวนลดลงอย่างมีนัยสำคัญสามารถแบ่งออกเป็น 4 ช่วง ดังนี้

²² จำนวนผู้โดยสารผ่านท่าอากาศยานไทยจำนวน 28 สนามบิน เป็นหนึ่งในเครื่องชี้ที่ได้รับการพัฒนาขึ้น เพื่อใช้ชี้วัดเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวภายในประเทศ

ช่วงที่ 1 ในเดือนเมษายน 2563 จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานมีจำนวน 12,545 คน ซึ่งปรับตัวลดลงจากเดือนมีนาคม 2563 ที่มีจำนวน 452,607 คน เนื่องจากเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2563 รัฐบาลได้มีการประกาศล็อกดาวน์โดยห้ามประชาชนเดินทางข้ามจังหวัดในช่วงเทศกาลสงกรานต์และห้ามอากาศยานทำการบินเข้าสู่ประเทศไทยเป็นการชั่วคราวเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ก่อนจะมีการเริ่มผ่อนคลายมาตรการอีกครั้งในเดือนพฤษภาคม 2563

ช่วงที่ 2 ในเดือนมกราคม 2564 จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานมีจำนวน 127,580 คน ลดลงจากเดือนก่อนที่มีจำนวน 601,051 คน เนื่องจากพบคลัสเตอร์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ระลอกใหม่ระบาดเพิ่มขึ้นจากตลาดกลางกุ้ง จังหวัดสมุทรสาคร โดยพบผู้ติดเชื้อสูงถึง 516 คน และกลายเป็นจุดเริ่มต้นระบาดระลอกใหม่ในเวลาต่อมา โดยรัฐบาลได้ควบคุมการแพร่ระบาดอีกครั้งจากการห้ามเข้าออกพื้นที่ 5 จังหวัด ประกอบด้วย สมุทรสาคร ชลบุรี จันทบุรีและตราด

ช่วงที่ 3 ในเดือนพฤษภาคม 2564 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 กลับมาแพร่ระบาดรุนแรงอีกครั้ง โดยต้นตอจากแคมป์คนงานหลักสี่ และเริ่มพบเชื้อโควิด-19 สายพันธุ์อินเดียหรือเดลต้า ซึ่งมีการอัตราแพร่กระจายหรือติดต่อได้ง่ายกว่าสายพันธุ์อื่น ๆ ขณะเดียวกันแคมป์ก่อสร้างจังหวัดนราธิวาสมีการตรวจพบสายพันธุ์แอฟริกาใต้หรือเบต้า ซึ่งเป็นคลัสเตอร์อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาสจากผู้ลักลอบเข้าเมืองในเวลาเดียวกันส่งผลให้จำนวนผู้โดยสารท่าอากาศยานในเดือนดังกล่าวมีจำนวนลดลงมาอยู่ที่ 58,264 คน จากเดือนก่อนหน้าที่มีจำนวน 331,456 คน

ช่วงที่ 4 ในเดือนมกราคม 2565 จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานมีจำนวน 333,823 คน ลดลงจากเดือนธันวาคม 2564 ที่มีจำนวน 418,775 คน เนื่องจากมีการระบาดของเชื้อโควิด-19 สายพันธุ์โอมิครอนที่จังหวัดกาฬสินธุ์จากสองสามีภรรยาที่เดินทางกลับมาจากต่างประเทศและได้มีการเดินทางไปหาญาติ จังหวัดอุดรธานี ทำให้พบผู้ติดเชื้อสายพันธุ์ดังกล่าวในช่วงเวลานั้นจำนวน 205 คน

ทั้งนี้ แม้ว่าในช่วงตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นมา จำนวนผู้โดยสารขาเข้าที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานต่าง ๆ จะได้รับผลกระทบจากความไม่แน่นอนของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในแต่ละระลอก แต่หลังจากช่วงท้ายของปี 2564 สถานการณ์การเดินทางผ่านท่าอากาศยานมีสัญญาณของการปรับตัวดีขึ้น โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) สถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ที่ปรับตัวดีขึ้น แม้จะมีการแพร่ระบาดของสายพันธุ์โอมิครอนแต่มีความรุนแรงน้อยกว่าสายพันธุ์ที่มีการแพร่ระบาดก่อนหน้านี้ และ 2) การกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ ได้แก่ โครงการเราเที่ยวด้วยกัน โครงการคนละครึ่ง โครงการช้อปดีมีคืน และโครงการยิ่งใช้ยิ่งได้ ซึ่งมีส่วนช่วยกระตุ้นการเดินทางภายในประเทศและการใช้จ่ายของคนไทยให้เพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 22 จำนวนผู้โดยสารท่าอากาศยานในปี 2562-2565 ในแต่ละภาค

ลำดับ	ภูมิภาค	2562	2563	2564	2565 (4 เดือนแรก)
1	ภาคใต้	4,076,135	2,252,134	898,008	640,027
2	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3,968,799	2,312,060	1,060,827	764,305
3	ภาคเหนือ	823,103	475,372	208,508	133,437
4	ภาคตะวันตก	44,998	15,094	3,032	3,323
รวม 25 สนามบิน		8,913,035	5,054,660	2,170,375	1,541,092

ที่มา: กรมท่าอากาศยาน รวบรวมข้อมูลโดยผู้เขียน

หากพิจารณาจำนวนผู้โดยสารขาเข้าที่เดินทางผ่านท่าอากาศยาน 25 สนามบิน ในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2565 พบว่า มีจำนวนผู้โดยสาร 1.54 ล้านคน และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายภูมิภาคพบว่า ภาคที่มีจำนวนผู้โดยสารเดินทางมากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 7.6 แสนคน รองลงมาเป็นภาคใต้

และภาคเหนือจำนวน 6.4 และ 1.3 แสนคน ตามลำดับ ขณะที่ภาคตะวันตกมีผู้โดยสารมีจำนวน 3.3 พันคน บ่งชี้ว่าการท่องเที่ยวภายในประเทศ ผ่านเครื่องขึ้นจำนวนผู้โดยสารผ่านท่าอากาศยาน 25 สนามบิน มีแนวโน้มฟื้นตัวต่อเนื่องจากปีก่อน ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ภายในประเทศมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น ส่งผลให้ภาครัฐผ่อนคลามาตรการควบคุมลง ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ค่อย ๆ ปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่อง ประกอบกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ได้ครอบคลุมประชากรส่วนใหญ่ โดยข้อมูลล่าสุดจากกระทรวงสาธารณสุข ณ วันที่ 26 พฤษภาคม 2565 พบว่ามีประชาชนที่ได้รับการฉีดวัคซีนเข็มหนึ่งถึงร้อยละ 81.1 เข็มสองร้อยละ 75.1 และเข็มกระตุ้นร้อยละ 39.5 ของประชากรในประเทศไทยทั้งหมด นอกจากนี้ ภาครัฐได้มีมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยว ผ่านโครงการเราเที่ยวด้วยกันที่มีการเพิ่มจำนวนอีก 1.5 ล้านสิทธิ และขยายเวลาของโครงการไปจนถึง 30 กันยายน 2565 ซึ่งคาดว่าจะมีส่วนกระตุ้นการท่องเที่ยวในปี 2565 ให้มีการฟื้นตัวได้ต่อไป

3. สนับสนุนและปัจจัยกีดกันของการท่องเที่ยวไทย

3.1 ปัจจัยสนับสนุนของการท่องเที่ยวไทย

1) ประเทศไทยมีศักยภาพทางการท่องเที่ยว

- **ที่ตั้งที่เป็นจุดยุทธศาสตร์ และศูนย์กลางการขนส่งภายในภูมิภาค** โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคมของไทยที่เชื่อมโยงกับเส้นทางการเดินทางไปสู่ประเทศอื่นในภูมิภาคได้โดยง่าย รวมไปถึงของระบบโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ด้านคมนาคมขนส่ง ทั้งทางบก ทางเรือ และอากาศที่มีความพร้อมอย่างมาก โดยเฉพาะด้านการขนส่งทางอากาศ สะท้อนจากการมีสนามบินนานาชาติที่กระจายตัวอยู่ในทุกภูมิภาค ทำให้มีการเดินทางเข้า – ออก ของนักท่องเที่ยวต่างชาติมีความสะดวกและไม่กระจุกตัวเพียงสนามบินหลักเท่านั้น นอกจากนี้บริษัททำอากาศยานไทยยังมีแผนที่จะขยายอาคารรองรับผู้โดยสารของสนามบินสุวรรณภูมิ และสนามบินดอนเมืองเพื่อให้รองรับจำนวนผู้โดยสารได้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยเสริมศักยภาพด้านของขนส่งของไทยให้เพิ่มขึ้นในอนาคต

- **ความพร้อมทางด้านแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในทุกกลุ่ม** โดยประเทศไทยมีชื่อเสียงทั่วระดับโลกในด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น ทะเล และชายหาดที่สวยงามในจังหวัดภูเก็ต กระบี่ พังงา สุราษฎร์ธานี ชลบุรี ระยอง และตรัง ภูเก็ต อุทยานแห่งชาติต่าง ๆ รวมถึงการท่องเที่ยวทางการแพทย์ และการท่องเที่ยวเพื่อความบันเทิงที่มีหลายรูปแบบ อาทิ สวนสนุก โรงละคร แหล่งช้อปปิ้ง และสถานบันเทิงต่าง ๆ ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกระดับ ตั้งแต่นักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงที่สามารถใช้จ่ายในระดับสูงไปจนถึงนักท่องเที่ยวที่มีงบประมาณจำกัด จึงกล่าวได้ว่าประเทศไทยเป็นศูนย์รวมแหล่งท่องเที่ยวที่ครบวงจรที่สามารถตอบโจทย์ทุกกลุ่มนักท่องเที่ยว

- **ความพร้อมในด้านขีดความสามารถทางการแข่งขันในด้านการท่องเที่ยว** ซึ่งจากรายงาน Travel & Tourism Competitiveness Report 2019 (World Economic Forum) ซึ่งเป็นดัชนีที่แสดงให้เห็นถึงขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศต่าง ๆ 140 ประเทศ ในปี 2562 โดยพิจารณาจากดัชนี 14 รายการและแต่ละรายการมีคะแนนเต็ม 7 คะแนน โดยพบว่าประเทศไทย มีคะแนนรวมอยู่ที่ 4.5 คะแนน (จาก 7.0 คะแนน) ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 31 (จาก 140 ประเทศ) ปรับตัวดีขึ้นจากปี 2560 ที่อยู่ที่อันดับ 34 และอยู่ในอันดับที่ 3 ของภูมิภาคอาเซียนรองจากประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย ซึ่งจากรายงานดังกล่าว พบว่า ประเทศไทยมีความพร้อมสูงในด้านทรัพยากรธรรมชาติ (อันดับที่ 10) โครงสร้างพื้นฐานบริการด้านการท่องเที่ยว (อันดับที่ 14) โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทางอากาศ (อันดับที่ 22) และการแข่งขันด้าน

ราคา (อันดับที่ 25) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ด้านที่ประเทศไทยได้รับคะแนนน้อย คือด้านความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม (อันดับที่ 130) และด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว (อันดับที่ 111) ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขในระยะต่อไป

ภาพที่ 43 : ระดับคะแนนขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของไทยในปี 2562

ที่มา: รายงาน *Travel & Tourism Competitiveness Report 2019*, World Economic Forum

2) นโยบายภาครัฐในการกระตุ้นภาคการท่องเที่ยว เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2565 รัฐบาลได้ประกาศให้เริ่มต้นเปิดประเทศอย่างเต็มรูปแบบด้วยการยกเลิกระบบ Test & Go สำหรับผู้เดินทางที่ได้รับวัคซีนครบตามเกณฑ์ ซึ่งการผ่อนคลามาตรการดังกล่าว จะช่วยให้นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาได้รับความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มในส่วนการตรวจหาเชื้อ หรือเป็นภาระในการจองห้องพักล่วงหน้า ทำให้คาดว่าจะสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวต่างชาติให้เดินทางเข้าประเทศไทยได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการขยายเวลาโครงการเราเที่ยวด้วยกันระยะที่ 4 ไปจนถึง 30 กันยายน 2565 และเพิ่มจำนวนสิทธิโครงการฯ อีก 1.5 ล้านสิทธิ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวของประชาชน

3.2 ปัจจัยกดดันของการท่องเที่ยวไทย

1) ความเสี่ยงต่อความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าภาคการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่มีความอ่อนไหวต่อสถานการณ์ความไม่แน่นอนต่าง ๆ สูง เนื่องจากความต้องการท่องเที่ยวนั้นเชื่อมโยงกับความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว ดังนั้น เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่กระทบต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวอาจตัดสินใจที่จะงดการเดินทาง เช่น ปัญหาความมั่นคงทางการเมือง การแพร่ระบาดของโรคติดต่อต่าง ๆ หรือ เหตุการณ์ที่มีผลต่อความมั่นคงทั้งในเรื่องเศรษฐกิจและความปลอดภัย ได้ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยลดลง

ภาพที่ 44 : จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทยในระยะเวลา 20 ปี

ที่มา: กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา

2) การดำเนินนโยบายการเดินทางต่างประเทศของประเทศต้นทาง เพื่อควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 เช่น นโยบายปลอดโควิด (Zero COVID Policy) ของจีน ทำให้รัฐบาลต้องต้องล็อกดาวน์กว่า 45 เมือง รวมถึงความเข้มงวดในการเข้าออกประเทศ ซึ่งหากจีนยังไม่ปรับเปลี่ยนการใช้นโยบายดังกล่าวจะทำให้นักท่องเที่ยวจีน (ซึ่งเป็นตลาดอันดับ 1 ด้วยสัดส่วนร้อยละ 30 ของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทยทั้งหมดในปี 2562) จะยังไม่สามารถเดินทางมาไทยได้อย่างปกติได้

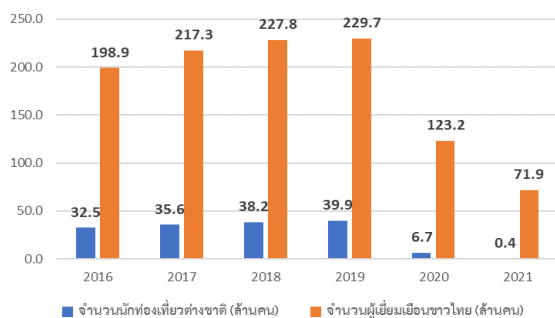
3) ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน รวมถึงมาตรการคว่ำบาตรรัสเซียโดยหลายประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียที่เดินทางออกนอกประเทศ เนื่องจากความไม่สะดวกในเรื่องระบบการชำระเงิน ซึ่งผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวของคนรัสเซียที่จะเดินทางออกนอกประเทศ นอกจากนี้จากปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลให้ระดับราคาพลังงาน และระดับราคาสินค้าหรืออัตราเงินเฟ้อทั่วโลกปรับตัวสูงขึ้นมาก ทำให้ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศปรับเพิ่มขึ้น ซึ่งปัญหาเงินเฟ้อนี้ ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อแค่ผู้บริโภคเท่านั้น ยังส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตและการบริหารจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องด้วย

4) ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ผู้ประกอบการต้องปรับลดขนาดการดำเนินธุรกิจลงชั่วคราวและจำเป็นต้องเลิกจ้างพนักงานไปกว่าร้อยละ 50 ซึ่งแรงงานบางส่วนได้กลับไปภูมิลำเนาเพื่อประกอบอาชีพการเกษตรและอาชีพอื่น ๆ ทำให้คาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวกลับมาเพิ่มสูงขึ้น แต่ธุรกิจภาคการท่องเที่ยวอาจยังขาดแคลนแรงงาน

5) ปัญหาเรื่องทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ทั้งปัญหาหมอกควันพิษอย่าง PM 2.5 ปัญหาบริหารจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางธรรมชาติที่เกิดจากปัญหาในเรื่องของคุณภาพของนักท่องเที่ยวหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักท่องเที่ยว ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปัญหายังเป็นระบบและจริงจัง เนื่องจากจะส่งผลกระทบการท่องเที่ยวของไทยในอนาคต

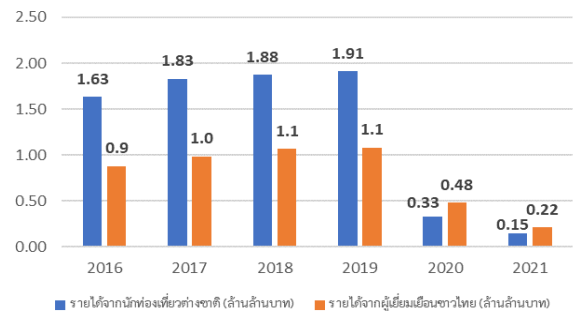
6) ภาคการท่องเที่ยวของไทยยังมีความไม่สมดุลในส่วนของการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวระหว่างนักท่องเที่ยวต่างชาติและนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความไม่สมดุลของการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวระหว่างนักท่องเที่ยวต่างชาติและนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยเมื่อเปรียบเทียบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในปี 2562 หรือก่อนที่จะมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด -19 จะพบว่าในแง่ของจำนวนนั้นจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนชาวไทย (สะท้อนการท่องเที่ยวภายในประเทศของไทย) ในปี 2562 มีจำนวนถึง 230 ล้านคน หรือเฉลี่ยแล้วคนไทย 1 คนเที่ยว 3 ครั้งต่อปี มากกว่าที่ชาวต่างชาติมาเที่ยวไทยเกือบ 6 เท่า อย่างไรก็ตามปริมาณที่มากกว่าไม่ได้สะท้อนว่าจะมีการใช้จ่ายที่มากกว่า ซึ่งเมื่อพิจารณาจากภาพที่ 5 และภาพที่ 6 พบว่าผู้เยี่ยมชมเยือน 230 ล้านคน ใช้จ่ายเงินรวมกันคิดเป็นมูลค่า 1.1 ล้านล้านบาท หรือเฉลี่ย 4,708 บาท/คน/ครั้ง ขณะที่นักท่องเที่ยวต่างชาติ 40 ล้านคน ใช้จ่ายเงินรวมกันคิดเป็นมูลค่า 1.9 ล้านล้านบาท หรือเฉลี่ย 47,895 บาท/คน/ครั้ง บ่งชี้ว่าการท่องเที่ยวของไทยมีการพึ่งพารายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นหลัก นอกจากนี้รายได้จากการท่องเที่ยวของไทยยังมีความกระจุกตัวเพียง 22 จังหวัดเมืองหลัก โดยมีสัดส่วนร้อยละ 84 ของรายได้ของการท่องเที่ยวทั้งหมด ขณะที่ 55 จังหวัดเมืองรอง มีสัดส่วนร้อยละ 16 ของรายได้ของการท่องเที่ยวทั้งหมด

ภาพที่ 45 เปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและชาวไทยปี 2016-2021

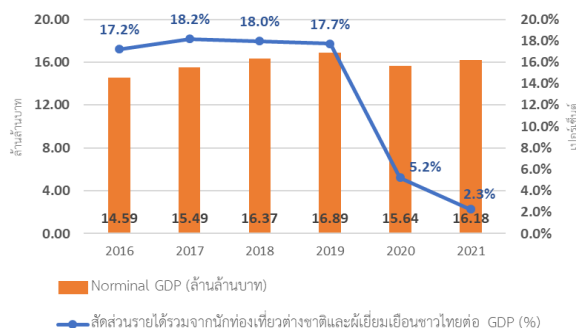
ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ภาพที่ 46 เปรียบเทียบรายได้นักท่องเที่ยวต่างชาติและชาวไทยปี 2016-2021

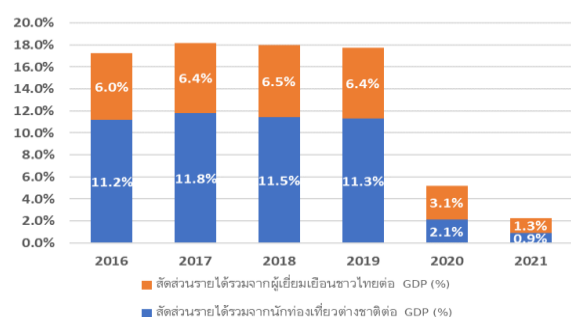
ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ภาพที่ 47 สัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวต่อ GDP ปี 2016-2021

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวจาก กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ภาพที่ 48 สัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวของชาวไทยและชาวต่างชาติต่อ GDP ปี 2016-2021

4. แนวโน้มการท่องเที่ยวของไทยปี 2565

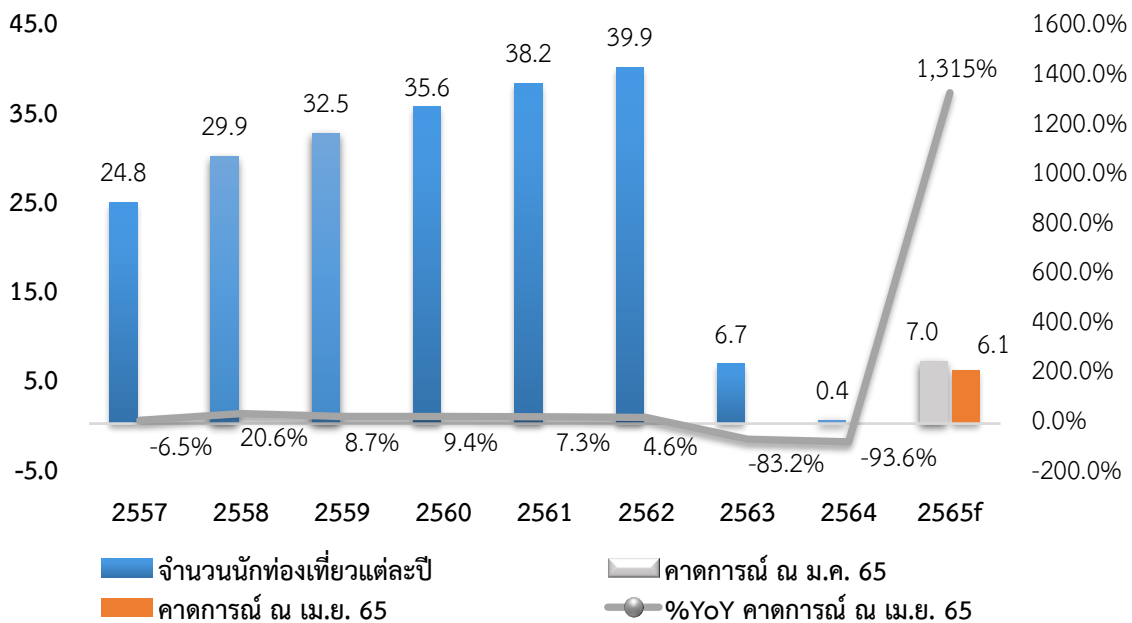
4.1 แนวโน้มการท่องเที่ยวต่างชาติ

ภาคการท่องเที่ยวของไทยในปัจจุบันเริ่มเห็นสัญญาณของการกลับมาฟื้นตัวอีกครั้งจากการที่รัฐบาลได้มีการผ่อนคลายมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยในส่วนของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ รัฐบาลก็ได้มีการผ่อนคลายมาตรการการเดินทางระหว่างประเทศ โดยเปิดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในประเทศไทยผ่านการลงทะเบียน Thailand Pass ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2564 เป็นต้นมา อย่างไรก็ตาม ในช่วงเดือนมกราคม 2565 ได้มีการระงับการลงทะเบียนดังกล่าวจากผลของการแพร่ระบาดของสายพันธุ์โอมิครอน แต่หลังจากที่มีการเปิดให้ลงทะเบียน Thailand Pass อีกครั้งในเดือนกุมภาพันธ์ 2565 ก็พบว่า มีจำนวนนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเดินทางเข้ามาเที่ยวประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ต่อมาเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2565 ที่ผ่านมา ที่ประชุมศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) ยังได้มีการแถลงมาตรการผ่อนคลายการเดินทางระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น โดยจะมีการยกเลิกมาตรการ Test and Go (ยกเลิกวิธีการตรวจหาเชื้อด้วยวิธี RT-PCR สำหรับนักท่องเที่ยวที่ฉีดวัคซีนครบ 3 เข็มตามหลักเกณฑ์ขององค์การอนามัยโลก และยกเลิกนโยบายการไม่ต้องกักตัว) ทำให้หลักเกณฑ์ในการยื่นขอลงทะเบียนเข้าประเทศผ่านระบบ Thailand Pass ลดลงไปด้วย รวมทั้งมีรายละเอียดอื่น ๆ ที่มีความผ่อนคลายมากขึ้น ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวจะมีผลตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2565 ซึ่งผู้เขียนก็คาดว่าจะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย สะท้อนจากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเบื้องต้นที่รายงานโดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่ามีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาเที่ยวประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 1 - 20 พฤษภาคม 2565 ที่มีจำนวน 286,366 คน (เฉลี่ยวันละ 14,318 คน ขณะที่เดือนเมษายน 2565 มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาเฉลี่ยวันละ 8,784 คน) ขณะเดียวกันหลายประเทศ เช่น สิงคโปร์ อินเดีย ฟิลิปปินส์ และเกาหลีใต้ ก็เริ่มมีการผ่อนคลายมาตรการการเดินทางระหว่างประเทศด้วยเช่นกัน รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านที่เริ่มมีการเปิดด่านชายแดนระหว่างประเทศ ซึ่งก็คาดว่าจะมาตรการเหล่านี้จะเป็นปัจจัยสนับสนุนภาคการท่องเที่ยวในระยะถัดไป

ทำให้คาดว่าจะในระยะถัดไปภาคการท่องเที่ยวจะค่อย ๆ ปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยจะเห็นภาพชัดเจน ได้ในช่วงครึ่งหลังของปี 2565 เนื่องจากปัจจุบันแม้จะมีสัญญาณของการฟื้นตัว แต่ยังคงมีปัจจัยเสี่ยงและแรงกดดันในเรื่องต่าง ๆ อาทิ ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียลดลง โดยสถานการณ์ความขัดแย้งดังกล่าว ยังส่งผ่านไปยังภาวะเงินเฟ้อจากแรงกดดันด้านพลังงานและสินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ทั่วโลกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ขณะที่การดำเนินนโยบายโควิด-19 เป็นศูนย์ของจีน และการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่คาดว่าจะดำเนินต่อไป ทำให้มีการปรับลดคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวในช่วงไตรมาส 3 และ 4 ลงจากครั้งก่อน

ทั้งนี้ ในปี 2565 ผู้เขียนคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาเที่ยวไทยทั้งสิ้น 6.1 ล้านคน ขยายตัวร้อยละ 1,315 ต่อปี ขณะที่รายรับจากนักท่องเที่ยวต่างชาติลงมาอยู่ที่ 3.7 แสนล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 883 ต่อปี และคาดว่าจะค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อทริป อยู่ที่ 61,047 บาท ลดลงจากปี 2564 เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในปี 2564 เป็นนักท่องเที่ยวจากตลาดที่มีศักยภาพการใช้จ่ายค่อนข้างสูง ขณะที่ในปี 2565 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคัดกรองผู้ติดเชื้อโควิด-19 ที่ลดลง

ภาพที่ 49 คาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ปี 2565 (ล้านคน)

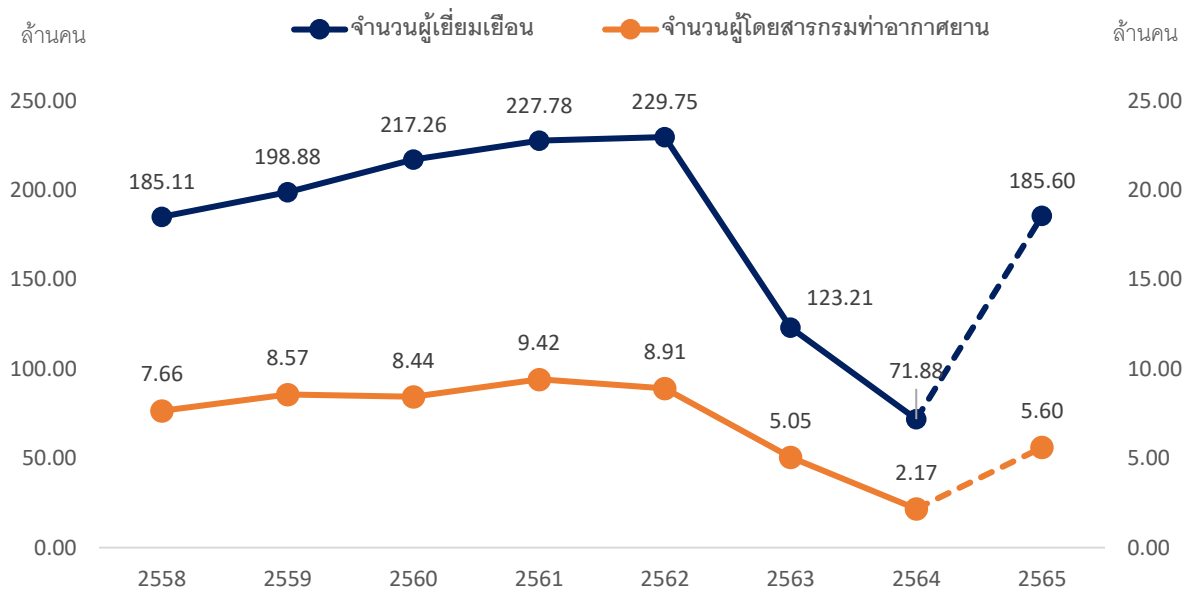
ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา คาดการณ์โดยผู้เขียนบทความ

4.2 แนวโน้มสถานการณ์การท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย และผู้โดยสารขาเข้าที่เดินทางผ่านสนามบินของกรมท่าอากาศยาน

สำหรับแนวโน้มการท่องเที่ยวของภายในประเทศของไทย จะได้รับปัจจัยสนับสนุน 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ความคืบหน้าของการฉีดวัคซีน ซึ่งจะช่วยในการลดอัตราการเสียชีวิตจากแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว 2) มาตรการผ่อนคลายในสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการอนุญาตให้มีการเปิดกิจกรรมเป็นปกติ รวมถึงรัฐบาลได้มีสนับสนุนการท่องเที่ยวจากโครงการเราเที่ยวด้วยกันเฟส 4 ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2565 ซึ่งคาดว่าเศรษฐกิจไทยจะมีแนวโน้มการท่องเที่ยวกลับมาคึกคักอีกครั้ง และ 3) สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย-ยูเครน ที่ทำให้ราคาพลังงานในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้น และส่งผลให้ระดับราคาสินค้าภายในประเทศ (อัตราเงินเฟ้อ) รวมถึงต้นทุนการผลิตและต้นทุนการขนส่งปรับตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็ปัจจัยกดดันการฟื้นตัวของการท่องเที่ยวในระยะต่อไป

ทั้งนี้ ผู้เขียนคาดว่าในปี 2565 จะมีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยประมาณ 185.6 ล้านคน และจำนวนผู้โดยสารขาเข้าที่เดินทางผ่านกรมท่าอากาศยานจำนวน 5.6 ล้านคน โดยส่วนหนึ่งพิจารณา ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การฟื้นตัวของสถานการณ์โควิด-19 วันหยุดยาวหรือเทศกาลต่าง ๆ ในแต่ละเดือนของปี 2565 และมาตรการการสนับสนุนการท่องเที่ยวของภาครัฐ นอกจากนั้น ยังพิจารณาถึงปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ได้แก่ สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ส่งผลต่อราคาพลังงานที่ปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าและต้นทุนการผลิต

ภาพที่ 50 ประมาณการจำนวนผู้เยี่ยมชมและจำนวนผู้โดยสารกรมท่าอากาศยาน

ที่มา: กรมท่าอากาศยาน ประมาณการโดยผู้เขียน

5. แนวนโยบายที่จะช่วยขับเคลื่อนภาคการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

5.1 จากการที่การท่องเที่ยวของไทยประสบปัญหาไม่สมดุลในด้านโครงสร้าง โดยเฉพาะโครงสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวที่มีการกระจุกตัวอยู่ 22 เมืองหลัก ดังนั้น จึงต้องเร่งผลักดันรายได้จากการท่องเที่ยวให้มีกระจายตัวสู่เมืองรองเพิ่มมากขึ้น รวมถึงกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศ เพื่อให้เป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจหรือพยุงเศรษฐกิจในช่วงที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติไม่สามารถเดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยได้

5.2 ขยายฐานตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมในทุกกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการเฉพาะ โดยมุ่งเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปยังอุตสาหกรรมบริการที่มีคุณภาพสูง ได้แก่

- การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ซึ่งถือเป็นจุดแข็งของการท่องเที่ยวในประเทศไทยที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ ทั้งทะเล ชายหาด ภูเขา ที่สวยงามงามและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและผู้เยี่ยมชมได้จำนวนมากในแต่ละปี

- การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health and Wellness Tourism) ที่นำบริการด้านสุขภาพมาผสมผสานกับการท่องเที่ยว เช่น การนวดสมุนไพร การฝึกโยคะ การบริการส่วนบุคคล วารีบำบัด การท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ การรักษาโรคต่าง ๆ บริการทันตกรรม การผ่าตัดเสริมความงาม เป็นต้น

- การท่องเที่ยวเชิงกีฬา เจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชอบการออกกำลังกาย เช่น ปีนหน้าผา พร้อมทั้งเปิดมิติใหม่ด้วยการท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬา เช่น การวิ่งมาราธอน การแข่งขันไตรกีฬา ตลอดจนการเข้าชมการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ

- การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม โดยนักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้ มีประสบการณ์ร่วมและประทับใจในคุณค่าของวัฒนธรรม นำไปสู่ความรู้สึกผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้สัมผัส เรียนรู้ ชื่นชม และเข้าใจผลกระทบของมนุษย์ที่มีต่อระบบนิเวศ

- **การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ** เป็นการเดินทางท่องเที่ยวตามศาสนสถาน เพื่อตอบสนองด้านจิตวิญญาณและความศรัทธา รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เช่น พานักท่องเที่ยวไปสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เข้าร่วมประเพณีวัฒนธรรมทางศาสนา เช่น เทศกาลกินเจ งานบุญบั้งไฟพญานาค งานแห่เทียนพรรษาต่อ ยอดความเข้มแข็งไปพร้อม ๆ กับการรักษาธรรมชาติที่พื้นตัวดีขึ้น โดยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมลดของเสียให้มากที่สุด (Zero Waste) เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้ภาคการท่องเที่ยวของไทย

5.3 เน้นขยายและแสวงหากลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพในพื้นที่มีศักยภาพใหม่ๆ เช่น มอโกเลีย เกาหลีใต้ ขณะที่พื้นที่ในตลาดเดิม New Partner สร้างพันธมิตรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวใหม่ๆ เพิ่มเติม New Infrastructure ใช้เส้นทางการคมนาคมใหม่ ๆ ให้เกิดการกระจายนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะเส้นทางรถไฟความเร็วสูงเชื่อมต่อกัน หิมิง สาธารณรัฐประชาชนจีน – สปป.ลาว ที่สามารถเชื่อมโยงการเดินทางมายังจังหวัดหนองคายได้ และ New Way คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ (Millennials) ที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

5.4 ส่งเสริมให้เกิด Greatest Change ด้วย Soft Power of Thailand ตามแนวทาง 5F : 4M คือ Food Film Fashion Festival Fight Music Museum Master และ Meta เพื่อเพิ่มสัดส่วนนักท่องเที่ยวคุณภาพ และสร้างประสบการณ์ที่แตกต่าง นำอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้เปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานของการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบต่อสังคมและดิจิทัล เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้หลัก Inclusive Tourism เจาะกลุ่มเป้าหมายคุณภาพและนักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อสูง เต็มใจจ่ายเพื่อตอบสนองคุณค่าของประสบการณ์ แสดงออกซึ่งความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

5.5 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมที่รองรับนักท่องเที่ยว เช่น การเชื่อมโยงด้านคมนาคมในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และยกระดับให้ได้มาตรฐานการออกแบบโครงสร้างพื้นฐานให้รองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มผู้มีความสามารถในการใช้จ่ายสูง รวมถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มสูงวัย รวมทั้งการจัดระเบียบสิ่งอำนวยความสะดวกภายในพื้นที่ เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำต่าง ๆ เป็นต้น

6 บทสรุป

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ภายในประเทศมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ภาครัฐได้มีการผ่อนคลายมาตรการควบคุม รวมถึงทยอยเปิดประเทศให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าประเทศ ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าประเทศไทยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในช่วงที่เปิดให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้าประเทศในรูปแบบ Test & Go ผ่านการลงทะเบียน Thailand Pass ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2565 เป็นต้นมา ทำให้มีนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทยเฉลี่ยกว่า 2 แสนคนต่อเดือน สอดคล้องกับการท่องเที่ยวภายในประเทศส่งสัญญาณฟื้นตัวเช่นกัน ซึ่งส่วนหนึ่งได้รับปัจจัยบวกจากมาตรการภาครัฐที่ช่วยกระตุ้นการใช้จ่ายและการท่องเที่ยวภายในประเทศ อาทิ โครงการคนละครึ่ง โครงการเราเที่ยวด้วยกัน เป็นต้น ทำให้คาดว่าภาคการท่องเที่ยวมีแนวโน้มฟื้นตัวต่อเนื่อง ขณะที่แนวโน้มนโยบายการท่องเที่ยวที่ควรดำเนินการในระยะต่อไป ได้แก่ 1) ผลักดันการท่องเที่ยวให้มีกระจายตัวสู่เมืองรองเพิ่มมากขึ้น 2) ขยายฐานตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมในทุกกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการเฉพาะ โดยการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปยังอุตสาหกรรมบริการที่มีคุณภาพสูง 3) ส่งเสริมให้เกิด Greatest Change ด้วย Soft Power of Thailand ตามแนวทาง 5F : 4M คือ Food Film Fashion Festival Fight Music Museum Master และ Meta และ 4) พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยวเมืองรองให้มีความพร้อมที่รองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งคาดว่าจะช่วยขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของไทยให้เติบโตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยต่อไป

คณะผู้จัดทำ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์: pisitp@mof.go.th

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค

นายพงศ์นคร โภชากรณ์: p_pochakorn@hotmail.com

ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจการคลัง

ดร.ยุทธภูมิ จารุศรีณี: iam5111@msn.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค

นายณัฐพล ศรีพจนารถ: kuhnju@gmail.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจการเงินและต่างประเทศ

นางสาวปาริฉัตร คลั่งทอง : kparipari@gmail.com

ผู้อำนวยการส่วนนวัตกรรมข้อมูลเศรษฐกิจและ งานวิจัย

ดร.นรพัชร อัครวัลลภ: norabajra@hotmail.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจภูมิภาค

นางสาวสิริกัลยา เรืองอำนาจsirigunlaya@yahoo.com

ผู้รับผิดชอบรายภาคเศรษฐกิจ

ภาคการคลัง

นายสมิทธิ์ ชุตินา : smith208555@gmail.com

ณัฐธิดา จันทักดี: fongnutdee@hotmail.com

ชญลักษณ์ โกษาเสวียง: netfpo@gmail.com

ภาคการค้าระหว่างประเทศ

ภัทรพร คุ่มสะอาด: phattraporn088@gmail.com

ตลาดน้ำมัน

ภัทร จารุวัฒนมงคล: patharac@fpo.go.th

เศรษฐกิจต่างประเทศ

ศิริพล ฤทธิประศาสน์: sirapol@jhu.edu

กันตา สุขสาตร: holykanta@gmail.com

ศักดิ์สิทธิ์ สว่างสุข: saksit.ssuk@gmail.com

ภาคการเงิน

พุทธิสมบัติ ปานกุล: puttisombat.p@gmail.com

อัตราการแลกเปลี่ยน

กันตา สุขสาตร: holykanta@gmail.com

พุทธิสมบัติ ปานกุล: puttisombat.p@gmail.com

ภาคอุตสาหกรรม

ศิวัจน์ จิรกัลยาพัฒน์: siwat.ji@gmail.com

ภาคแรงงาน

ธนพล กาลเนาวกุล : thanaphonkarn@gmail.com

ภาคเกษตรกรรม

ภัทร จารุวัฒนมงคล: patharac@fpo.go.th

ภาคการท่องเที่ยว

พิมพาภรณ์ สุทธหลวง: pimpapon2_403@hotmail.com

ภาคการบริโภค การลงทุน และอสังหาริมทรัพย์

ศิวัจน์ จิรกัลยาพัฒน์: siwat.ji@gmail.com

ธนิต เกตุปรังค์: tanit.kgetprank@gmail.com

ด้านเสถียรภาพ

ญาณพัฒน์ สุขสำราญ : yanapat.ssr@gmail.com

วรรณวิภา แสงสารพันธ์ : wanwipa_s@fpo.go.th

เศรษฐกิจรายภูมิภาค

คงขวัญ ศิลา: nu_nub@yahoo.com

กวิน เอี่ยมตระกูล: kawin.iamtrakul@gmail.com

สันหนัฐ เศรษฐศักดิ์ศิริ : J.Sanhanat@gmail.com

ประกอบ สุริเยนทรากกร: prakob.suriyentrakorn@gmail.com

กานต์ แจ่มชัดใจ: kant52664@gmail.com

บุณชริกา ชลพิทักษ์วงษ์: puiboondhariga@gmail.com

ปัทม์ สุจิตร์ตันนท์ : papat19109@gmail.com

ออกแบบหน้าปกและจัดรูปเล่ม

กุสุมา จารุมนี: kusumaj@fpo.go.th

สุดาพันธ์ สำลี: sudaphans@fpo.go.th

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ถนนพระรามที่ 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 0-2273-9020 โทรสาร 0-2298-5602

www.fpo.go.th